

Siyer-i Nebî

(Hazret-i Peygamberin Hayatı)

OSMAN KESKİOĞLU

DİB YAYINLARI

بسم الله الرحمن الرحيم

DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI YAYINLARI / 140
Meslekî Kitaplar / 19

Yayın Yönetmeni
Dr. Yüksel SALMAN

Yayın Koordinatörü
Yunus AKKAYA

Tashih
Mehmet Ali SOY

Grafik & Tasarım
Mücella TEKİN
Emre YILDIZ

Baskı
Korza Yay. Basım San. Tic. ve A.Ş.
Tel: (0.312) 342 22 08
Din İşleri Yüksek Kurulu'nun 26.05.1972 tarih ve 825 sayılı Kararı
2017-06-Y-0003-140
ISBN: 978-975-19-0229-0
Sertifika No: 12931
Ankara - 2017
35. Baskı

İletişim
Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü
Basılı Yayınlar Daire Başkanlığı
Tel: 0312 295 72 94
Faks: 0312 284 72 88
e-posta: diniyayinlar@diyanet.gov.tr

Siyer-i Nebî

(Hazret-i Peygamberin Hayatı)

OSMAN KESKİOĞLU

DİB
YAYINLARI

BİRİNCİ BÖLÜM - MEKKE DEVRİ

ÜNİTE I:
İslamiyet'ten Önce Arabistan

Konular:
- *Arapların Durumu,*
- *Mekke ve Kâbe,*
- *Kâbe'deki Vazifeler,*
- *Zemzem Kuyusunun Temizlenmesi,*
- *Ebrehe'nin Kabe'ye Saldırması.*

a) Arapların Durumu

İslamiyet'ten önce Arabistan yarımadası karanlık bir cehalet devri yaşamaktaydı. Araplar, birbirleriyle uğraşan, boğuşan kabilelere ayrılmışlar, Hak dini unutmuşlar, türlü adlarla andıkları putlara tapmağa başlamışlardı; koyu bir cehalet vardı. İnsan haklarına riayet yoktu. Köleler, esirler acınacak bir halde idiler. Kadınlar birçok haklarından mahrumdu. Kız çocuklarını diri diri toprağa gömme âdeti kökleşmişti. Diğer ülkelerde yaşayan insanların hali de Arabistan'dan pek farklı değildi. Hasılı, cihan pek karışık ve karanlık bir durumda idi. İnsanlığı bu hallerden kurtarmak için bir Peygamberin gelmesi bekleniyordu. Yahudilerin ve Hıristiyanların kitapları böyle bir Peygamberin geleceğini müjdelemişti. İşte Mekke'de doğan ahir zaman peygamberi Muhammed Aleyhisselam, O beklenen son Peygamber'dir.

b) Mekke ve Kâbe

Arabistan Yarımadası'nın eskiden beri en önemli ve kutsal şehri Mekke'dir. Mekke, Kızıldeniz'den 80 km. kadar içeride bulunur. Dağların ve yolların kavşağıdır. Kâbe'yi bugünkü bulunduğu yere Hz. İbrahim ile oğlu İsmail bina etmişlerdi. Kâbe ibadet evi olarak kullanılırdı. Ancak sonraları Araplar oraya taptıkları putları doldurdular. Etraftan gelen ziyaretçiler bunlara kurban takdim ederlerdi. Mekke aynı zamanda yavaş yavaş bir ticaret merkezi de oldu. Kâbe'yi ziyaret için gelenler ticaret de yaparlardı. Mekke'den Yemen'e ve Suriye'ye ticaret kervanları gidip gelirdi.

c) Kâbe'deki Vazifeler

Kâbe, Araplarca kutsal olarak tanındığından oradaki vazifelerde o derece önemli sayılırdı. Kâbe'ye bakma vazifesi Hz. İsmail'in sülalesine aitti. Bu vazifeler şunlardır:

1- Hıcabet: Yani Kâbe'nin anahtarlarını elinde bulundurmak.

2- Sıkaye: Kâbe'yi ziyarete gelen hacıların suyunu tedarik etmek Zemzem suyuna bakmak.

3- Rıfade: Gelen hacıları konuklayıp ağırlamak, onları barındırmak.

4- Nedve: Toplantılara başkanlık etmek: Kilâb'ın oğlu Kusay, Daru'n-Nedve adlı

bir dernek kurdu. Kureyşliler burada toplanırlar, önemli işleri burada görüşüp konuşurlar, barış ve savaş meselelerine burada karar verirlerdi. Hatta nikah burada kıyılır, tören burada yapılırdı. Uzun yola çıkacak ticaret kervanları buradan hareket ederdi. O zamanın töresine göre erginlik çağına giren bir kıza burada gömlek giydirme töreni yapılır, eski gömleği üzerinden çıkarmadan yırtılır, yenisi giydirilirdi.

5- Liva: Bayraktarlık vazifesi, savaş zamanlarında bayrağı taşıyan vazifeliler bulunurdu.

6- Kıyade: Kumandanlık, demektir.

Bu sayılan vazifelerin hepsi bir şeref sayılırdı ve bunlar Hz. Muhammed (s.a.s.) in soyunda toplanmıştı.

d) Zemzem Kuyusunun Temizlenmesi

Hacıları sulama ve konuklayıp ağırlama işlerine Muttalib bakıyordu. Onun ölümünden sonra bu iş Abdülmuttalib'e kaldı. Sulama işi güçtü. Çünkü Zemzem kuyusu dolduğundan su alınamıyordu. Mekke'nin etrafındaki kuyulardan su getirmek lazım geliyordu. Onun için Abdülmuttalib'in Zemzem kuyusunun yerini bulup temizlemesi icabediyordu. Çünkü vaktiyle Cürhüm kabilesinden mutat, Mekke'ye düşman saldırınca kıymetli eşyayı Zemzem kuyusuna atmışlar, üzerine de taş toprak doldurup yerini belirsiz etmişlerdi. Nice yıllar böylece kaldı. Abdülmuttalib, oğlu Harisle kuyuyu temizledi, içinden kılıçlar, zırhlar, altından yapma geyik suretleri çıktı. Kuyu temizlenince eskisi gibi bol bol su kaynamağa başladı. Abdülmuttalib'in bu hizmeti çok makbule geçti.

Abdulmüttalib'in 13 oğlu vardı. İçlerinden beşi tarihte meşhurdur: Ebu Talib, Abdullah, Hamza, Abbas ve Ebu Leheb.

e) Ebrehe'nin Kâbe'ye Saldırması

Kabe'nin Araplar arasında önemli yeri vardı. Dince kutsal sayılmasından başka bulunduğu Mekke, Arabistan'ın ticaret merkezi olmuştu. Her taraftan insanlar akın akın buraya geliyor, burada panayırlar kuruluyordu. Halkı buraya çeken Kâbe-i Muazzama idi. Yemen'e hakim olan Habeş Valisi Ebrehe, San'a'da bir tapınak yaparak Arapları oraya çekmek istediyse de muvaffak olamadı. Nihayet Kâbe'yi ortadan kaldırmağa karar verdi. Habeşlilerden topladığı bir ordu ile Mekke'ye yollandı. Ordunun önünde büyük bir fil bulunuyordu. Savaşta fil kullanmak âdeti eskidir. Ebrehe'nin Kâbe'yi yıkmağa geldiği haberi Araplar arasında duyuldu. Yer yer Ebrehe'ye karşı durmak isteyenler çıktı. Fakat dayanamadılar. Bu derme çatma gruplar Ebrehe'nin ordusuna esir oldular. Ebrehe Mekke'ye yaklaştığı zaman süvarilerinden birini keşif için ileri gönderdi. Bunlar Kureyşlilerin mallarından ne buldularsa yağma edip Ebrehe'ye getirdiler. Yağma edilen mallar arasında Abdülmuttalib'in 100 devesi de vardı.

Mekkelilerden bir hey'et Ebrehe'ye ricacı gitti. Başta Abdülmuttalib bulunuyordu. Ebrehe niçin geldiklerini sordu. Abdülmuttalib alınan malların geri verilmesini istediklerini söyledi. Bunun üzerine Ebrehe:

- Ben sandım ki Kâbe'yi yıkmayayım diye ricaya geldiniz. Siz ise develerinizin

derdinde!..

Abdülmuttalib Ebrehe’ye şu cevabı vermiş:

- Ben develerin sahibiyim ve onları istiyorum. Kâbe’nin sahibi var. Onu, O korur.

Ebrehe malları iade etti. Sonra ordusuna yürü, emrini verdi ve koca fili ordunun önüne kattı. Bu sırada beklenmedik bir olay oldu. Havayı Ebabil kuşları kapladı. Ağızlarında ve ayaklarında taşıdıkları ufak taşları askerlerin üzerine atıyorlardı. Danelerin isabet ettiği yerler yara bere içinde kaldı. Askerler perişan olup dağıldı. Ebrehe canını zor kurtarıp Yemen’e döndü ve orada öldü, Kur’an-ı Kerim Fil Süresi’nde bu olayı anlatır.

ÜNİTE II:
Peygamberlikten Önceki Hayatı
Hz. Peygamber’in Çocukluk Devri

Konular:
• *Hz. Muhammed’in Doğumu,*
• *Hz. Muhammed’in Soyu (Nesebi),*
• *Hz. Peygamber Süt Annesi Yanında,*
• *Medine’yi Ziyaret.*

a) Hz. Muhammed’in Doğumu

Ebrehe’nin olayı Miladın 571 inci yılında olmuştu. Bundan 50 gün sonra Nisan ayında Rebiülevvel ayının 12’nci gecesi Hz. Muhammed Aleyhisselam dünyaya geldi. O’nun doğduğu sabah, âlem başka bir âlem oldu. Cihan nurla doldu. Babası Abdullah, az zaman önce vefat etmiş olduğundan biricik oğlunu göremedi. Anası, Âmine, nur topu gibi bir oğlan doğurunca dedesi Abdulmuttalib, büyük bir ziyafet verdi. Kureyş ulularını davet etti. Sevgili torununa ne ad koyduğunu soranlara:

- Muhammed ismini verdim, dedi.

Onlar:

- Ataların arasında bu adı taşıyan yoktur, bu adı koymaktan maksadın nedir? diye sordular.

- Umarım ki, O’nu gökte Hak, yerde halk pek çok medhedip övecektir, diye cevap verdi.

Peygamber Efendimiz’in doğduğu gece birçok olağanüstü haller meydana geldi. Tarihçiler şunları kaydederler: **“O gece İran’da Kisra’nın sarayında sütunlar yıkıldı. Mecusiler’in tapınmak için yanan ateş ocakları söndü, Sava gölü battı…”** Gerçekten. İlerde İran’ın saltanatı yıkılacak, Bizans’ın İmparatorluğu dağılacak, putperestlik sönecektir.

b) Hz. Muhammed’in Soyu (Nesebi)

Hz. Muhammed, Kureyş’in köklü ailesindendir. Soyu, Hz. İbrahim’e dayanır. Babası Abdullah, Hâşim-oğullarından olup Abdülmuttalib’in en sevgili oğlu idi. Annesi Amine, Zühreoğullarındandır. Her ikisi de Mekke’li olup birkaç gömlek sonra soyları birleşir.

c) Hz. Peygamber Süt Annesi Yanında

Mekke ulularının bir âdeti vardı. Çocuklarını etraflardaki kabilelerden süt annelere verip baktırırlardı. Çünkü Mekke’nin havası sıcak olduğundan küçüklere pek yaramazdı. Mekke civarında yaşayan kabileler zaman zaman gelip emzirmek için çocuk alırlardı. Sa’d kabilesinden Halime adında bir kadın, emzirmek için

Muhammed'i almak istedi. Fakat yetim olduğunu öğrenince tereddüt etti. Çünkü bir yetimi emzirmenin pek o kadar kârlı bir iş olmayacağını düşündü. Fakat sonradan bu yetimi aldığına çok sevindi. Çünkü bu yetim çocuk ona çok uğur getirdi. Halime O'nu öz evladından çok sevdi. Şeyma adındaki kızı da, Hz. Muhammed'i çok severdi. O'nunla kardeş kardeş geçinirdi. Daima beraber oynarlardı. Bütün aile halkı bu yetim çocuktan memnundu. Halime'nin kocası Haris bir defa şöyle dedi:

- Halime, bu çocuğun ayağı çok uğurlu geldi bize. O evimize ayak basalıberi davarımızın sütü, sütümüzün yağı çoğaldı. Evimize betbereket geldi. Elimiz genişledi. Ben bu çocukta bir başkalık seziyorum.

Peygamberimiz çölde bu aile yanında beş yıl kadar kalmıştı.

Hz. Peygamber süt annesini çok sayardı. Halime kendisini ziyaret ettiği zaman, onu **"Anacığım"** diyerek karşılar, çok hürmet gösterirdi. Bu aileye daima yardım etmiştir. Hz. Peygamber, Hatice ile evlendikten sonra Mekke civarında kıtlık olmuştu. Halime, Mekke'ye gelerek Hz. Peygamber'i buldu. Yanında bir deve, 40 baş koyun olduğu halde çöle, kabilesine döndü. Bunları ona Peygamberimiz bağışlamıştı.

Hz. Muhammed Aleyhisselam, süt annesini bırakıp Mekke'ye ailesi yanına geldi. Annesi Âmine ile sadık hizmetçileri Ummü Eymen O'nun üstüne titriyorlardı. O'nu esen rüzgardan bile sakınıyorlardı.

d) Medine'yi Ziyaret

Peygamber Efendimiz'in annesinin Medine'de akrabaları vardı. Hem onları ziyaret etmek, hem de yetim yavrusuna, yüzünü görmek nasib olmadığı babasının mezarını ziyaret ettirmek maksadıyla yavrusunu yanına alarak Medine'ye gitti. Peygamberimiz o zaman altı yaşında idi. Dayıları yanında bir ay kadar misafir kaldılar. Babasının mezarını ziyaret ederken, öksüz kalmanın acısı tazelendi.

Misafirlik bitince annesiyle çocuğu, yanlarında sadık hizmetçileri Ummü Eymen olduğu halde Mekke'ye dönmek üzere yola çıktılar. Kızgın çölleri aşarak ata yurduna döneceklerdi. Bir akşam yine ufuktan güneş batarken Medine'nin 23 mil cenubuna düşen Ebva köyüne geldiler. Geceyi orada geçirdiler. Burada anne hastalandı. Son dakikalarını yaşadığını anladı. Biricik yavrusunu şefkat dolu gözlerle süzdükten sonra öptü, öptü; parçalanan bağrına basarak analığın bütün duygularıyla O'nu okşadı. Bütün duygularını O'na vermek istiyordu. Daha anakarnında iken babasını kaybeden bu yavrucak, şimdi de anneden mahrum kalacaktı. Bu acıyı bütün varlığıyla hisseden anne, oğlunun masum yüzüne baka baka şu anlamda bir şiir söyledi.

"Her yeni eskiyecek ve her şey yok olup gidecektir.
Ben de öleceğim, fakat buna gam yemem,
çünkü temiz bir çocuk doğurdum,
dünyaya bir büyük hayırlı varlık bırakıyorum."

Bu sözlerden sonra gözlerini yumdu. Ümmü Eymen, çocuğu alarak Mekke'ye

döndü.

ÜNİTE III:
Hz. Peygamber'in Gençliği

Konular:
- *Hz. Muhammed Ebu Talib'in Himayesinde,*
- *Ebu Talib Söze Karıştı,*
- *Suriye'ye Ticaret Kafilesiyle Gitmesi,*
- *Ficar Harbi,*
- *Ticaret Hayatına Atılması,*
- *Hz. Hatice ile Evlenmesi,*
- *Hz. Peygamberin Çocukları,*
- *Kâbe'nin Tamirinde Hakemliği,*
- *Putperestliğin Sonuna Doğru.*

a) Hz. Muhammed Ebu Talib'in Himayesinde

Bundan sonra Hz. Muhammed'i dedesi Abdülmuttalib yanına aldı ve o baktı. Peygamberimiz iki sene onun yanında kaldı. 8 yaşına gelmişti. Abdülmuttalib'in son günleri yaklaştı. O da çocuğu, oğullarından birine teslim etmek üzere onları hasta döşeğinin etrafına topladı. Ebu Leheb'e şöyle dedi:

- Sen zenginsin, fakat kalbinde merhamet yok. Çocuk yetim yüreciği zaten yaralı. Sen O'nu hoş tutamazsın. Senin kaba muamelenden incinir, üzülür. O'nu sana teslim edemem.

İhtiyar dede bu sözlerinde haklı idi. Peygamberimiz hayatı boyunca bu katı kalbli, taş yürekli adamdan neler çekti. Ebu Leheb ile Ebu Cehil O'nun en sert düşmanları oldular.

İhtiyar dede, sonra oğlu Abbas'a döndü:

- Sen bu işe layıksın, fakat ailen kalabalık...

b) Ebu Talib Söze Karıştı

- Babacığım, benim servetim az, fakat şefkatim var. Kardeşim Abdullah'ın oğluna bakmağa ben sana minnet bilirim, dedi ve böylece Hz. Muhammed, amcası Ebu Talib'in himayesine girdi.

Ebu Talib O'na öksüzlüğünü hissettirmemek için elinden geleni yapıyor, O'nu öz evladı gibi seviyordu.

Peygamberimiz 12 yaşlarında iken bir müddet Ebu Talib'in koyunlarını güttü. Kırların temiz havasını teneffüs ederek amcasına yardımda bulunmayı bir şeref bildi. Bu hayat O'nun temiz fıtratını korudu ve geliştirdi. Bir defa koyunlarını arkadaşlarına bırakarak Mekke'ye indi. Akranları gibi eğlencelere katılmak istedi. Yolda bir düğüne rastladı. Düğünü seyrederken üzerine bir uyku geldi, orada uyuya kaldı. Böylece eğlenceden zevk alamadı. O, cahiliyet âdetlerinden zaten hoşlanmazdı. O'nun hoşlandığı şeyler çok üstün nitelik taşırdı. Koyun otlatırken, kurtların sürüye dalıp koyunları kaptığını gördü. Bundan ibret aldı.

c) Suriye'ye Ticaret Kafilesiyle Gitmesi

Amcası Ebu Talib, ticaretle meşguldü. Bir seferinde yanında Hz. Muhammed'i de götürdü. Şam'ın yakınındaki Büsra kasabasına uğradılar. Burada Bahira adında bir papazla karşılaştılar. Bahira genç çocuğu görünce O'nun Son Peygamber olacağını sezdi ve O'na.

- Sana bir şeyler soracağım. Lat ve Uzza hakkı için doğru söyle, dedi.

O da:

- Lat ve Uzza'ya yemin verme, zira benim dünyada en nefret ettiğim şey putlardır, dedi.

- Bahira soracaklarını sordu. Aldığı cevaplar, sezdiklerine uygun düşüyordu. Ebu Talib'e dönerek:

- Bu çocuk, son Peygamber olacaktır. Şam Yahudileri arasında O'nun vasıflarını bilen, alametlerini tanıyanlar vardır. Olabilir ki O'na hıyanet ederler. Sen O'nu Şam'a götürme, dedi.

Bunun üzerine Ebu Talib alış-verişini burada yapıp Şam'a gitmekten vazgeçti. Bu olay Siyer kitaplarında türlü şekillerde anlatılmaktadır. Batılı yazarlar, bundan şöyle bir şey çıkarmak isterler: Güya Peygamberimiz, dini malumatı bu kısa görüşme sırasında Bahira'dan almış imiş! Bu, gülünç bir şeydir. İslamiyet gibi en mükemmel bir dinin birkaç dakikalık bir görüşme sırasında bir papazdan alınmasını akıl hiç almaz. Sonra o papazda bu bilgiler varsa, onları neden kendi açıklayıp da bir din kurmadı da, bunları başkasına aktardı?

Batı'lı yazarların bu sözleri her bakımdan çürüktür.

d) Ficar Harbi

Araplar arasında kan gütme davası vardı. En basit bir şey yüzünden kavga ederlerdi. Aralarında savaş hiç eksik olmazdı. Bunların içinde en çetinlerinden biri Ficar harbi idi. Haram aylardan olan Muharrem, Recep,

Zil'ka'de ve Zi'l-hicce aylarmda savaş yapıldığı için buna Ficar harbi denildi. Bu savaşlardan birine Hz. Peygamber de katıldı. Çünkü Kureyş haklı idi. Dört yıl süren bu savaşı Kureyş kazanmış ve bir andlaşma imzalanmıştır.

e) Ticaret Hayatına Atılması

Kureyş'in itibarlı kadınlarından olan Hatice, bazı kimselere sermaye verip onlarla ortaklık yapıyordu. Ebu Talib'in teklifi ile Hatice, Hz. Muhammed'e sermaye vererek kölesi Meysere ile Suriye'ye büyük bir kervanla ticarete yolladı.

Hz. Muhammed, 13 yaşında iken Suriye'ye ticaret kervanıyla gelmişti. Bu defa Büsra kasabasına uğradıklarında Bahira yoktu. Yerinde Nestura isminde başka bir rahip vardı.

Bu seyahatte ticaret, ümidin üstünde çok kârlı oldu. Üç ay süren bir yolculuktan döndükleri zaman, Mekke'ye yaklaştıklarında Hz. Muhammed kervanın önünde geliyordu. Hatice O'nu karşıladı, yapılan ticaretin neticesinden çok memnun kaldı. O sıralarda bu kadar kâr yapan olmamıştı. Hatice'nin O'nun ticaret işlerinde emanetine güveni tamdı. Akrabalar vasıtasiyle Hatice'nin Hz.

Muhammed ile evlenmesi kararlaştırıldı.

f) Hz. Hatice ile Evlenmesi

Hz. Peygamber o zaman 25 yaşında idi. Hatice'nin yaşı kırka yakındı. Nikah, âdet üzere Hatice'nin evinde kıyıldı. Hatice'nin vekili Varaka b. Nevfel, Hz. Peygamber'in de, amcası Ebu Talib idi. Ebu Talib, ayağa kalkarak şöyle söze başladı.

- Allah'a şükürler olsun, bizi İbrahim ve İsmail neslinden kıldı. Bizi Kâbe'nin bekçisi, halkın ulusu yaptı. Kardeşimin oğlu Muhammed ile Kureyş'ten hangi genç mukayese olunabilir? Bütün şeref ve fazilet O'nda toplanmıştır. Aynı şekilde şeref ve şan sahibi olan Hatice'ye talibdir.

Bundan sonra Hatice tarafından Varaka söz aldı ve Hatice'nin Hz. Muhammed ile nikahını akdetti. Develer kesilerek davetlilere mükemmel bir ziyafet çekildi.

Yeni kurulan bu yuvada mesut bir hayat başladı. Hz. Peygamber'in kavmi arasında itibarı çok yükseldi. Mekkeliler O'na Muhammedü'l-Emin adını vermişlerdi. Gerek aile ve gerekse cemiyet hayatında O'nun faziletten, şereften ayrıldığı asla görülmemiştir.

g) Hz. Peygamberin Çocukları

Hz. Peygamber'in aile saadeti, doğan çocuklarıyla birkat daha arttı. Üçü oğlan, dördü kız olmak üzere yedi çocuğu dünyaya geldi. İbrahim'den maada hepsi Hatice'den doğdu.

Erkek çocukları: Kasım, Abdullah ve İbrahim'dir.

Kız evladarı: Zeynep, Rukkiyye, Ummü Gülsüm ve Fatımatü'z-Zehra'dır. Kasım ilk çocuğudur. Onu pek severdi. Ondan dolayı Peygamberimizin künyesi Ebü'l-Kasım'dır. Kasım ile Abdullah küçük yaşta vefat ettiler. Kızlarının hepsi büyüdü ve onları kendi eliyle gelin etti. En büyük kızı Zeyneb'i Ebu As ile evlendirdi. Hicret'ten sonra Zeyneb'i, kocası salmadığından Mekke'de kaldı. Sonradan o da Medine'ye alındı. Rukkiyye, Hz. Osman ile evlendi, o ölünce Ummü Gülsüm de. Hz. Osman'a vardı. Bundan dolayı Ona Zinnureyn denir. Küçük kızı Hz. Fatıma, hicretten sonra Medine'de Hz. Ali ile evlendi. Hz. Peygamberin sülalesi, Ehlibeyt onun neslinden gelmedir. Hz. Fatıma'dan başka bütün evlatları, Hz. Peygamber'den önce vefat ettiler. Allah cümlesinden razı olsun.

h) Kâbe'nin Tamirinde Hakemliği

Kabe'yi Hz. İbrahim ile oğlu İsmail bina etmişlerdir. Üzerinde tavan yoktu. Yağmurlu günlerde sel suları binayı basardı. Buna mani olmak için bir set yapılmışsa da bu yıkıldığından sellerin tahribatı önlenememişti. Peygamberimiz'in atalarından Kusay, Kâbe'nin üstüne tavan çatmışsa da zamanla bu da yıkılmıştır. Bir olay Kâbe'nin tamirine sebep oldu: Kâbe'nin kıymetli eşyası, içinde muhafaza olunuyordu. Selden bazı yerleri yıkıldığından bir hırsız içeri girmiş, bazı eşyaları çalmıştı. Bunun üzerine Kâbe'yi yeniden yapmağa karar verdiler. Bu sırada Cidde sahilinde bir Rum'un gemisi kazaya uğramıştı. Bunun

kerestelerini satın alıp Kâbe'nin inşasında kullandılar. Hacer-i Esved'i yerine koymağa sıra gelince anlaşamadılar. Her kabile bu şerefi almak istedi. Bu anlaşmazlık yüzünden aralarında kavga çıktı. Kureyş'in en yaşlısı olan Ebu Ümeyye şöyle bir teklifte bulundu: **"Sabahleyin Safa kapısından gelen ilk zatın bu işte hakem olması."** Bunu yerinde buldular. Ve o sabah Hz. Muhammed'in geldiğini görünce sevindiler. Çünkü O'nun doğruluğunda, dürüstlüğünde asla şüpheleri yoktu. O'na El-Emin diyorlardı. O'na durumu anlattılar. O da şöyle makul bir tutumla meseleyi tatlılıkla halletti: Ortaya bir yaygı yaydı, Hacer-i Esved'i yaygının üzerine koydu, her kabile ulularından birer kişinin, yaygının kenarından tutmasını söyledi. Böylece taş yukarı yerine kalkınca, mübarek elleriyle alıp yerine yerleştirdi. Bu suretle her kabile bu şereften payını almış oldu ve memnun kaldı. Böyle bir hal tarzı başka kimsenin aklına gelmemişti.

Hz. Peygamberin Kâbe'nin bir tamiri sırasında Kureyş'le birlikte çalıştığı, taş taşıdığı, hatta bu yüzden omuzlarının yara olduğu, tarihin rivayetleri arasındadır. Amcası Abbas, O'na elbisesini omuzuna koymasını söyledi. Hz. Peygamber amcasının bu sözüne uyarak elbisesini toplayıp omuzuna koyunca vücudu açıldığında yere düşerek kendinden geçti ve sonra bu hali Ebu Talib'e anlatarak, o zaman: **"Ya Muhammed, sen Peygambersin, sana yakışmaz"** diye bir ses duyduğunu söyledi. O sırada Hz. Peygamber 35 yaşlarında idi.

1) Putperestliğin Sonuna Doğru

Cahiliyet çağında Araplar putlara tapmağa başlamışlardı. Hz. İbrahim'in dininden ayrılmışlardı. Kâbe'yi putlarla doldurmuşlardı. Burada toplanırlar, içerler, zevk ve sefa içinde eğlenirlerdi. Geceleri toplanırlar, şiir okurlar, masal anlatırlardı. Araplarda kan davaları eksik olmaz, çapulculuk yaparlardı. Ancak: Muharrem, Recep, Zil-kade ve Zi'l-hicce aylarında kan dökmezler, kavga yapmazlardı. Bunlara Eşhur'u Hurum derlerdi. Bunlar barış ayları idi. Bunlarda silahları çatarlar, keyiflerine bakarlardı. O zaman bu eğlence alemleri daha artardı. Ancak içlerinden bazı kimseler bu zevk ve sefa alemlerinin bataklığından kendilerini kurtarmıştı. Varaka b. Nevfel, Kuss b. Saide, Ubeydullah İbn-i Çalış, Osman îbn-il Huveyris puta tapmaktan vazgeçmişlerdi. Varaka b. Nevfel Tevrat ve Incil'i okurdu. Kuss ibn-i Saide son Peygamber'in geleceği vaktin yaklaştığını haber verenlerdendi. Arapların meşhur panayırı Suk-ı Ukaz'da, bir kızıl deve üzerinde söylediği bir hutbesini Hz. Muhammed Aleyhisselam gençliğinde dinlemişti. O hutbeyi aslı kadar güzel tercüme yapan Cevdet Paşa'dan dinleyelim:

OKUMA:

“Ey insanlar, geliniz, dinleyiniz, belleyiniz, ibret alınız. Yaşayanlar ölür, ölen fena bulur. Olacak olur. Yağmur yağar, otlar biter. Çocuklar doğar. Analarının babalarının yerini tutar. Sonra hepsi mahvolup gider. Vukuatın ardı arası kesilmez, hemen birbirini kovalar. Kulak tutunuz. Dikkat ediniz. Gökte haber var. Yerde ibret alacak şeyler var. Yeryüzü bir yaygın eyvan. Gökyüzü bir yüksek tavan. Yıldızlar yürür. Denizler durur. Gelen kalmaz. Giden gelmez. Acaba vardıkları yerden hoşnut olup da mı kalıyorlar? Yoksa orada bırakılıp da uykuya mı dalıyorlar? Yemin ederim. Allah’ın indinde bir din vardır ki; şimdi bulunduğunuz dinden daha sevgilidir. Ve Allah’ın bir gelecek Peygamberi vardır ki; gelmesi pek yakın oldu. Gölgesi başınızın üstüne geldi. Ne mutlu o kimseye O’na iman edip de o dahi ona hidayet eyleye. Vay o bedbahta, kim O’na isyan ve muhalefet eyleye. Yazıklar olsun ömürleri gaflet ile geçen ümmetlere.

Ey cemaat! Hani, aba ve ecdad? Hani müzeyyen kaşaneler ve taştan haneler yapan Ad ve Semud? Hani, dünya varlığına mağrur olup da kavmine “Ben, sizin en büyük Rabbinizim” diyen Firavun ile Nemrud? Onlar, size nisbetle daha zengin ve kuvvet, kudretçe sizden üstün değil midirler? Bu yer, onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile çürüyüp dağıldı. Evleri yakılıp ıssız kaldı. Yerlerini, yurtlarını şimdi köpekler şenlendiriyor. Sakın onlar gibi gaflet etmeyin. Onların yoluna gitmeyin. Her şey fanidir. Baki ancak Cenab’ı Hak’dır ki, birdir, şerik ve naziri yoktur. Tapacak ancak O’dur. Doğmamış doğurmamıştır. Evvel gelip geçenlerde bize ibret alacak şey çoktur. Ölüm ırmağının girecek yerleri var, ama çıkacak yerleri yoktur. Büyük küçük hep göçüp gidiyor. Giden geri gelmiyor. Cezmettim ki kamuya olan bana da olacaktır.”

(Cevdet Paşa, Kıssas-ıl Enbiya, c. 1, s. 72)

Kuss, Bi’set’ten önce öldü. Kabilesi Müslüman oldu. O zaman kabile reisine Hz. Peygamber sordu:

- İçinizde Kuss’u tanıyan var mı?

- Hepimiz tanırız, ya Resulallah, dediler.

Resul-i Ekrem:

- Kuss’un Ukaz panayırında deve üzerinde söylediği konuşmasında: “Yaşayan ölür, ölen fena bulur, olacak olur” dediği hiç hatırdan çıkmaz, buyurdu.

Orada bulunanardan Hz. Ebu Bekir de:

- Ya Resulallah, o gün ben de Ukaz panayırında bulunuyordum. Kuss’un söylediği sözler hep hatırımdadır, diyerek yukarıki hutbeyi başından sonuna kadar okudu.

ÜNİTE IV:
Peygamberlik Devrinde Hz. Muhammed (Vahyin Başlaması)

Konular:
- *Hira'da İnzivası,*
- *İlk Vahyin Gelişi,*
- *Varaka'nın Dedikleri.*

a) Hira'da İnzivası

Hz. Muhammed Aleyhisselam, 40 yaşına geldiği zaman, halinde bir başkalık sezilmeğe başladı. Bilhassa inziva hayatını sever oldu. Mekke'nin üç mil yukarısındaki Hira dağında bir mağaraya gider. Ramazan ayını orada geçirir, ibadet ederdi. Ramazan ayı gelince yanına azığını alır, oraya çekilirdi. Yanında azığı bitince, yine Mekke'ye Hz. Hatice'nin yanına döner, biraz kalır, sonra mağaraya dönerdi. Kendisini orada ruh sükunetine verir, düşünceye dalardı. Cenab-ı Hak O'nu büyük vazifeyi kabule hazırlıyordu. Kulağına gaipten sesler geliyor; **"Sen Allah Elçisisin"** diyordu. Rüyaları olduğu gibi çıkıyordu. O, Allah'u Teala'nın peygamberleri vasıtasiyle müjdelediği son Peygamber olacaktı...

Milad'ın 610'uncu yılında Ramazan-ı Şerif ayında Hz. Peygamber, âdet üzere yine Hira'daki mağaraya çekilmişti. Halkın sevgi ve saygısını kazanan, doğruluk ve emanete riayetinden dolayı kavminin Muhammedü'l-Emin adını verdiği bu yüce şahsiyet bütün insanlığın düştüğü dalalet ve sefahetten son derece uzaktı. O, yüce hakikati arıyordu. Dünyayı kaplayan dalalet kasırgası, insanlığı kırıp eziyordu. O, bundan kurtuluşun yolunu düşünüyordu. Araplar kız çocuklarını diri diri toprağa gömer, Mecusiler hatta ana ve kız kardeşle nikahı mübah sayar, barbarlar ülkeleri tahip edip insanlara işkence yapar dururken bu halin sonu nereye varacaktır? İşte O'nun dimağını bunlar meşgul ediyordu. Etrafında uzanmış çöller sıralanmış dağlar, serilmiş vahalar, vadiler var. Gökyüzünde sayısız yıldızlar ve ay parlıyor. Sabah olunca yine güneş doğup kainata ışık saçacak. Bunların hepsi güzel ve tatlı şeyler. Fakat insanlığın saadet ve mutluluk güneşi acaba ne zaman doğacak?

Hira dağında hangi din üzere ibadet ediyordu? Hz. İbrahim'in veya Hz. Musa'nın veya İsa'nın dini üzere ibadet yapardı, diyenler var. Böyle bir köşeye çekilip ibadet etmeğe tahannüs denir. Aynî Umdet'ül-Kari adlı Buhari Şerhinde bu kelimeyi izah ederken şöyle demektedir: **"Peygamberimiz'in ne suretle ibadet ettiği sorulacak olursa, bunun tefekkür ve ibretten ibaret olduğunu söyleriz."**

b) İlk Vahyin Gelişi

Peygamberliğinin başlangıcı olarak Hz. Peygamber'e yüce hakikat rüya aleminde keşfolunmağa başladı. O'nun rüyada gördüğü her şey aydınlık bir sabah gibi aynen vaki oluyordu. Bir gün Hira dağındaki mağarada vahiy getiren melek Cebrail Aleyhisselam kendisine göründü ve:

- Oku dedi.

Hz. Peygamber:

- Ben okumak bilmem, dedi.

Melek, aynı emri tekrarladı; Hz. Peygamber yine:

- Ben okumak bilmem, cevabını verdi. Bunun üzerine melek O'nu baştan ayağa takati kesilinceye kadar sıktı.

Hz. Peygamber:

- Ne okuyayım, diye sordu.

O zaman melek, Mâverâ'dan gelen seslerin en tatlı ahengiyle şunları okudu:

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِى خَلَقَ

"Yaratan Rabbi'nin ismiyle oku. O, insanı yapışkan maddeden yarattı. Oku! O, çok kerim olan Rabb'inin hakkı için ki, O, kalemle tâlim etti, insana bilmediklerini öğretti."

Alak Sûresi'nin başında bu ayet-i kerimeler ilk gelen vahiydir. Hz. Peygamber bunları kalbine nakşetti ve meleğin sesini takibederek, aynen okudu ve derhal evine döndü. İlk vahiy haletinin verdiği endişenin titreyişi içinde eşi Hz. Hatice'ye:

- "Beni örtün, beni örtün" dedi. Ve derin bir uykuya dalıp uyandıktan sonra gördüğü hali eşine anlattı. Sadık eşi O'nu teselli etti:

- Müjdeler olsun, sebat et. Hayatımı elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, sen bu ümmetin peygamberi olacaksın; Yüce Allah seni asla bırakmaz. Zira sen, akrabalık haklarına riayet edersin. Sözünde doğrusun. Güçlüklere dayanırsın. Misafirleri ağırlarsın, felakete uğrayanların yardımına koşarsın. Böyle olan kulunu Allah yalnız bırakmaz...

Bu sözler, Hz. Hatice'nin ne kadar yüksek ruhlu bir kadın olduğunu göstermektedir. Yüce Allah, son Peygamber olarak seçtiği Hz. Muhammed'e eş olarak da böyle yüksek fazilet sahibi bir kadını nasib etmiştir. Bu da Allah'ın bir lütfudur.

c) Varaka'nın Dedikleri

Hz. Hatice bu olağanüstü hal hakkında bilgi edinmek üzere akrabasından olan Varaka b. Nevfel'e koştu. O, dinler hakkında bilgi sahibi idi. Hatice'ye:

- **"Kuddus, kuddus, dedi. Eğer hal, anlattığın gibi ise O'na gelen, Hz. Musa'ya gelen Namus-u Ekber'dir. Yani büyük Melek'tir."**

Hz. Peygamber Kâbe'yi tavaf etmek üzere evinden çıktığında Varaka'ya rastladı ve Hatice'nin anlattığı gibi başından geçenleri tekrar anlattı. Varaka:

- **"Sen bu ümmet'in Peygamberi olacaksın. Sana görünen Musa'ya gelen büyük Melek'tir, sana yalancı diyecekler, eziyyet edecekler, yurdundan çıkaracaklar, seninle savaş yapacaklar. Bu şayet o günlere erişirsem sana**

Allah için yardım ederim" dedi.

Varaka'dan bu sözleri duyunca:

- Onlar beni doğup büyüdüğüm yurdumdan çıkaracaklar mı ki, diye sordu.

Varaka:

- **"Evet, dedi. Sen gibi hiçbir Peygamber yoktur ki, kavmine gönderilsin de ona yalancı demesinler, eziyet etmesinler, onu yurdundan çıkarmasınlar."**

Varaka bu söylediklerini geçmiş peygamberlerin hayatından öğrenmişti. Hz. Muhammed'e onları haber veriyordu. O zaman çok yaşlı olan, hatta gözleri görmez bir hale gelen bu ihtiyarın dedikleri doğru idi.

ÜNİTE V:
İlk Müslümanlar

Konular:
• *İlk Müslüman Olanlar,*
• *Hz. Ali'nin İslam'ı Kabul Etmesi,*
• *Hz. Ebu Bekir'in Müslüman Olması,*
• *Aşikare Davet,*
• *İlk Müslümanların Uğradıkları Eza ve Cefalar,*
• *Müşriklerin Elebaşıları.*

a) İlk Müslüman Olanlar

Hz. Peygambere vahyin gelmesiyle insanları Hak Din'e davet vazifesi başlamış oldu. Önce sadık eşi Hatice iman etti. Azadlı kölesi Zeyd de iman edenlerdendir.

b) Hz. Ali'nin İslâm'ı Kabul Etmesi

Ebu Talib'in ailesi pek kalabalık olduğundan oğlu Ali'yi, Hz. Muhammed yanına almıştı. Ali o zaman beş yaşında bir çocuktu. Hz. Muhammed'e Peygamberlik verilip insanları Hak Din'e davete memur olduğu zaman Ali O'nun evinde yaşıyordu. Hz. Hatice Müslüman olmuştu. Eşi ile beraber ibadet edip Kur'an okurken onları Ali görüyordu. Çocuk safiyeti ile bunları sordu.

Hz. Peygamber de ona İslamiyet'i anlattı. O da İslamiyet'i kabul etti.

c) Hz. Ebu Bekir'in Müslüman Olması

Hz. Ebu Bekir (Allah O'ndan razı olsun), Hz. Muhammed Aleyhisselam'ın en candan dostu idi. Ebu Bekir'in Mekke'de itibar ve şerefi büyüktü. Zengin bir tüccardı. Hz. Muhammed'i arayan, Ebu Bekir'in, dükkanında bulurdu. Aralarındaki bu içtenlik sebebiyle Hz. Peygamber, aile dışındaki kişilerden ilk önce Ebu Bekir'i İslam'a davet etti. O'da kendisine çok güveni olduğundan O'nun davetini tereddütsüz kabul etti. Hz. Ebu Bekir'in İslamiyeti kabul etmesiyle Hz. Peygamber kendisine büyük bir destek bulmuş oldu. O'nun himmetiyle bazı önemli kişiler Müslüman oldular. Çünkü Ebu Bekir'in kendilerini yanlış yola götürmeyeceğinden emin idiler. Affan oğlu Hz. Osman, Avf oğlu Abdurrahman, Talha, Ebu Vakkas oğlu Sa'd, Avvam oğlu Zübeyr, hep onun delaletiyle Hak Din'i kabul ettiler. Allah cümlesinden razı olsun.

d) Aşikâre Davet

İlk Müslümanlar, Kureyşlilerin İslamiyet'e karşı düşmanlıklarını bildikleri için, dinlerini gizli tuttular. Bu durum üç yıl devam etti. Artık açıktan İslam'a davet etmeğe sıra gelmişti. Şu mealdeki ayet-i kerimeler vahyolundu:

"Yakın akrabalarını uyar, mü'minlerden sana tabi olanlara rahmet ve himaye

kanatlarını indir. Şayet sana âsi olup karşı dururlarsa, onlara: Ben sizin işlediklerinizden tamamiyle uzağım, de." Şuara, 26/214-216

"Sana emrolunanı açıktan açığa beyan et. Müşriklerden yüz çevir." Hicr, 15/94

Hz. Peygamber vahyin bu emrine uyarak: Abdülmuttalib ailesini, amcası Ebu Talib, Abbas, Hamza, Ebu Leheb de dahil olmak üzere evine ziyafete davet etti. Yemekten sonra sohbet başladı. Sırası gelince Hz. Peygamber Allah'dan aldığı emri akrabasına tebliğ ederek onları Hak din'e İslamiyet'e davet etti. Hırçın bir adam olan amcası Ebu Leheb hemen ortaya atıldı ve onun sözünü keserek cemaatı dağıttı. Böylece ilk davetinde daha amcası Ebu Leheb Hz. Peygamberin karşısına dikildi.

Bir müddet sonra Hz. Peygamber davetini daha genişletti. Bir gün Safa tepesine çıkarak:

- Ey Kureyş halkı, diye seslendi. O'nun sesini duyanlar oraya koştular ve etrafında toplandılar. Hz. Peygamber onlara:

- Size şu tepenin arkasında bir düşman ordusunun bulunduğunu haber versem bana inanır mısınız? diye sordu.

- Evet inanırız, çünkü senin yalan söylediğini hiç duymadık, dediler.

Hz. Peygamber onlara:

- O halde sizi uyarıyorum. Siz eğer, Allah'a inanmazsanız, büyük bir azaba uğrarsınız, dedikten sonra kabile adlarını ayrı ayrı söyledikten sonra; haberiniz olsun ki, Allah bana yakın kabilemi uyarmayı emrediyor. Ben sizin için ne dünya menfaati sağlamağa, ne de ahirette bulacağınız nasibi hazırlamağa sahip değilim. Bunlar sizin bir sözünüze bağlıdır. O da, Allah'dan başka ilah yoktur, demenizdir, dedi.

Dinleyiciler arasında bulunan Ebu Leheb hemen ayağa kalkarak:

- Günümüzü zehir ettin. Bizi buraya bunun için mi topladın, dedi.

Bunun üzerine bu toplantı da bir sonuç vermedi.

e) İlk Müslümanların Uğradıkları Eza ve Cefalar

İlk Müslümanların içinde kimsesiz olanlar, kendilerine arka çıkacak kuvvetli adamı bulunmayanlar, müşrikler'in takibine uğramışlardır. Müşrikler, Ebu Bekir, Osman gibi büyük ve zengin zatlara bir şey demiyorlardı, fakat zayıf gördükleri fakirlere etmedik şey bırakmıyorlardı; onları aç, susuz tutarlar, döğerler, kızgın kumların üstüne yatırıp işkence yaparlardı. En çok eza ve cefaya uğrayanlar şunlardı:

Bilal-i Habeşi: Habeşli bir zencidir. Ümeyye îbn-i Halefin kölesiydi. Ummeyye İslam'ın en büyük düşmanlarından olduğundan, kölesine yapmadık eziyet bırakmazdı. Onu kızgın kumların üstüne yatınp, göğsüne kızgın taşlar kor, saatlerce güneş altında tutardı. Bilal, iman hazzının verdiği kuvvetle bunlara dayanır; Allah bir'dir, diyerek bunlara katlanırdı. Nihayet Hz. Ebu Bekir O'nu alarak azad etti. Bilal yanık sesiyle ezan okuduğu zaman herkes zevkle dinlerdi.

Ammar İbn-i Yasir: İlk Müslüman olanlardandır. Kureyş bu gibi hamisi olmayan acizlere, her türlü insanlık dışı eza yapmaktan çekinmeyecek kadar soysuzlaşmıştı. Ammar'ı kumlara yatırırlar, bayıltıncaya kadar döğerlerdi.

Ammar'ın babası Yasir, anası Sümeyye de aynı muamelelere uğruyorlardı.

Süheyb Rumi: Rumi denirse de asıl İranlı'dır. Bizanslılara esir düştüğünden, orada yetiştiğinden Rumi denilmiştir. Köle olarak Arabistan'a satılmıştı. Hz. Peygamber'in İslam'a davetini duyunca Müslüman oldu. Müşrikler ona da çok işkence yaparlardı.

Habbab b. Eret: Temin kabilesindendir. Müslümanların sayısı 7 iken Müslüman oldu. İşkenceye maruz kaldı. Bir defa Habbab'ı kızgın kömürler üzerine yatırdılar, üstü başı yara içinde kaldı. Aradan yıllar geçtikten sonra Habab bu olayı Hz. Ömer'e anlatarak sırtını gösterdi yanık yerlerin izi belli idi. Habbab demircilik yapardı.

Ebu Fükeyhe: Safvan İbn-i Ümeyye'nin kölesiydi. Safvan ona işkence yapar, İslamiyet'ten çıkması için zorlardı. Fakat o bütün bunlara dayandı ve dininde sebat gösterdi.

Lübeyne, Nehdiyye, Zinnire, Ümmü Abis adındaki cariyeler Müslüman olduklarından eza ve cefaya uğramışlardı. Hz. Ebu Bekir bu dördünü satın alarak azad etmiştir.

f) Müşriklerin Elebaşıları

Müşrikler, Hz. Osman gibi Müslümanların ileri gelenlerine bile elden gelen ezayı yapmaktan çekinmiyorlardı. Hatta ellerini ve dillerini İslam'ın büyük Peygamber'ine uzatmak cüreti göstermişlerdi. Hz. Peygambere en çok düşmanlık edenler şunlardır:

Ebu Leheb: Hz. Peygamberin öz amcasıdır. İslam'ın en büyük düşmanıdır. Karısı Ummü Cemil ki, Ebu Süfyan'ın kız kardeşidir, kocası gibi o da eliyle ve diliyle Peygamber'e eza verenlerdendir. Bu ikisi hakkında Tebbet Sûresi inmiştir. Bedir zaferi yüreğine indi ve öldü.

Ebu Cehil: Bu da Müslümanların en büyük düşmanıdır. Müslümanlar onun elinden ve dilinden neler çekmediler. İslam'a düşmanlık yapanların çoğu Ummeyyeoğulları idi. Çünkü Emevi ve Haşimi rekabeti eskidir. Ebu Cehil ise Mahzum kabilesindendir. Onlar da reislik iddiasında idi.

Velid İbn-i Muğire, Ebu Süfyan, Ümeyye İbn-i Halef, As İbn-i Vail, İslam'a düşmanlıkta ileri gidenlerdendir. Hz. Peygamberin oğlu Kasım vefat ettiği zaman, As; Muhammed'in soyu kesildi, diyerek alay etmiştir. Evlat acısıyla yüreği sızlayan bir babayı teselli yerine böyle incitmek insanlık dışı bir harekettir.

Kureyş ululları Hz. Peygamber'in Allah Elçisi olduğunu biliyorlardı. Fakat hased yüzünden O'na karşı çıkıyorlardı. Bunu Ebu Cehil'in şu sözlerinden anlamak kolaydır:

Bir defa Ahnes, Ebu Cehil'e, İslamiyet hakkındaki düşüncesini sordu. O da şöyle cevap verdi:

- Bizimle Haşimiler arasında eskiden beri rekabet vardır. Şerefi paylaşamayız. Onlar ziyafet verirse biz de veririz, onlar cömertlik gösterirse biz de gösteririz; onlardan aşağı kalmayız. Böyle atbaşı beraber giderken şimdi onlardan biri kendisine gökten vahiy geldiğini haber veriyor. Biz buna nereden ulaşacağız. Vallahi biz onların Peygamberine inanmayız!..

ÜNİTE VI:
İslâm Davetinin Gelişmesi

Konular:
- *Fazilet Yarışma Davet,*
- *Kureyş'in Ebu Talib'e Şikayetleri,*
- *İlâhî Vazifeye Devam,*
- *Hz. Ömer'in Müslüman Olması,*
- *Kâbe'de Aşikare İbadet.*

a) Fazilet Yarışına Davet

Hz. Muhammed, güzel ahlakı tamamlamak için gönderilmiş bir peygamber'dir. Kur'an-ı Kerim O'nun en yüksek ahlâk üzere olduğunu haber verir.

وَاِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ عَظ۪يمٍ

Müsteşriklerden William Muir (Muhammed'in Hayatı) adlı eserinde şöyle der:
"Hz. Muhammed hakkındaki bütün dediklerimiz bir nokta üzerinde toplanır. O da: O'nun seciyesinin yüksekliği, ahlâkının temizliğidir. Bunlar öyle faziletlerdir ki, o zamanın Mekkelileri arasında pek nadirdi."
Gerçekten Kureyş o çağda birçok günahlara dalmıştı. Ahlâksızlık bataklıklarında yuvarlanıp gidiyordu. İçki, kumar, zina, riba, kan davaları almış yürümüştü. İçtimai hastalıklar Araplar'ın bünyesini kemiriyordu. Kutsal saydıkları Kâbe'nin etrafında Harem'de bile zevk ve sefa alemi yapıyorlar, içki ve kumar alemleri tertib ediyorlardı. Kureyş'in ileri gelenleri yüz kızartıcı davranışlardan sakınmıyorlardı. Haşimiler'in başlarından sayılan Ebu Leheb Kâbe'de eskiden beri muhafaza olunan altından yapma bir geyik heykelini çalmış ve satıp yemişti. Hz. Peygamber bunlara karşı fazilet mücadelesi bayrağını açtı. İslamiyet bu gibi kötülüklerin hepsinin karşısına dikiliyordu. O'nun için Kureyşliler, başlangıçtan İslamiyet'e karşı çıktılar. Kur'an-ı Kerim ayetleri nazil olarak onların bu davranışlarını kötüledi, onları şiddetle kınadı. Onlar da düşmanlıklarını artırdılar.

b) Kureyş'in Ebu Talib'e Şikayetleri

Kureyş'in ileri gelenleri bu halden şikayet için Ebu Talib'e giderek:
- Kardeşinin oğlu bizim putlarımızı kötülüyor, babalarınız da, dedeleriniz de dalalette idi, diyor. Ya O'nu bu işten vazgeçir, yahut O'nu himayeden vazgeç, dediler.

Ebu Talib onları mülayim sözlerle başından savdı. Aradan bir müddet geçince Ebu Talib'e yine geldiler:
- Biz artık daha fazlasına sabredemeyiz, ne olacaksa olsun, eğer sen O'nu himayeden vazgeçmezsen biz senden vazgeçeriz, dediler.

Ebu Talib, işin bu kadar zor bir hal aldığını görünce, Hz. Muhammed'e:
- Kavmin şöyle şöyle diyor, diyerek olanları anlatmış, açıktan açığa artık seni himayeden vazgeçiyorum demedi ise de, sözün gelişinden öyle bir şey anlaşılıyordu.
Bu sözler, Hz. Peygamberin mahzun kalbine pek dokundu:
- Ben, Allah tarafından Hak Dini tebliğe memurum, ben Allah elçisiyim; kendiliğimden bir şey yapmıyorum, dedi. Bir elime güneşi ötekine ay'ı verseler, bu vazifeden ayrılmam, cevabını verirken, gözleri dolu dolu oldu.
Ebu Talib, O'nu evladından çok severdi. O'nun incinmesine hiç dayanamazdı. Bu hale üzüldü ve kendini toplayarak:
- Sen işine bak oğlum, ben sağ oldukça onlar sana dokunamazlar, diye teminat verdi. Meşhur bir kasidesini söyledi.

c) İlâhî Vazifeye Devam

Hz. Peygamber İlahi vazifesine devam etti. Müslüman olanlar günden güne artıyordu. Peygamberliğinin altıncı yılında idi. Hz. Peygamber bir gün Safa tepesinde otururken Ebu Cehil oradan geçti. Ortada hiçbir sebep yokken Resul-i Ekrem'e küfür etti, edeb ve terbiye dışı bu gibi küçük davranışlardan uzak olan Peygamberimiz, buna cevaba tenezzeül bile etmedi. Bunu bir kadın duydu. Hz. Peygamberin amcası Hamza o gün avda imiş. Dönüşte, cahiliyet adeti üzere okunu, yayını omuzundan bırakmadan Kâbe'yi tavafa geldi. Kadın o günkü olayı Hamza'ya anlattı. Hamza henüz Müslüman olmamıştı. Fakat kardeşinin oğluna açıkça küfür edilmesine fena halde kızdı ve Kureyş'in meclisine giderek Ebu Cehil'e hitaben:
- Benim kardeşimin oğluna sövüp O'nu inciten sen misin? diyerek yayı ile Ebu Cehil'in başına vurdu. Oradakiler Kureyş'in ulusu Ebu Cehil'e böyle muamele eden Hamza'ya saldıracak oldular. Fakat böyle bir işin sonunun nereye varacağını çok iyi bilen cin fikirli Ebu Cehil:
- Dokunmayın, Hamza'nın hakkı var. Zira ben, kardeşinin oğlu hakkında fena sözler söyledim, dedi. Hamza gittikten sonra kendi adamlarına dönerek:
Aman, ona ilişmeyin, hiddet neticesi varıp Müslüman olur, onunla da Müslümanlar kuvvet bulur, dedi. Çünkü Hamza, değerli, yiğit bir adamdı, gözünü budaktan sakınmazdı... Hz. Hamza bu olaydan sonra Müslümanlığı kabul etti ve kardeşinin oğlunun safına geçti.

d) Hz. Ömer'in Müslüman Olması

Hz. Hamza'nin Müslüman oluşundan birkaç gün sonra idi. Kureyşliler, **"Dar'ün-Nedve"** dedikleri kulüplerinde bir toplantı yaparak durumu gözden geçirdiler. Hz. Hamza'nin Müslüman oluşu, onları telaşa düşürmüştü. Müslümanlar günden güne kuvvetleniyordu. Uzun konuşmalardan sonra, Ebu Cehil'in teklifi üzerine Hz. Muhammed'in vücudunu ortadan kaldırmaya karar verdiler. Bu korkunç kararı kim uygulayacaktı? Bunu içlerinden en cesur olan Ömer'e verdiler.
- Haydi Hattaboğlu, görelim seni, dediler.
Ömer o zaman 33 yaşında idi. Ailesi Müslümanlık hakkında fikir sahibi idi.

Eniştesi Said, kız kardeşi Fatıma Müslüman olmuşlardı. Ömer'in bunlardan haberi yoktu. Kılıcını kuşandı, Kâbe'yi tavaf ettikten sonra Safa tepesine yollandı. Müslümanlar **"Dar'ul-erkam"** da toplanmışlardı. Oraya gidip Hz. Muhammed'i öldürecekti. Fakat gerçekten o, Muhammed'i öldürmeğe değil, kendini Müslümanların arasına katmağa gidiyordu.

Yolda Abdullah oğlu Nuaym'e rastladı. Nuaym baktı ki, Ömer kılıcını kuşanmış, hiddetli hiddetli gidiyor.

- Hayrola Hattaboğlu nereye böyle diye sordu.

Oda:

Arapların arasına tefrika düşüren Muhammed'in vücudunu ortadan kaldırmağa gidiyorum, dedi.

Nuaym:

- Vallahi zor bir işe kalkmışsın, Muhammed'in ashabı O'nun etrafında pervane gibi dolaşıyor. O'na yol bulmak güç. Tutki bir yolunu bulup bu işi becerdin. Abdülmenafoğulları seni yeryüzünde elini kolunu sallayarak gezmeğe bırakırlar mı sanıyorsun?

Ömer bu sözlere alındı:

- Sen de mi Muhammed'den yana oluyorsun, öyle mi? diye çıkıştı.

Nuaym:

- Ya Ömer, sen beni bırak, evvela kendi ailene bak, eniştеn ve amcan oğlu Said ile eşi olan kız kardeşin Fatıma Müslüman oldular.

Ömer buna pek inanmak istemedi. Fakat içine de bir şüphe düştü. Kız kardeşinin evine uğrayarak kapıyı çaldı ve içeri daldı. İçerdekiler telaşlandılar. Ömer'in İslam düşmanlığını biliyorlardı Ömer sordu:

- Okuduğunuz ne idi?

Eniştesi:

- Bir şey yok, dedi.

Ömer'in hiddeti arttı ve eniştesinin yakasından tutup onu yere çarptı. Araya kız kardeşi girdi. Ömer ona da bir tokat attı. Fena halde canı yanan Fatıma, kardeşi Ömer'e şöyle haykırdı:

- Allah'dan kork, bir kadına yaptıklarına bak. Ben ve eşim Müslüman olduk, başımızı kessen bundan dönmeyiz.

Manzara hazindi, Ömer yaptığına pişman oldu. Yüreğinin içinde birşeyler uyandı. Ruhunun derinliklerinde birşeyler çalkandığını duydu.

- Hele şu okuduğunuz şeyi bana verin, dedi.

Kız kardeşi Kur'an'dan cümleleri ona uzattı. Ömer okumağa başladı.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

"Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ı tesbih eder. Aziz ve Hakim olan O'dur. Göklerin ve yerin hakimiyeti O'nundur. Diriltip yaşatan, öldüren O'dur. O, her şeye kaadirdir..." Hadid, 57/1-2

Ömer, bu ayederi dinledi[1] ve derin bir düşünceye daldı. Kur'an-ı Kerim'in yüksek ahengi, manasının yüceliği O'nu sarmıştı. Allah kelamının tesiri, ruhun içine işlemişti. Müşrik Ömer yerine, ortaya Mü'min Ömer çıkıyordu. Kız kardeşine sordu:

- Bütün göklerin ve yerin hükümdarlığı ve uygarlığı sizin taptığınız Allah'ın mı?

Kız kardeşi tereddütsüz cevap verdi:

- Evet, onda şüphe yok.

Ömer utanarak söylendi:

- Bizim taptığımız putların hiçbir şeyi yok, yazık!

Bu **"yazık"** kelimesi bütün putlar alemine fırlatılmış
bir taştı. Ömer'in kalbi artık İslamiyet'e açıktı.

Hz. Peygamber: **"Ya Rab! Bu dini iki Ömer'den biriyle kuvvetlendir"** diye dua etmişti. İki Ömer'den maksat, Hattaboğlu Ömer ile Ebu Cehil (Amr İbn-i Hişam) idi. İşte duası, Hz. Ömer'e nasib olmuştu. Ömer buna çok sevindi ve beni Peygamber'in yanına götürün, dedi.

O sırada Müslümanlar Safa tepesinin eteğinde, Müslümanlardan Erkam'ın evinde toplanmış bulunuyorlardı. Ömer'i oraya götürdüler. Gözcü, Ömer'in silahını kuşanmış bir halde geldiğini görünce, içeri haber saldı. İçerdekiler, Ömer'in adını duyunca telaşa düştüler. Yalnız Hz. Hamza hiç tavrını bozmadı:

- Korkacak ne var, eğer iyilik için gelmiş ise hoş geldi, sefa geldi. Yoksa öyle değilse, geleceği varsa göreceği de var, dedi.

Ömer içeri girince, ashabdan biri sağından, biri solundan tutarak Hz. Peygamberin huzuruna getirdiler. Hz. Peygamber: **"O'nu serbest bırakınız"** dedi. Çünkü Ömer'in hali O'na malum idi.

Ömer Hz. Peygamber'in önüne diz çöktü. O haşin Ömer, şimdi kuzu gibi sakin sakin duruyordu. Resul-i Ekrem mübarek eliyle Ömer'in omuzundan tuttu ve: **"İmana gel, Ömer"** dedi. O da hulus-i kalble kelime-i şehadeti söyledi. İslam'ı kabul etti. Orada bulunanlar buna çok sevindiler ve hepsi yüksek sesle tekbir alarak Ömer'in İslamı kabulünü ilan ettiler. Safa tepesinden yükselen **"Allah'u Ekber"** sadası, Mekke ufuklarında dalgalana dalgalana etrafa yayıldı. Ömer:

- Yaranımız kaç kişidir diye sordu.

- Seninle kırk'a baliğ olduk, dediler.

- Öyle ise ne duruyoruz, haydi Kâbe'ye gidelim, dedi.

e) Kabe'de Aşikâre İbadet

Hz. Muhammed önde, sağında Ömer, solunda Hamza ve diğer ashab-ı güzin hep birlikte Kâbe'ye yollandılar. **"Dar'un-Nedve"** de müşrikler toplanmış Ömer'in dönüşünü bekliyorlardı. Karşıdan gelenleri görünce:

- Ömer hepsini toplamış getiriyor, dediler. Ebu Cehil, cin fikirli bir adam olduğundan bu işten kuşkulandı:

Ben bu gelişten pek hoşlanmıyorum ama, dedi ve az sonra gerçek anlaşıldı; Hz. Ömer'in Müslüman olduğu her tarafa yayıldı. Müşriklerin arasında büyük bir şaşkınlık başgösterdi. Müslümanlar, Harem-i Şerifte saf olup aşikâre namaz kıldılar. Böylece İslamiyet kuvvet kazandı ve kendini aşikâre tanıttı.

Hz. Hamza'dan üç gün sonra Hz. Ömer'in İslamiyet'i kabulü, müşrikleri telaşa sürükledi. Müslümanları yıldırmak için daha sert davranmağa başladılar. Müslümanlar bu baskıdan kurtulmak için daha emin bir yer düşündüler. Hz. Peygamber Habeşistan'a gitmelerine müsaade etti.

---

[1] Bazı rivayetlerde, Hz. Ömer'in kız kardeşinin evinde Ta-Ha Sûresi'nin baş tarafını dinlediği geçer. Biz, Hadid Sûresinden ayetleri zikrettik. Her ikisi de doğrudur.

ÜNİTE VII:
Habeşistan’a Hicret

Konular:
• *Habeşistan’a Hicret Edenler,*
• *Necaşî’nin Müslümanlar’a Hoş Muamelesi.*

a) Habeşistan’a Hicret Edenler

Habeşistan’a gitmek isteyen 11 erkek ve 4 kadından ibaret olan birinci kafile Mekke’den gizlice çıkarak Kızıldeniz yoluyla gitti. Bunların içinde: Hz. Osman ve eşi Rukiyye (Hz. Peygamberin kerimesi) Ebu Huzeyfe ve eşi, Avvam oğlu Zübeyir, Avf oğlu Abdurrahman, Mes’ud oğlu Abdullah bulunuyordu. Kafilenin reisi, Maz’un Oğlu Osman idi. 15 kişilik bir grup halinde bi’setin V. yılı Habeşistan’a gittiler. Bunlar orada çok iyi karşılandı ve sakin bir hayata kavuştular. Bunu duyanlar, bir yıl sonra ikinci bir grup halinde oraya hicret ettiler. Bu kafilenin başında Ebu Talib’in oğlu Cafer’i Tayyar bulunuyordu (Hz. Ali’nin kardeşi.) Bunlar da 80 kişi vardılar.

b) Necaşî’nin Müslümanlara Hoş Muamelesi

Müşrikler, Müslümanların Habeşistan’da huzur içinde yaşamalarını çekemediler. Onları geri çevirmek için teşebbüse geçtiler. Bir takım hediyelerle Habeş Kiralına iki elçi gönderdiler ve Müslümanları onlara teslim edip geri göndermesini istediler. Krala, keşişlere, saray adamlarına hediyeler verdiler. Necaşi, Müslümanları çağırarak yeni din hakkında bilgi almak istedi. Müslümanların namına Ebu Talib’in oğlu Cafer-i Tayyar şöyle konuştu:

“Ey Hükümdar! Biz cahiliyet üzere yaşayan bir kavim idik. Putlara tapardık, leş yerdik, fuhuş işlerdik, akrabalara küser, komşuluk hakkını gözetmezdik. Kuvvetliler zayıfları ezerdi. Biz bu hal içinde iken Allah içimizden birini Peygamber gönderdi. Soyu yüksek, doğruluğu belli, şerefi meydanda. O bizi Allah’a ibadete çağırıyor, atalarımızın taptıkları putları bırakmamızı istiyor. Bize doğru söylemeyi, emaneti gözetmeyi, akrabalık haklarını korumayı, komşularla güzel güzel geçinmeyi, haramdan, kan dökmekten kaçınmayı bildiriyor. Fuhuştan, yalandan, yetim malı yemekten, namuslu kadınlara iftira etmekten sakındırıyor; Allah’a ibadet etmeyi, namaza, oruca, başkalarına yardım yapmağa çağırıyor. (O zaman Ramazan orucu farz değildi, aşure orucu vardı.) **Biz O’na inandık, O’nun hak davetine uyduk. O’nun gösterdiği tarzda Allah’a ibadet ettik. Haram dediğini haram bildik. Helal dediğini helal tanıdık. Bundan dolayı kavmimiz bize düşman kesildi. Bize işkence yapmağa kalkıştılar. Bize zulmettiler. Dinimizden çevirmeğe çalıştılar. Biz de onlardan kaçarak sizin ülkenize sığındık. Sizi başkalarından daha iyi bildiğimiz için burayı tercih ettik. Burada Haksızlığa uğramayacağımızı umduk…”**

Cafer’in bu sözlerini dinleyen Necaşi, Peygambere gelen ayetleri dinlemek

istedi. Cafer de Meryem Süresi'nin 29-33. ayetlerini okudu:

"Hz. Meryem, İsa'ya işaret etti. Onlar: Beşikte olan bir çocukla nasıl konuşabiliriz, dediler, İsa dedi ki: Ben Allah'ın kuluyum. O, bana kitap verdi, beni Peygamber yaptı her nerede olursam olayım beni mübarek kıldı. Sağ olduğum müddetçe bana namazı, zekatı tavsiye etti. Anama karşı hayırlı davranmamı emretti. Beni taşkın ve bedbaht kılmadı. Doğduğum gün, öleceğim gün ve tekrar ba's olunacağım gün, benim üzerimde selamet vardır."

Bu ayet-i kerimeler, onların İncil'den öğrendiklerine uygundu. Onun için Necaşi:

- Bunlar İsa'ya gelen kelam ile aynı yerden coşan, aynı nurdan fışkıran ışıklar... dedi.

Elçilere, kendisine sığınan Müslümanları geri çevirmeyeceğini bildirdi. Akşam olunca elçilerden biri olan Asoğlu Amr arkadaşlarına: **"Bunları Necaşi'nin gözünden öyle bir düşüreceğim ki"** diye bir hile düşündü. Ve **"Onlar İsa hakkında acaib şeyler söylüyorlar"** diyerek Necaşi'ye gammazladı. Necaşi Müslümanlara bu hususu sorunca yine Cafer:

- Biz Müslümanlar; Hz. İsa Allah'ın kulu ve Peygamberidir. Ruhullah'tır, Meryem'e sunduğu kelimesi'dir, diye inanırız, yollu cevap verdi.

Bunun üzerine Necaşi, bir çubukla yere bir çizgi çizerek: **"Bizimle sizin aranızda bu çizgi kadarcık bir fark var"** dedi. Ve Müslümanları eskisinden daha çok himayeye başladı. Müslümanlar Habeşistan'da yerli halkla çok iyi geçindiler. Bir aralık müşriklerle Müslümanların anlaştıklarını duydular ve bunun üzerine Mekke'ye döndüler. Fakat Mekke'ye gelince bu haberin aslı olmadığı anlaşıldı. Bu mesele Garanik kıssasıdır.

ÜNİTE VIII:
Müşriklerin Boykot İlanı

Konular:
• *Müslümanların Muhasaraya Alınması,*
• *Sıkıntılı Günler,*
• *Boykot Andlaşmasının Yırtılması,*
• *İki Büyük Keder: Hz. Hatice'nin ve Ebu Talib'in Vefatları.*

a) Müslümanların Muhasaraya Alınması

Kureyş'in baskısına ve engellemesine rağmen, İslamiyet günden güne yayılıyor ve kuvvetleniyordu. Hz. Hamza ve Hz. Ömer gibi iki büyük kahramanın Müslüman olması, Kureyşlileri hayli düşündürdü. Nihayet Haşimoğullarına boykot ilan ederek onları zorlama yoluna gitmeği kararlaştırdılar. Karara göre: Haşimoğulları ile her nevi münasebeti kesecekler kız alıp vermeyecekler, alış-veriş yapmayacaklar, görüşüp buluşmayacaklar, andlaşmayı imzalayıp Kâbe duvarına astılar. Böylelikle ona kutsal bir nitelik vermek istediler. Bu anlaşmayı Mansur b. İkrime yazmıştır.

b) Sıkıntılı Günler

Kureyşliler, bu kararlarıyla Haşimoğullarını adeta aç öldürmeğe niyet etmiş oluyorlardı. Haşimoğulları üç yıl boykot altında kaldılar. Pek sıkıntılı günler geçirdiler. Gün oluyordu ki, Müslümanlar yiyecek bir şey bulamadıklarından ağaç yaprakları yemek zorunda kalıyorlardı. Sa'd b. Ebi Vakkas, bir gece bir deri parçası bulmuş, onu suda ıslatmış, sonra ateşte kavurarak yemişti. Çocukların açlıktan feryatları etrafı tutardı. Yürekler acısı bu hal, müşriklerin merhametsiz kalbine zerre kadar acıma duygusu vermezdi.

Zaman geçtikçe müşrikler bundan da bir netice alamıyacaklarını anlamağa başladılar. Bu insanlık dışı davranıştan dönmeyi düşünenler oldu. Bir defa Hz. Hatice'nin kardeşi oğlu olan Hakim, kölesiyle ona biraz buğday yollamıştı. Köleye yolda Ebu Cehil rastladı. Ebu Cehil buğdayı kölenin elinden almak istedi. Müşriklerden Ebu'l-Buhteri işe karışarak:

- Halasına bir miktar buğday götüren bir insana mani olmak doğru değil, dedi.

Ebu Leheb, öz kardeşlerinin, hısım ve akrabasının açlıktan ölmelerini, istercesine muhasara çenberini sıkıyordu. Mekke'ye yiyecek getiren kervanları kenarda karşılar. Haşimoğullarına birşey satmayın, pahalı isteyin, onlar alamasın, derdi. Bu hal bi'setin 7'inci yılından 10'uncu yılına kadar üç yıl sürdü. Fakat müşrikler bundan da bir sonuç alamadılar. İslamiyet etrafa yayılmakta devam etti. Ukaz, Mecenne, Zülmecaz gibi meşhur panayırlara gelen halk, İslamiyet hakkında bilgi alıyor ve Müslüman oluyordu. Onun için Kureyş ileri gelenleri, Müslümanlarla bunları temas ettirmiyorlar; Kur'an dinlemelerine engel oluyorlardı. Bir defa Velid b. Mugire'nin başkanlığında bir toplantı yaparak gelen kabilelere Muhammed hakkında diyeceklerini kararlaştırmışlar, bu konuda

sözbirliği etmişlerdi. Muhammed, büyücüdür, diyeceklerdi. Çünkü; kahin, yalancı, mecnun, sihirci dedikleri zaman kimseyi inandıramıyorlardı. **"Söz büyücüsü" deyince inandıracaklarını sanıyorlardı. Devs kabilesinin şairi olan Tufeyl, bir defa Mekke'ye geldi. Kureyşliler ona Muhammed hakkında söylemedik iftira bırakmadılar. Tufeyl diyor ki: "Bana Muhammed hakkında öyle korkutucu şeyler söylediler, o kadar çok şeyler anlattılar ki, onlara inandım ve Muhammed'i dinlememeye karar verdim. Bir gün Kâbe'de bulunuyordum. Orada Peygamber'e tesadüf ettim. Kur'an okuyordu kendime dedim ki: Ben, iyiyi kötüyü ayırt edemeyecek bir adam değilim. Sözün güzelini kötüsünden seçmeğe gücü yeten, aklı başında bir insan, neden O'nu dinlemekten kaçınsın. Bir defa dinlerim. Sözleri güzelse kabul ederim değilse bırakırım dedim. O'nu Kur'an okurken dinledim. Hoşuma gitti. Müslüman oldum."**

Tufeyl, kabilesi yanına döndükten sonra onlara da anlattı. Bir kısmı Müslüman oldular. Böylece kabileler arasında İslamiyet'in yayıldığını görüyoruz.

c) Boykot Andlaşmasının Yırtılması

Haşim oğulları Mekke kenarında Şi'bi Ebu Talib denilen vadide üç yıl ablukada kaldılar. Ancak araplarca kutsal sayılan Eşhur'u-Hurum'da yani Muharrem, Receb, Zilkade ve Zilhicce aylarında Müslümanlara karşı muameleleri yumuşadı. Çünkü bu aylarda her türlü savaş, kavga, tecavüz yasaktı. Bazı kişiler bu ablukanın kaldırılması için harekete geçtiler. Çünkü bu zalimce tutum, insanlık duygularına dokunmağa başlamıştı. Bunların başında Amr oğlu Hişam gelmektedir. Hişam bir gün Abdulmuttalib'in kızı Atike'nin oğlu Züheyr'in yanına geldi.

- Züheyr, dedi, sen güzel güzel yiyorsun, giyiniyorsun ama dayılarının halini hiç düşünmüyor musun? Onlar neler çekiyor biliyor musun? Yemin ederim ki, Ebu Cehil'in dayıları hakkında böyle bir şeye karar verilse o buna asla yanaşmazdı, diyerek kabile gayretine dokundu.

Züheyr:

- Tek başıma ben ne yapabilirim? deyince, Hişam:
- Ben senden yanayım, ikinci ben olurum, dedi.

Züheyr bu fikrini daha birkaç kişiye açtı. Onlar da işbirliği yapmağa hazır olduklarını söylediler. Söz birliği eden beş kişi Kâbe'ye geldiler. Züheyr orada bulunanlara şöyle hitab etti:

- Ey Mekkeliler! Hepimiz istediğimiz gibi rahat içinde yaşıyoruz. Fakat Haşimoğulları her şeyden mahrum. Onların böyle açlıktan kırılmaları reva mıdır? Andolsun ki, zalim andlaşma, şu öldürücü sahife yırtılmadıkça ben duramıyacağım!

Ebu Cehil bu işe karşı durmak istediyse de mani olamadı. Andlaşma yırtıldı. Boykot kalktı. Haşimoğulları Mekke içine evlerine döndüler. Halk arasına katıldılar.

d) İki Büyük Keder: Hz. Hatice'nin ve Ebu Talib'in Vefatları

Müslümanlar ablukadan kurtuldular. Biraz rahat nefes aldılar. Boykotun kalkmasından birkaç ay sonra Hz. Peygamber, iki büyük kederle karşılaştı: Birkaç gün ara ile Hamisi olan seksenlik amcası Ebu Talib ile kendisine en büyük teselli kaynağı olan zevcesi Hz. Hatice vefat ettiler. Bu iki ölüm Hz. Peygamber'e çok hüzün ve elem verdi. Bundan dolayı bu yıla **"Hüzün yılı = senetü'l-Hüzün"** denildi.

Ebu Talib öldüğü zaman 80 yaşında idi. Onun ardından Hz. Hatice bu fani alemden göçtü. Hatice; sevgisiyle, ince kalbiyle fedakârlığı ile Hz. Peygamber'in en büyük desteği ve hamisi idi. Hz. Peygamber'i ilk tasdik eden, en sıkıntılı zamanlarda O'na teselli veren o olmuştur. Hz. Peygamber bu ilk eşini candan severdi. Hazret-i Aişe diyor ki:

- Hz. Hatice'yi görmediğim halde Peygamber'in diğer zevcelerinden fazla onu kıskanırdım. Hz. Peygamber onu daima hatırlardı. Hatta bir gün ondan bahsetmesi yüzünden gücendirici sözler söylemiş. O da: **"Cenab-ı Hak, benim kalbime O'nun sevgisini koymuştur"** cevabını vermiştir.

Bir gün Hatice'nin kız kardeşi Hâle ziyarete gelmişti. Huzura girmek için izin istedi. Sesi, kızkardeşi Hatice'nin sesine pek benzediğinden Hz. Peygamber, Hatice'yi hatırlayarak O'nu andı, Aişe:

- Ölen bir kadını bu kadar hatırlamakta mana ne? Cenab-ı Hak sana daha iyi zevceler verdi, demişti.

Hz. Peygamber, Aişe'ye şu cevabı verdi:

- Hayır, senin dediğin gibi değil. Herkes bana inanmadığı zaman, bana inanan o idi. Herkes müşrik iken o Müslümanlığı kabul etti. Benim hiçbir yardımcım yok iken o bana yardım etti.

Ebu Talib'in ve Hatice'nin ölümünden sonra Kureyş'in eza ve cefası daha arttı. Bir gün Hz. Peygamber sokaktan geçerken, kendini bilmezlerden biri üstüne toprak attı. Peygamberimiz o haliyle eve gelince, Fatıma içi sızlayarak üstünü başını hem temizliyor, hem de ağlıyordu. Hayatta çocuklarımızın üzülerek ağlaması kadar insanı içinden yaralayan bir şey yoktur. Hele kızlarımızın ağlamasını görmek ne acıdır. Masum yavruların gözlerinden akan yaşlar, içimizde bir alev olup bizi yürekten yakar. Onların hıçkırıkları bizim ciğerlerimizi parçalar. Az zaman önce anasını kaybeden Fatıma, babasının bu haline ağlıyordu.

Hz. Peygamber'in bütün babalık hisleri coştu. Fakat elden ne gelir. Her zamanki gibi bütün gönlüyle Allah'ına sığındı. O'nun yardımına dayandı. Ağlayan kızının sıcacık gözyaşlarını mübarek eliyle silerek:

- Ağlama yavrum yüce Allah babanı koruyacak dedi ve o anda hamisi olan amcası Ebu Talib'i hatırladı.

- Ebu Talib ölünceye kadar Kureyş bana pek dokunamazdı, dedi.

ÜNİTE IX:
Taif Yolculuğu

Konular:
• *Hz. Peygamber'in Taif'de Karşılanışı,*
• *Mekke'ye Dönüşü,*
• *Kabileleri İslam'a Davet.*

a) Hz. Peygamber'in Taif'de Karşılanışı

İslam Tarihi'nin en acıklı olaylarından birisi de Taif yolculuğudur. Hz. Peygamber, amcası Ebu Talib'in ölümünden sonra Kureyşlilerin adice saldırılarına uğramıştır. Taif halkını Hak dine davet etmek için ilk Müslüman olanlardan sadık kölesi Zeyd'i yanına alarak Taife gitti. Taif de birçok nüfuzlu reisler, itibarlı aileler vardı. Bunlar Müslüman olurlarsa, İslamiyet'in yayılması kolaylaşırdı. Bu ümitle oraya gitti. Taifliler, İslam'a daveti kabul etmediler. Yalnız bununla kalmadılar, kendilerine gelen bir Allah misafirine, insanlık kaidelerini çiğneyerek hakaret ettiler; ayak takımını, kopuk alayını kışkırtarak Hz. Peygamber'e saldırttılar. Bunlar, O'nun geçeceği yolun iki tarafına dizilerek taş attılar. Atılan taşlardan ayakları yaralandı, kan içinde kaldı. Takatsiz kalarak bir yere otursa bile zorla kaldırarak taşlamağa devam ettiler. Bir aralık yol kenarında Utbe ve Şeybe adındaki kardeşlerin bağına girip sığındı. Baldırı çıplak alayı Peygamberimizin bu acıklı haliyle alay ediyor, gülüp eğleniyorlardı. Kölesi Zeyd ise, vücudunu atılan taşlara siper etmeğe çalışıyordu. Hz. Peygamber bağda biraz dinlendi, ellerini göğe açarak Cenab-ı Hakk'a şöyle yalvardı.

"İlahi! Kuvvetimizin za'fa uğradığını, çaresizliğimi, halk nazarında hor görüldüğümü ancak Sana arz ederim! Niyazım ancak Sanadır. Ey merhametlilerin en merhametlisi! Herkesin hor görüp de dalına bindiği biçarelerin Rabbi Sensin. Allahım! Huysuz ve yüzsüz düşman eline beni düşürmeyecek kadar esirgersin, hayatımın dizginlerini eline verdiğin akrabadan bir dosta bile bırakmayacak kadar beni korursun. Ya Rab! Gazabına uğramıyayım da çektiğim bu mihnetlere, belalara aldırmam. Fakat Senin af ve himayen bana, bunları da göstermeyecek kadar geniştir. Ya Rabbi! Gazabına uğramaktan, rızandan mahrum kalmaktan, Senin, karanlıkları parlatan, dünya ve ahiret işlerinin dengesi olan yüzünün nuruna sığınırım! Senin affını dilerim! Her kuvvet, her kudret Seninle durur."

Rabiaoğulları söylenenleri dinliyor, olanları, dikkade gözlüyorlardı. İçlerinde bir merhamet duygusu uyandı. Hıristiyan bir köle olan Addas ile O'na biraz üzüm gönderdiler. Hz. Peygamber: **"Bismillah"** diyerek üzümü yemeğe başladı. Addas şaşırdı:

- Bu sözü ülke halkı söylemezler, Onlar Allah adını anmazlar, dedi.

Hz. Peygamber Addas'a nereli olduğunu sordu. Ninovalı bir Hıristiyan olduğunu anlayınca:

- Demek sen iyi bir insan olan Yunus Peygamber'in diyarındansın! dedi.
Addas:
- Sen Yunus Peygamber'i nereden biliyorsun? diye sordu. O da:
- O benim kardeşim demektir. O Peygamberdi, ben de Peygamberim; Peygamberler kardeştirler, dedi.
Bunun üzerine Addas, Hz. Peygamber'in elini öptü.

b) Mekke'ye Dönüşü

Hz. Peygamber Taifden dönüşte Mekke kenarına geldiğinde Mut'im b. Adiyy'e haber salarak onun himayesini istedi. Mut'im, müşrik olduğu halde O'nu himayesine aldı. Hz. Peygamber böylece Mekke'ye girdi. Kâbe'yi tavaf edip Harem-i Şerifte namaz kılarken Ebu Cehil O'nu görünce Mut'im'e sordu:
- Himayende mi, yoksa tesadüfen mi arkana düştü?
Mut'im kendi himayesinde olduğunu söyleyince
Ebu Cehil ses çıkarmadı.
Mut'im'in bu iyiliğini Müslümanlar hiçbir zaman unutmadılar. Mut'im Bedir Harbinde müşriklerle beraberdi ve orada öldü. O zaman Peygamber'in şairi Hassan onun hakkında güzel bir mersiye yazdı, onun bu iyiliklerini sayıp döktü. Bu, Müslümanların ahlâkını gösterme bakımından dikkate değer. Müslümanlar yapılan iyiliği unutmazlar, bunu yapan kim olursa olsun, bizzat Hz. Peygamber, Mut'im'in bu iyiliğini unutmadığını zafer kazandığı günlerde göstermiştir. Bedir esirleri hakkında konuşmak için Mut'im'in oğlu Cübeyr Medine'ye gelmişti. Hz. Peygamber onu kabul etti ve arzusunu dinledikten sonra şöyle dedi:
- Eğer baban Mut'im sağ olup da o gelseydi, şu kokmuş herifleri ona bağışlardım!...

c) Kabileleri İslam'a Davet

Taif yolculuğundan dönüşte Hz. Peygamber Mekke'ye gelen kabilelerle buluşur, onları İslam'a davet ederdi. Ukaz, Mecenne, Zulmecaz panayırlarına gider, oralarda gördüğü kimselere Kur'an okur, İslam'ı yaymağa çalışırdı. Yalnız bununla da yetinmez, çöle gider, kabileleri dolaşırdı. Kinde, Kelb, Hanifeoğulları, Amiroğulları kabilelerine gitti, onları dine davet etti. Bunlar çeşitli nedenlerle bu Hak davete katılmadılar. Mesela: Taif bağlık, bahçelik bir yerdi, havası güzeldi. Mekkelilerin sayfiye yeriydi. Müslüman olurlarsa Mekkeliler oraya gelmezdi. Bir de Lat putu oradaydı. Müslüman olunca put ortadan kalkacak, onun ziyaretçileri gelmez olacak, maddi istifade bozulacaktı.

ÜNİTE X:
Mi'rac

Konular:
- *Hz. Peygamber'in Mi'rac'ı.*

Hz. Peygamberin Mi'racı

Mekke'de iken Hz. Peygamber Mi'rac'a çıktı. Mi'rac; yükseğe çıkmak, yüceltmek demektir. Buna İsra da denir ki, geceleyin yol almak manasınadır. Hz. Peygamber geceleyin Mekke'den Kudüs'teki Mescid-i Aksa'ya geldiğinden bu olaya **"İsra"** denir.

Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurulmuştur:

"Kulunu geceleyin Mescid-i Haram'dan alarak ayetlerimizi göstermek için civarını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya götüren Allah'ın şanı ne yücedir. Her şeyi Hakkıyla işiten ve gören O'dur." İsra, 17/1

Mi'rac, bazılarına göre Hicret'ten üç, bazı rivayedere göre ise bir buçuk yıl önce vuku bulmuştur. Hz. Peygamber Mekke'de Harem-i Şerifte iken Cebrail Aleyhisselam'ın rehberliği ile geceleyin Kudüs'e Mescid-i Aksa'ya gelmiş, oradan göklere yükselmiş, melekût âlemini seyretmiştir.

Hz. Muhammed Mi'rac gecesi, birinci gökte Hz. Adem'i gördü. İkinci gökte Hz. Yahya ve İsa'ya, üçüncü gökte Hz. Yusuf'a dördüncü gökte Hz. İdris'e, beşinci gökte Hz. Harun'a tesadüf etti. Bu Peygamberlerin hepsi O'nu sevinerek karşıladılar ve:

- Merhaba ey Salih Peygamber ve Salih kardeş, diye selamladılar.

Altıncı gökte Hz. Musa'yı gördü. Yedinci gökte Hz. İbrahim'i gördü. Oradan Sidretü'l-Münteha'ya ulaştı. Burası ilahi nurlar ile donatılmıştı. Cenab-ı Hak kulu Muhammed'e burada neler vahyetti neler. Burada esrar perdesi kalktı.

Bu makamda Hz. Peygambere üç şey verildi.

1- Bakara Süresi'nin sonu (Amenerrasulü).

2- Ümmetinden Allah'a şirk koşmayanların Cennete gireceği müjdesi.

3- Mi'rac hediyesi olarak beş vakit namaz.

Mi'rac insan aklının kavrayamayacağı lahûti bir olaydır. Bunu kalem anlatamaz. Bunda zaman, mekan kaydı, mesafe ortadan silinmiştir. Bu Muhammed Aleyhisselam'ın ilahi lütfa mazhar oluşudur.

Mekke müşrikleri, Mi'rac'daki yüksek manaları anlayacak seviyede değildirler. Bundan dolayı Hz. Peygamber Mi'rac olayını kendilerine anlatınca buna inanmadılar. Kervanların bir ayda gidip bir ayda döndüğü mesafeyi Muhammed bir gecede nasıl alabilecek, dediler. Allah kudretinin hudutsuzluğunu ve genişliğini düşünmekten acizdiler. Müminler, Mi'rac'ı tereddütsüz kabul ettiler. Hz. Ebu Bekir'e Mi'rac söylendiği zaman:

- Bunu Muhammed söylüyorsa doğrudur, dedi ve ilave etti: Ben O'nu bundan daha mühiminide tastik ediyorum. Akşam sabah kendisine göklerden vahiy geldiğini haber veriyor, ben de inanıyorum. Bunu da tasdik ederim dedi. Ve

kalkıp Mescid-i Şerif'e gitti. Orada Peygamber'i dinledikten sonra, "**Anlattıkların doğrudur**" diyerek derhal tasdik etti ve bundan sonra kendisine, tasdik edici manasına, "**Sıddık**" ünvanı verildi.

Bazı İslam bilginleri Mi'rac'ın ruhen olduğunu söylerse de ehl-i sünnet bunun, hem cesed, hem ruh ile olduğunu kabul ederler. Mi'rac'ın cesetle vuku bulmasını akıl ile inkara yol yoktur. Bugün ilim nice harikuladelikleri kabul etmektedir. Esir dalgaları ile uzaklara sesin ve resmin nakledildiğini her gün görüyoruz. Geçmişte hayal sanılan birçok şeyler bugün gerçekleşmiştir. Tabiattaki kuvvetler keşfolunmakta, nice hakikatler meydana çıkmaktadır. İlmi herşeyi saran Yüce Allah'ın kudretiyle sevgili kulu Hz. Muhammed'in Mekke'den Kudüs'e gelmesi, oradan göklere çıkması, varlığın hülasası olan bu zatın, gökler alemini seyretmesi neden mümkün olmasın?

"**İsra**" Suresinde Mi'rac'dan bahsolunur. Bu sûreye "**İsra**" sûresi adı bunun için verilmişti. Mi'rac, Hz. Peygamber'in göklere yücelişi, zafer müjdeleyen bir olaydır. Müşrikler bunu anlayamadılar, inatlarında devam ettiler. Kur'an-ı Kerim'in fazilet dersi verdiği kadar uyarıcı olan o ayetlerinin meali şöyledir:

"Muhakkak bu Kur'an en doğruya hidayet eder. İyi işler işleyen müminlere büyük mükafata nail olacaklarını müjdeler ve onlar ki, ahirete inanmazlar. Onlara elim bir azab hazırladık. İnsan da, şerri öyle davet ediyor ki, hayra dua eder gibi istiyor. İnsan daima acelecidir. Biz gece ve gündüzü iki ayet, (nişan) kıldık. Gece nişanını sükunet için ışıksız, gündüz alametini de ışıklı kıldık, taki, Rabbınızın fazlından verdiklerini arayasınız, senelerin sayısını ve hesabını bilesiniz ve biz her şeyi açıktan açığa tafsil ettik. Her kişinin amelini boynuna doladık. Kıyamet günü ona kitabını, (amel defterini) çıkaracağız, onu önüne açılmış bulacak. Kendi kitabını oku! Bugün kendini hesaba çekmeğe nefsin sana kafidir, diyeceğiz. Kim doğru yolda giderse, kendi nefsi için hidayette gider, kim saparsa kendi zararına sapar. Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenip vebalini üstüne almaz. Biz peygamber göndermedikçe kimseyi azaba düçar etmeyiz. Biz bir beldeyi helake maruz bırakmak istediğimiz zaman, oranın refah ve nimet içinde yüzenlerine emrimizi göndeririz, onlar da fıska dalarlar, azabı hakederler, biz de onu alt-üst ederiz. Nuh'dan sonra nice nesilleri helak etmişizdir. Rabbin, kullarının günahlarına agah olması, onları görmesi elverir. Her kim bu şimdiki hayatı isterse, dilediğimize istediğimiz kadar çabuk veririz. Sonra Cehennem'e yaşlanacaktır, oraya hakir ve zelil olarak girer. Her kim, mümin olduğu halde ahireti ister ve ona nasıl lazımsa öylece çalışırsa, onun ve emsalinin emeği meşkur ve makbul olur. Biz cümlesine onlara da bunlara da Rabbinin âtâsından yardım ederiz. Rabbinin âtâsı yasak değildir. Bak, onların içinden bazısını diğer bazısına nasıl tafdil ettik. Muhakkak ahiret ise dereceler itibariyle daha büyük, fazilet itibariyle daha yüksektir.
İsra, 17/9-12

OKUMA:

Mİ'RAC'DA TEŞRİ' KILINAN HÜKÜMLER

Mi'rac'daki ahkam pek yücedir. O makamdaki İlahi tebligat İslam Dini'nırı temelini teşkil eder. îsra Sûresindeki o ayetlerin meali şöyledir:

"Rabbin ferman buyurdu ki, O'ndan başkasına asla tapmayın, ana ve babanıza iyilik edin. Onlardan biri, yahut her ikisi kocayarak ihtiyarlık çağlarında senin eline baktıkları sırada, sakın onlara "öf bıktım, usandım" deme, onları azarlama, onlara tatlı söz söyle.

Onlara merhametinden tevazu kanatlarını yerlere kadar indirerek; Ya Rabbi, de, onlar beni küçüklüğümde nasıl şefkatle büyüttülerse, Sen de onlara öylece merhamet buyur, (acı).

Rabbiniz, sizin içinizde olanı en iyi bilendir, eğer siz iyi kimselerseniz Allah'da günahtan dönüp tevbe edenleri yargılayıcıdır.

Hısımlara, yoksullara, yolculara haklarını ver, ama malını israf ile saçıp savurma. Zira israf edenler, şeytanların kardeşleridir. Şeytan ise Rabb'ine karşı nankördür.

Rabbinden umduğun bir rahmeti dileyerek beklerken onlardan yüz çevirecek olduysan tatlı bir söz söyleyerek gönüllerini al.

Elini boynuna bağlamış gibi kısıp sıkma, büsbütün de açma, yoksa ya cimri diye levm olunursun veya elin boşalır pişman olursun.

Rabbin dilediğinin rızkını genişletir de, daraltır da. Çünkü O, kullarının her halinden haberdardır, onları görücüdür.

Evlatlarınızı fukaralık korkusuyla sakın öldürmeyin, biz onlara da size de rızıklarınızı veririz. Onları öldürmek hakikaten büyük bir suçtur.

Zinaya kat'iyyen yaklaşmayın. Zira o fuhuştur ve pek kötü bir yoldur.

Allah'ın haram kıldığı canı öldürmeyin. Meğer ki hak ile ola. Her kim nâhak yere öldürüldüyse onun velisine salahiyet verdik, o da katilde haddi tecavüz etmesin. Çünkü o bir kere yardıma ermiştir.

Öksüzün erginlik çağma varıncaya kadar malına el sürmeyin. Meğer ki en iyi veçhile ola. Verdiğiniz sözü yerine getirin. Zira sözden ve ahidden mes'ulsünüz.

Ölçtüğünüz zaman, tam ölçün ve doğru terazi ile tartın. Bu daha hayırlıdır, akıbeti daha iyidir.

Bilmediğin bir şeyin peşine, düşme (ardısıra gitme). Çünkü kulak, göz, kalb bunların hepsi, ondan mesuldür.

Yeryüzünde azamet taslayarak gururla yürüme; çünkü sen, yeri yaramazsın, uzanan yüksek dağlara eremezsin. Bütün bunların fena ciheti, (kötüsü), Rabbm nezdinde istenmeyerek kerih şeylerdir.

İşte bunlar, Rabbinin sana vahyettiği hükümlerdendir. Allah ile beraber başka bir ilah edinme yoksa yerinerek (kovularak) Cehennem'e atılırsın." İsra,17/23-39

ÜNİTE XI:
Medine'ye Doğru: Akabe Biatları

Konular:
• *Medinelilerden İlk Müslüman Olanlar,*
• *I. Akabe Biatı,*
• *II. Akabe Biatı.*

Hz. Peygamber, Mekke'de 13 sene Arapları İslam'a davet etti. Fakat müşriklerin küfür ve inatları İslamiyet'i kabul etmelerine mani oluyordu. Hz. Peygamberin Hak dini yayması için Cenab-ı Hak yeni bir muhit hazırladı. O'da: Medine (eski adıyla Yesrib)'dir.

Hz. Peygamber Medine'yi tanıyordu. Babasının mezarı orada idi. Dedesi Abdülmuttalib'in dayıları olan Neccaroğulları akrabası demekti. Altı yaşında bir çocukken annesiyle Medine'ye gittiklerinde orada bir müddet kalmışlardı.

Medine'de Araplar ve Yahudiler yaşıyordu. Araplar, Evs, Hazrec kabileleri olmak üzere iki büyük kavme ayrılmıştı. Bunlar putperest idi. Aralarında kavga eksik olmazdı. Yahudilerle de geçinemezlerdi. Yahudiler ekonomi bakımdan hakim durumda idiler. Arapları, putperest olduklarından dolayı aşağı görüyorlar, kendilerinin Allah dininde olduklarını söylüyorlardı. Madem ki şimdi Araplardan bir Peygamber gelmişti. Öyleyse Medine Arapları bu Hak Peygambere uymayı şeref bilmeliydiler. işte böylece Medine İslamiyet'i kabule hazırlanıyordu.

a) Medinelilerden İlk Müslüman Olanlar

Medinelilerden ilk Müslüman olan Samit Oğlu Süveyd'dir. Şair bir zattı. Hac mevsiminde Mekke'ye geldiğinde Kur'an dinledi ve Müslüman oldu. Kureyş'ten yardım istemek üzere Mekke'ye gelen Hazreç'lilerden Muaz oğlu Iyas'dan Kur'an dinledikten sonra İslamiyet'i kabul etti. Bu sırada Medine'de Hazreç ile Evs arasında bir kavga başladı ki, tarihte buna BUAS savaşı denir. Bundan her iki taraf da çok zarar gördü. Onun için iki taraf da yorgun düştüklerinden kendilerini anlaştıracak ve birleştirecek bir el gözetliyorlardı. Bu el Mekke'den uzanan İslam eli idi. Hac mevsiminde Mekke'ye gitmiş olan Hazreçlilerden bir grup Hz. Peygamber ile buluştular. Onları İslamiyet'e davet etti. Medineliler, Yahudilerden son zaman Peygamberinin geleceğini duyarlardı. İşte beklenen Peygamber bu olacak, dediler ve Müslüman oldular.

Müslüman olanlar şunlardır:

Es'ad b. Zurare, Rafi' b. Malik, Avf b. Haris, Kutbe b. Amir, Ukbe b. Amir, Haris b. Abdullah.

Bunlar Medine'ye dönünce halk arasında İslamiyet duyulmuş oldu.

b) I. Akabe Biatı

Ertesi yıl Hac zamanı Evs ve Hazrec kabilelerinden Mekke'ye gidenler oldu. Aralarında önce Müslüman olmuş kimselerden beş kişi vardı. Reisleri Es'ad b.

Zurare idi. Bunlardan 12 kişilik bir grup Mekke kenarında Akabe denen yerde Hz. Peygamberle gizlice görüştüler ve O'na biat ettiler. Buna Birinci Akabe Biatı denir. Biat esasları şunlardır: Allah'a şirk koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, çocukları öldürmemek, yalan ve iftiradan sakınmak, Peygambere karşı gelmemek. Bu biat, İslam esaslarına uyacaklarına and içmekti, Medineliler, kendilerine dini öğretecek bir mürşid istediler. Hz. Peygamber de Mus'ab'ı gönderdi. Mus'ab, ilk Müslüman olanlardandı. Gayet güzel şık temiz giyinirdi; nazik bir zattı, herkese hoş muamele ederdi. Medine'de evlere giderek Müslümanlığı öğretirdi. Kabile reislerinden olan Useyd b. Hudayr bir defa Mus'ab'a rastladığında:

- Maksadınız nedir? İnsanları atalarının yolundan saptırıyorsunuz, diye söylendi. Mus'ab ona gayet nazikane:

- Hele biraz oturun, sözümü dinleyin, maksadımızı anlarsınız, dedi. Ona İslamiyet'i anlattı, biraz Kur'an okudu. Useyd, Kur'an-ı Kerim'i dinleyince onun tesiri altında kaldı ve:

- Bu ne güzel şey, dedi.

İslamiyet'i kabul etti. Giderken de:

- Size birini göndereyim, o da Müslüman olursa bu diyarda iman etmedik kimse kalmaz, dedi ve Sa'd b. Muaz'ı gönderdi. Sa'd hiddede geldi. Mus'ab ona da gayet yumuşak davranarak:

- Durun canım, böyle hiddet edecek ne var, otursanız da sizinle biraz konuşsak olmaz mı? Evvela dinleyin, ona göre hüküm verin. Beğenirseniz kabul edersiniz, beğenmezseniz yine siz bilirsiniz. Kimseyi zorlayan yok, dedi. Mus'ab İslamiyet'i anlattı ve biraz Kur'an okudu. Sa'd oracıkta Müslümanlığı kabul etti. Kavminin yanına dönünce:

- Beni nasıl bilirsiniz? diye sordu.

Onlar da:

- Sen bizim ulumuzsun, dediler.

- Öyle ise siz de, ben gibi Allah ve Peygamberine iman etmelisiniz. İman etmedikçe hiçbirinizle görüşmem, dedi. Onlar da Müslümanlığı kabul ettiler. Mus'ab'ın güzel ve tatlı muamelesi sayesinde Medine'de Müslümanlık çabucak yayıldı.

c) II. Akabe Biatı

Bi'set'in 13'üncü yılında Medine'den Mekke'ye ziyarete gidenler çoktu. Aralarında 75 Müslüman vardı. Bunların ikisi kadındı. Hz. Peygamber bunlarla görüşüp konuştu. Müslümanların elele verip anlaşmaları kararlaştırıldı. akabe denen yerde toplandılar. Hz. Peygamber, amcası Abbas ile geldi. Abbas söze başladı:

- Ey Hazreçliler! Muhammed (s.a.s.) in aramızda mevkii yüksektir. Biz O'nu düşmanlarından koruduk. Sizinle bir anlaşma yapmak istiyor, O'na vereceğiniz sözü tutmak, O'na muhalif olanlara karşı durmak hususunda gücünüz kuvvetli ise buna bir diyecek yok. Fakat O'nu ele verecek, yanınıza geldikten sonra yalnız başına bırakacaksanız, bunu daha şimdiden söyleyiniz, dedi. Buna Medineliler şu

cevabı verdiler:

- Sözünüzü dinledik, ya Resulallah! Siz buyurun. Kendiniz namına, Allah namına istediğiniz andı alın.

Biz hazırız, dediler. Bundan sonra and içtiler; Peygamber'e biat ettiler. And içme tamamlanınca, Hz. Muhammed (s.a.s.) aralarından 12 kişi temsilci seçmelerini söyledi. Onlar da Hazreç'ten 9, Evs'ten 3 olmak üzere 12 kişi temsilci seçtiler. Hepsi de Hz. Peygamber'e: Darlık ve genişlik zamanında, her hal'ü kârda itaata, sözün daima doğrusunu söylemeğe ve Allah yolunda herhangi bir şeyden korkmamağa söz verdiler.

Akabe biatı ile Müslümanların önünde yepyeni bir ufuk açıldı. Medine, İslam'a kucak açmış oldu. Müslümanlar oraya gidip yerleşecekler, dinlerini çekinmeden yayacaklardı.

ÜNİTE XII:
Medine'ye Hicret

Konular:
- *Müslümanların Medine'ye Hicreti,*
- *Daru'n-Nedve'nin Korkunç Kararı,*
- *Hz. Peygamber'in Mağarada Kalması,*
- *Müşrikler, Peygamber'in Peşinde: Süraka'nın Atı Sürçünce.*

a) Müslümanların Medine'ye Hicreti

Hz. Peygamber, ashabına Medine'ye hicret edebileceklerini bildirdi.

Onlar da birer ikişer Medine yolunu tuttular. Kureyşlilerin dikkatini çekmemek için grup halinde hicretten çekindiler. Fırsat buldukça Mekkeliler, Müslümanların hicretini engellemeğe çalışıyorlardı. Anlaşma Zilhicce ayında olmuştu. Muharrem ve Safer aylarında Mekke'deki Müslümanların çoğu bir yolunu bulup Medine'ye göçtüler. Hz. Osman, arkasından da Hz. Ömer hicret etti. Ömer hicret edeceği zaman kılıcını kuşandı. Kâbe'yi tavaf etti ve orada bulunan Kureyşlilere:

- İşte ben de Allah yolunda hicret ediyorum. Karısını dul, çocuklarını öksüz bırakmak isteyen varsa, şu vadide önüme çıksın, dedi ve kimseden çekinmeden hicret yolunu tuttu.

Mekke'de, hicret etme imkanınından yoksun olan yoksullarla bizzat Hz. Peygamber'in kendisi ve bir de Hz. Ebu Bekir kalmıştı. Ebu Bekir, Hz. Peygamber'e hicret etmek arzusunda olduğunu söyledi. O da:

- Acele etme bakalım, Allah belki sana bir arkadaş verir, dedi.

Kureyşliler, Hz. Peygamber'in niyetini bilmiyorlardı. Müslümanlar Habeşistan'a hicret ettikleri zaman O, gitmemişti. Acaba yine öyle mi yapacaktı? Maksadı ne idi? Bunu bilmediklerinden telaşları daha da arttı. Hele Müslümanların Medine'de çoğalmaları onları kaygılandırmağa başlamıştı.

b) Dar'un-Nedve'nin Korkunç Kararı

Mekkeliler, İslam Cereyanını kökünden kurutmağa karar verdiler. İslam Peygamberi henüz Mekke'de ellerinde demekti. Öyleyse O'nu ortadan kaldırmak bu işi hallederdi. Bu hain emellerle Dar'un-Nedve'de toplandılar. Bir kısmı, **"O'nu zincire vurup zindana atalım"** dediler. Arapların böyle şeyler yaptıkları vakiydi. Mesela Züheyr ve Nabiga gibi şairlerin başına bu gelmişti. Yeni fikirleri önlemek için Araplar bu çareye başvuruyordu. Bazıları **"uzak bir yere sürgün edelim"** dediler. Nihayet en cin fikirlileri sayılan Ebu Cehil, ortaya bir teklif attı: **"O'nun vücudunu ortadan kaldıralım"** dedi. Fakat bu hain işi kim yapacaktı? Araplarda kan davası adeti vardı. Abd-i Menafoğulları O'nun kan davasından vazgeçmezlerdi. Nihayet her kabileden katılacak bir grubun elini kana bulaması kabul edildi. Katiller her kabileden olunca, Abd-i Menafoğulları kan davasına kalkışamaz, diye razı olurdu. Onlar da diyetini öderlerdi. Bu kararlarını tatbik için geceleyin Hz. Peygamber'in evini ablukaya aldılar.

Hz. Peygamberi, Cebrail (a.s.) haberdar etti. İlahi vahiy gelerek Hicret etmesine izin verildi. Hz. Ebubekir'in evine gelerek Hicret edeceklerini haber verdi. Derhal yolculuk hazırlığı yapıldı.

Evi saran müşrikler, Hz. Peygamber'in, evinden dışan çıkışını beklediler. Çünkü Araplarca bir adamı evinin içinde öldürmek korkaklığın en çirkini sayılırdı. Evinden çıkınca toptan vuracaklardı. Hz. Peygamber bunu bildiği için kendi yatağına, Hz. Ali'yi yatırarak sabaha kadar müşrikleri oyaladı. Hz. Peygamber Mekke'nin en emin adamı olduğundan, kendisine verilmiş birçok emanetler vardı. Bunları, sahiplerine teslim etmek üzere Hz. Ali'ye verdi. Allah'ın koruması sayesinde gafil düşmanları arasından onlar görmeden çıktı. Hz. Ebu Bekir'e daha önce haber verdiği üzere O'nu alıp hicret yolunu tuttular. Gecenin karanlığında Mekke'nin güney tarafındaki birbuçuk saatlik Sevr Dağı'na gittiler ve orada bir mağaraya gizlendiler.

c) Hz. Peygamber'in Mağarada Kalması

Mağarada kaldıkları müddetçe, Ebu Bekir'in oğlu Abdullah onlara yiyecek içecek getirdi. Burada üç gün üç gece kaldılar.

Müşrikler, ellerindeki adamı kaçırdıktan sonra her tarafı aramağa başladılar. Kim Muhammed'i bulursa ona 100 deve va'dettiler. Kureyş'in eli sopalı, beli hançerli gençleri O'nu aramağa koyuldular. Fakat boşuna. Bir ara gizlendikleri mağaraya kadar geldiler. Fakat Allah tarafından içeri girmeden geri döndüler. Çünkü mağaranın ağzındaki ağaca güvercinler yuva yapmış, örümcekler ağ örmüştü. Dışardaki konuşmalar içeriden duyuluyordu. Hz. Ebu Bekir endişeye kapıldı. Hz. Peygamber O'na:

- Üzülme Allah bizimle beraberdir, O bizi korur, dedi.

Müşrikler, mağaraya girmeden geri döndüler.

Müşriklerin, etrafı arama işi gevşedikten sonra Ebu Bekir'in oğlu Abdullah, bir gece iki deve getirdi, iki hicret arkadaşı, onlara binerek Medine yolunu tuttular.

Hz. Ebu Bekir'in kızı Esma onlara yol azığı tedarik etmişti. Bunları develere asmak için bir şey bulamadı. Hemen belindeki kemerini çözdü, onu iki parça yaptı; birisiyle yiyecekleri deveye astı, diğerini beline sardı. Bundan dolayı ona **"Zatü'n-Nitakayn = Çifte kemerli"** denir. Hz. Peygamber, kendisine Cennet'te bunun mükafati olarak çift kemer verileceğini müjdelemiştir.

d) Müşrikler, Peygamber'in Peşinde: Süraka'nın Atı Sürçünce

Mekkeliler, Hz. Peygamberi bulana 100 deve va'detmişlerdi. Kendine güvenenler, O'nu aramağa koyulmuştu. Süraka adındaki pehlivan da atına binmiş O'nu arıyordu. Nihayet izlerini buldu ve onlara yaklaştı. Var kuvvetiyle atını mahmuzlayarak üzerlerine sürdü. Fakat atı sürçerek kuma battı. Birkaç defa bu hareketi tekrarladı ise de bir gizli kuvvet atı geri çekiyordu. Süraka korktu, yaptığına pişman oldu. Hz. Peygamber'den af dileyerek geri döndü. Sonra Müslüman oldu. Bu olay duyulduğunda Ebu Cehil, Süraka ile alay etmek istemiş, o da:

- Eğer atımın nasıl yuvarlandığını, kuma nasıl battığını görse idin sen derhal

Muhammed'in peygamberliğini tasdik ederdin, cevabını verdi.

Hz. Muhammed'in, hicret yoluna çıktığı haberi Medine'de duyuldu. Medineliler, kıymetli misafiri beklemeğe başladılar. Her sabah şehir kenarına çıkıp öğleye kadar bekliyorlardı. Bir gün kale üzerinde duran bir Yahudi kızı, uzaktaki yolcuları gördü.

- Beklediğiniz geliyor! müjdesini verdi.

Medine'ye bir saat mesafede Kuba denen bir yer vardı. Medine'nin ileri gelenleri burada yerleşmişlerdi. Hz. Peygamber, buraya gelince bu aileler O'nu tekbirlerle karşıladılar. Yazın sıcağında kızgın çölde bir hafta süren yolculuktan yorulmuşlardı. Burada istirahatı arzu ettiler. Ashabdan bazıları zaten burada kalmışlardı. Hz. Peygamber'den üç gün sonra Hz. Ali'de Mekke'den ayrılmıştı. Bu yiğit arslan tek başına çölleri aşarak burada Hz. Peygambere ulaştı.

Peygamberimiz Kuba'da bir mescid bina ettirdiler. Kur'an-ı Kerim İslam'da ilk kurulan bir mescid'den şöyle bahseder:

"İlk gününden takva temeli üzerine kurulan bu mescid'de namaza durmak, daha doğrudur. Orada temizliği ve nezaheti pek seven insanlar var. Allah da zaten temiz olanları sever" Tevbe, 9/108

Burada 10 günden fazla kaldıktan sonra büyük Peygamberimiz Cuma günü Medine'ye hareket ettiler. Beni Salim yurdundan geçerken, öğle vakti olmuştu. Hz. Peygamber, Cuma namazının farz kılındığını ashabına tebliğ buyurdular ve burada ilk Cuma namazını kıldılar. Orada şu güzel hutbeyi okudular:

OKUMA:

KUBA'DA İLK HUTBE

Allah'a hamd ve senadan sonra şöyle buyurdular:

"Ey Müminler! Ölmezden evvel Allah'a dönünüz ve araya bir mani girmeden iyi işler işleyiniz ve Allah'a yakınlaşınız. Biliniz ki Allah, şu günde burada Cuma namazını üzerinize farz kıldı.

Ey ahali! Sağlığınızda Ahiretiniz için tedarik görünüz. Muhakkak bilmiş olunuz ki, kıyamet gününde birinin başına vurulacak ve çobansız bıraktığı koyunundan sorulacak. Sonra Cenab-ı Hak ona diyecek ama nasıl diyecek. Tercümanı yok, perdedarı yok. Bizzat diyecek ki Sana benim Peygamberim gelip de tebliğ etmedi mi? Ben sana mal verdim. Sana lütuf ve ihsan ettim. Sen, kendin için ne tedarik ettin? Dünyada iken ahiretin için hangi hayır ve hasenatı, hangi fazileti yaptın? O kimse dahi sağma soluna bakacak, bir şey göremeyecek. Önüne bakacak, cehennemden başka bir şey göremeyecek. Öyleyse her kim ki, kendisini velev ki yarım hurma ile olsun ateşten kurtarabilecek ise, hemen o hayrı işlesin. Onu da bulamazsa bari kelime-i tayyibe ile (güzel sözle) kendisini kurtarsın. Gerçek Müslüman, dilinden ve elinden başkaları zarar görmeyen kimsedir. Zira onunla bir hayra on mislinden yediyüz misline kadar sevap verilir. Allah'ın selam ve rahmet ve bereketi üzerinize olsun!

Birinci hutbeyi böylece tamamladıktan sonra ikinci hutbeye şöyle devam etti:

"Allah'a hamd olsun, O'na layıkıyla hamd eder ve O'ndan yardım isterim. Nefislerimizin şerlerinden ve kötü amellerimizden Allah'a sığınırız. Allah'ın hidayet ettiğini kimse dalalete düşüremez. Allah'ın dalalete düşürdüğüne de kimse hidayet veremez. Allah'dan başka İlah olmadığına ben şahadet ederim. O birdir, şeriki yoktur. Kelamın en güzeli, Allah'ın kitabıdır. Kimin ki, Allah kalbini Kur'an ile tezyin ederse, kafir iken İslam'a girip Kur'an'ı diğer sözlere tercih ederse, işte o kimse felah bulur. Doğrusu Allah kitabı, sözlerin en güzeli ve en beliğidir. Allah'ın sevdiğini seviniz. Allah'ı can-u gönülden seviniz. Allah'ın kelamından ve zikrinden asla usanmayınız. Allah kelamından kalbinize kasvet gelmesin. Zira Allah kelamı, herşeyin alâsını ayırıp seçer. Amellerin hayırlısını ve kulların güzidesi olan Peygamberlerin ve kıssaların iyisini zikreder. Helal ve haramı beyan eyler. Artık Allah'a ibadet ediniz ve O'na hiçbirşeyi şerik, koşmayınız. O'ndan hakkıyla sakınınız. İyi işler yapınız; sözünüz, özünüz dahi Allah'a doğru olsun. Aranızda Allah kelamı ile sevişiniz. Muhakkak, bilmelisiniz ki, Allah ahdini bozanlara, sözünden dönenlere gazab eder. Allah'ın selamı sizin üzerinize olsun."

İKİNCİ BÖLÜM - MEDİNE DEVRİ

ÜNİTE I:
Medine'de İlk Günler

Konular:
- *Hz. Peygamber'in Medine'de Karşılanışı,*
- *Mescidin İnşası,*
- *Ezan,*
- *Ashab-ı Suffa,*
- *Hane-i Saadet'in İnşası ve Hz. Aişe ile Evlenme,*
- *Muhacirler ile Ensar Arasında Kardeşlik,*
- *Çalışıp Kazananlar,*
- *Yahudilerle **A**ndlaşmalar,*
- *Hicret'in Birinci Yılının Önemli Olayları.*

a) Hz. Peygamber'in Medine'de Karşılanışı

Hz. Peygamber, Kuba'da Cuma namazını kıldıktan sonra Medine'ye hareket etti. Yolun iki tarafı sevgili Peygamberlerini karşılamak için sıralanmış halkla dolu idi. Medineliler adeta bir bayram havası içindeydiler. O büyük misafiri, şanına layık şekilde karşılıyorlardı. Peygamberimiz geçerken sağdan soldan, **"Buyurun Ya Resulallah"** diyorlardı. Minimini masum yavrular Peygamber'i öven şiirler okuyorlardı. Herkes bu şerefli misafiri evinde konuklamak istiyor, devesinin yularından tutup **"buyurun"** diyordu. Hz. Peygamber, kimsenin gönlü kırılmasın, mahzun olmasınlar diye arada bir tercih yapmadı gülümseyerek, **"Deveyi kendi haline bırakınız"** dedi.

Deve önce Neccaroğullarından iki yetime ait bir arsaya çöküp hemen kalktı. İkinci defa olarak Hz. Halid Ebu Eyyub Ensari'nin evinin yanında çöktü. Hz. Peygamber'de O'nun misafiri oldu. (Halid Hazretleri İstanbul muhasarasında şehit düşmüştü. Fetihte Akşemseddin tarafından mezarı bulundu. İstanbul'daki Eyüp Sultan türbesi budur) medineliler akın akın gelerek Hz. Peygamber'i ziyaret ettiler.

b) Mescidin İnşası

Hz. Peygamber, devenin çöktüğü arsayı satın aldı. Arsanın bedelini Hz. Halid verdi. Buraya Mescid-i Şerif ve Hz. Peygamberin ikametine has odalar inşa olundu. Mescid-i Şerif bina olunurken gerek Muhacirler ve gerek Ensar canla başla iş gördüler. Bizzat Peygamberimiz taş taşıyarak bu işte yardımcı oldu. Mescid sade bir tarzda yapıldı. Üzerine hurma ağaçlarından bir tavan çatıldı. O zaman kıble Kudüs'teki Beyt-i Mukaddes olduğundan kapısı güney tarafına bırakılmıştı. Sonra kıble Kâbe'ye çevrilince mescidde tadilat yapılmış, kuzey tarafından kapı açılmış, mihrap kıble duvarı olmuştur.

c) Ezan

Medine'de mescid inşa olundu. Müslümanları namaz vakti cemaate davet etmek için bir çare düşünüldü. Hz. Peygamber ashabiyle bu hususta müşavere yaptı. Bazıları boru çalınmasını, bazıları çan çalınmasını ileri sürdüler. Bunlar uygun görülmedi. Ashab-ı Kiram'dan Zeyd oğlu Abdullah, ezan şeklini rüyasında gördüğünü söyledi. Hz. Ömer de buna benzer bir rüya görmüştü. Bu surede Hz. Peygamber ezan şeklini Bilal-i Habeşi'ye öğreterek, ona ezan okuttu. Böylece ezan, namaz vaktinin girdiğini ilandır ve aynı zamanda din özgürlüğünün bir alametidir.

Bilal'ın sesi gayet güzeldi. Mescidin yanıbaşında yüksek evin damına çıkar, tatlı sesiyle ezan okur, Allah'ın birliğini ilan ederdi.

Bilal, Hz. Peygamberin irtihalinden sonra Şam'da kaldı. Bir aralık Medine'yi ziyarete gitti. Hz. Hüseyin'in ricası üzerine o yanık sesiyle bir sabah ezanı okumuş. Bilal'in sesini duyan Medineliler; Peygamber tekrar aralarında imiş gibi heyecanlı dakikalar yaşamışlar, eski günleri anarak gözyaşlarını tutamamışlardır.

d) Ashab-ı Suffa

Mescid-i Şerifin bir tarafına, evsiz fakirlerin barınması için bir gölgelik yapıldı. Bunun üstü kapalı ise de, etrafı açıktı. Kimsesiz garipler burada yatar, kalkardı. İş buldukları zaman çalışır, kazanırlardı. Bunlar daima Hz. Peygamberin yanında bulunduklarından Kur'an ve Hadis dinler, öğrenirlerdi. Burası adeta bir ilim yuvası idi. Ashabın zenginleri bunları gözetirler, yardım ederlerdi.

e) Hane-i Saadet'in İnşası ve Hz. Aişe ile Evlenme

Mescidin inşası bittikten sonra bitişiğindeki odalar yapıldı. Hane-i Saadet budur. Bunların yapılması tamamlanınca Hz. Peygamber, Eyyub Ensari'nin evinden buraya taşındı. Hz. Peygamber kölesi Zeyd'i Mekke'ye göndererek orada kalmış olan zevcesi Şevde ile küçük kızı Hz. Fatıma'yı Medine'ye aldırdı. Kızı Rukiyye Hz. Osman ile hicret etmişti. Kızı Zeyneb'in kocası müşrik olduğundan o gelemedi. Ebu Bekir'in ailesini de oğlu Abdullah getirdi. Böylece Mekke'de nişanlanmış olduğu Hz. Aişe de Medine'ye gelmiş oldu. Mescid'in yanındaki odaların yapılması tamamlanınca bunlardan birini, Hz. Aişe'ye tahsis etti ve Hicretten 7-8 ay sonra onunla evlendi. Hz. Aişe o zaman gelinlik çağına girmiş bir genç kızdı. Çok zeki idi. Mükemmel bir aile terbiyesi almıştı. Hz. Ebu Bekir'in kızı olduğunu her suretle ıspat etmiştir. Peygamberimizle geçirdiği 9 senelik hayatında O'ndan pek çok dini meseleler almıştır. Fıkıhta yeri üstündür.

f) Muhacirler ile Ensar Arasında Kardeşlik

Mekke'den göç ederek Medine'ye yerleşen Müslümanlara **"Muhacir"**, Medine'nin yerli halkı bunlara elden gelen her türlü yardımı yaptıklarından, onlara da **"yardım ediciler"** anlamına **"Ensar"** denildi. Tarihte Muhacirler ile Ensar arasındaki kardeşlik kadar kuvvetli bir bağlantı kurulduğu görülmemiştir. Medineliler, yerlerini, yurtlarını bırakarak gelen Muhacirlere kardeş elini uzatmışlar mallarına bile ortak yapmışlardır. Onları evlerinde misafir olarak

barındırdılar, ekmeklerini onlarla paylaştılar, iş buldular. Böylece onlara, yurtlarından ayrılmanın acısını çektirmediler. Muhacirler ve Ensar İslam Tarihi'nde hürmetle anılan iki gruptur. Allah cümlesinden razı olsun. Bu dine onlar çok hizmet ettiler.

Hz. Peygamber, Muhacirlerden her birini, Ensar'dan bir kişiye kardeş olarak tayin etti. Bu kardeşlik kan ve neseb kardeşliğinden daha kuvvetli oldu. İhtiyar tarih, bu kadar birbirine candan kaynaşan insanlar görmemiştir. (Enfal Sûresi, Ayet 72, bu hususu açıklar.)

g) Çalışıp Kazananlar

Yapılan kardeşlikte Sa'd b. Rabi'a, Abdurrahman İbn-i Avf'a düşmüştü. Sa'd malının yarısını O'na teklif etti ise de o:

- Kardeşim, Allah malına bereket versin. Sen bana çarşı pazarın yolunu göster, dedi.

Abdurrahman yağ, peynir alış-verişine başladı ve zengin oldu. O derece ki, 700 develik kervan çıkardığı oldu. Hz. Ebu Bekir elbise, Hz. Osman hurma ticareti yaptı.

h) Yahudilerle Andlaşmalar

Medine'de, Kaynuka, Nadir ve Kurayzaoğulları Yahudileri yaşardı.

Bunlar Müslümanların kuvvetlenmesini istemediler. Hz. Peygamber ilk zamanları onlarla andlaşmalar yaparak medeni haklar tanıdı. Fakat Yahudiler fırsat kollayarak andlaşmayı bozdular.

ı) Hicret'in Birinci Yılının Önemli Olayları

Cuma namazı farz kılındı. Mescid-i Nebevi yapıldı. Ezan meşru kılındı.

Muhacirlerle Ensar arasında kardeşlik kuruldu, andlaşma yapıldı.

Yahudilerle andlaşma imzalandı.

Hz. Aişe'nin düğünü yapıldı.

ÜNİTE II:
İlk Seriyeler ve Bedir Savaşı

Konular:
• *İlk Seriyeler,*
• *Abdullah İbni Cahş Seriyyesi,*
• *Savaşa Müsaade,*
• *Bedir Savaşı* (Hicret'in 2'nci Yılı, Ramazan Ayı),
• ***M**ekkelilerin Bitmeyen Üzüntüsü,*
• *Esirler Hakkındaki Muamelesi,*
• *Kaynuka Yahudilerinin Medine'den Çıkarılması,*
• *Sevik Gazası,*
• *Hicretin İkinci Yıl Olayları.*

a) İlk Seriyeler

Mekke müşrikleri, Müslümanların Medine'de kuvvetlenmelerini hiç çekemiyorlardı. Müslümanları orada da takipten geri durmadılar. Arasıra Medine'ye baskın yapacakları duyuruluyordu. Müşrikler İslam düşmanlığından bir türlü vazgeçmiş değildiler. Müslümanlar buna karşı Kureyş'in ticaret yolunu keserek onları iktisaden düşürmeyi düşündüler. Bu maksatla etrafa seriyeler (müfrezeler) gönderildi. Bunlar asla kan dökmediler, silahlı bir çatışma olmadı. Bunlardan maksat, Kureyş'e gözdağı vermek, bizim de elimiz silah tutmasını bilir, demekti.

b) Abdullah İbni Cahş Seriyyesi

Hicretin II. Yılında Abdullah 10 neferle Mekke ile Taif arasındaki Nahle'ye gitti. Burası Mekke'ye 24 saattir. Abdullah Kureyş'in harekatını gözetleyecektir. Suriye'den dönen bir kervana rastladılar. Kervanın başı olan İbn-i Nadrami'yi öldürdüler ve iki esir aldılar. Bu, Recep ayına rastlamıştı. Hz. Peygamber, Abdullah'a **"Sana böyle bir şey yap demedim"** diye çıkıştı ise de, olan olmuştu. Bundan sonra savaşa da müsaade edildi. Müslümanlar artık kendilerini koruyabileceklerdi.

c) Savaşa Müsaade:

Hz. Peygamber, dini irşad yoluyla yaymağa çalışmış zorlama yoluna gitmemiştir. Müslümanlar, müşriklere mukabele etmek için defalarca müsaade istemişlerse de!
- "Biz bununla emrolunmadık" diyerek müsaade etmemiştir. Peygamberliğinin 15 yılı böyle geçti. Güzel sözle, nasihatla dine davet etti. Nihayet tecavüzleri önlemek için müsaade edildi. Nefsi müdafaa da meşru bir haktır.
70 kadar ayetle savaş yasaklanıp sonradan savaşa izin verilmiştir. (Hac Sûresi,

39-40, Enfal Sûresi ve diğer ayetler)

d) Bedir Savaşı (Hicret'in 2'nci Yılı, Ramazan Ayı)

Bedir, Medine'ye 80 mil mesafedeki bir köydür. Suriye'ye giden kervan yolunun üzerindedir. Müşriklerle Müslümanlar arasında ilk harb işte burada oldu.

Kureyş, Medine yakınlarına kadar sarkarak yağmacılığa başlamıştı; Abdullah İbn-i Übeyy'e haber göndererek Muhammed'i öldürtmesini istemişti. Demek Kureyş, İslam düşmanlığmda ileri gitmeğe başlamıştı. Bu defa Ebu Süfyan Suriye'ye büyük bir ticaret kervanı ile gitmişti. Bu servede harbe hazırlık yapılacaktı. Ebu Süfyan'ın kervanında bütün Mekkelilerin malları vardı. Ebu Süfyan, Müslümanların kervanı takib ettikleri haberini aldı. Damdan adında birini ücretle tutarak feryatçı olarak Mekke'ye yolladı. Bu adam, korkunç bir kılıkla Mekke'de bağırmağa başladı:

- Ey Kureyş, yetişin! Müslümanlar kervanı yağma ediyorlar! İmdat! İmdat!

Kureyş harekete geçti. Ebu Cehil işi kızıştırdı. Ebu Leheb hasta olduğundan yerine bedel gönderdi. Mekke ordusu 100 atlı, 700 develi, kalanı yaya olmak üzere 1.000 kişiydi Bedir köyüne gelip su başını tuttular.

Müslümanlar 8 Ramazanda Medine'den çıktılar. Hepsi 300 neferdi. 83 Muhacirlerden, 61 Evs'ten, kalanı Hazrec'tendi. Yanlarında 3 at ile 70 deve vardı. Kureyş'in hazırlığından haberleri yoktu. Safra yakınına geldiklerinde Mekke'den büyük bir ordunun çıktığını duydular. Hz. Peygamber, ashabiyle iştişare yaptı ve geri dönmek müşriklere ve Yahudilere cesaret vereceğinden düşmanla karşılaşmağa karar verdiler. Düşman daha önce gelip su başını tuttuğundan kumluk sahaya indiler. Su yoktu. O gece Allah tarafından bol yağmur yağdı. Müslümanlar da su tedarik etmiş oldular ve ashabdan Habbab'ın ricası üzerine daha emin bir yere yerleştiler.

Ertesi sabah iki ordu birbiriyle karşılaştı. Ebu Cehil boyna harbe teşvik ediyordu. Müslümanları diri diri yakacağız, diyordu. O, sayıca çokluğuna güveniyordu. Manevi kuvveti hesaba katmıyordu.

Harb mübareze ile başladı. Hz. Hamza, Hz. Ali yek hamlede hasımlarını yere serdiler. Sonra umumi bir hamle başladı. Müslümanlar arslanlar gibi ileri atıldılar. Kureyş'in elebaşıları birer birer yere düşüyordu. Ebu Cehil de bunların arasındaydı. Kureyş'ten 70 ölü vardı. Müslümanlar 14 şehit verdiler. Kureyş bozulup 70 kişi esir bırakarak kaçtı. Öyle bir bozguna uğramıştı ki, ölülerini bile toplamadan kaçtı. Peygamberimiz burada da insani vazifesini yaptı; onları toplayıp bir kuyuya defnettirdi.

e) Mekkelilerin Bitmeyen Üzüntüsü

Kureyş, ummadıkları bir bozguna uğramıştı. Çünkü bu işte haksızdılar. Onlar kervanı kurtarmak için harekete geçmişlerdi. Kervan kurtulmuştu. Ebu Süfyan kendilerine haber göndermiş; ben sapa yollardan kervanı kurtardım, geri dönün demişti. Buna rağmen Ebu Cehil böyle bir çatışmadan vazgeçmemişti; Müslümanlar ise, hak davası yolunda idiler. Zafer daima hak uğrunda savaşanlarındır.

f) Esirler Hakkındaki Muamelesi

Müslümanlar Medine'ye zaferle döndüler. Alınan esirleri, kurtuluş akçesi karşılığı serbest bıraktılar. Bu parayı bulamayanlar, Müslümanlardan 10 kişiye okuyup yazma öğretmek şartiyle serbest bırakıldı. Büyük Peygamber, esirlere iyi muamele yapılmasını ashabına tenbih etti. Esirler arasında Ebu İzze adında bir şair vardı.

- Beş kızım var, benden başka kimseleri yok. Beni onlara bağışla, ya Muhammed, dedi. Hz. Peygamber de onu fidye almaksızın bıraktı.

Mekkeliler, önce bu kara habere inanmadılar. Bir avuç Müslümanın koca bir orduyu yeneceğini havsaları almadı. Fakat gerçek bu idi. Ebu Leheb teessüründen öldü. Kadınlar siyahlara bürünerek yas tutmağa başladılar. Ebu Süfyan'ın karısı Hind, matem tutarsam Medine kadınları sevinir, diye ağlamıyordu, fakat koku sürünmedi. Ebu Süfyan da aynı şekilde hareket etti. Öç almak sevdasına düştü ve Uhud harbini hazırladı.

g) Kaynuka Yahudilerinin Medine'den Çıkarılması

Bedir zaferi Medine'deki Yahudileri de kuşkulandırdı. Müslümanların gücü onların gözüne battı; Müslümanların aleyhine fırsat kollamaya başladılar. Yahudiler, daha önce Müslümanlarla andlaşma yapmışlardı. Fakat şimdi sözlerinden dönüyorlardı. İlk dönen de Kaynuka Yahudileri oldu. Bunlar savaşçı idiler, kendilerine güveniyorlardı. Müslümanlara:

- Muharebenin ne olduğunu bilmeyen Mekkelilerle karşılaşmaya aldanmayın, eğer bizimle harb ederseniz, harbin tadını alırsınız, diyorlardı.

Onun için Müslümanlar, Yahudilerin üzerine yürüdüler. Onlar kalelerine çekildi. Nihayet teslim oldular ve bunlar Medine'den çıkarılıp Şam tarafına sürgün edildiler. Böylece Medine'den bir bela defedilmiş oldu.

h) Sevik Gazası

Bu arada Ebu Süfyan 200 kişilik bir, süvari ile Medine civarına gelmiş ise de, taraftar bulamadığından, Müslüman kuvvetleriyle karşılaşmaktan kaçınmış kaçarken de ağırlık olmasın diye un çuvallarını yere atmıştır. Onun için buna **"Sevik"** (Kavut, kavrulmuş un) gazası denir.

ı) Hicretin İkinci Yıl Olayları

Kıblenin değişimi: Müslümanlar, Medine'de namazlarını Kudüs'teki Beyt-i Mukaddes'e doğru kılarlardı. Yahudiler bunu dile doladılar. Hz. Peygamber Kâbe'nin kıble olmasını içten dilerdi. Hicretin ikinci yılı kıble Mescid-i Aksa'dan, Mescid-i Haram'a çevrildi. Bu husus Bakara Süresi'nin 144'üncü ayetinde bildirilmiştir.

Ayrıca bu yılda:
Savaşa izin verildi,
Oruç farz kılındı,
Zekat farz kılındı, Sadaka-i Fıtır emrolundu,

Bayram namazları vacip kılındı.

Hazret-i Fatıma ile Hz. Ali evlendi. Hz. Ali 21, Fatıma 18 yaşlarında idi. O zamana kadar Hz. Peygamberin yanında bulunan Hz. Ali, evlenince eşiyle başka bir eve taşındı.

ÜNİTE III:
Uhud Savaşı

Konular:
• *Kureyş'in Öfkesi,*
• *Abbas'ın Mektubu,*
• *Hz. Hamza'nın Şehit Edilmesi,*
• *Fakat Dünyalık Peşine Düşünce,*
• *Ölülere Saldırı,*
• *Hezimetten Zafere,*
• *Hicretin Üçüncü Yılı Olayları.*

a) Kureyş'in Öfkesi

Kureyşliler, Bedir harbinde yedikleri ağır darbenin öcünü almak sevdasından bir an bile vazgeçmediler. Ebu Süfyan, Kureyş'in başı olmuştu. Çöl'deki kabilelerden 2.000 asker topladılar. Buna Mekkeliler de katıldı, böylece 3.000 kişilik bir ordu kuruldu. Orduda 700 zırhlı süvari, 200 at, 3.000 deve vardı. Başta Hind olmak üzere kadınlar da orduya katıldılar. Ordu giderken Ebva köyüne vardı. Bazıları burada medfun olan Hz. Peygamberin annesi Amine'nin mezarını eşmek adiliğini düşündüler, fakat kötü bir adet olur diye bazıları buna mani oldu.

b) Abbas'ın Mektubu

Hz. Peygamber'in amcası Abbas henüz Müslüman olmamıştı. Fakat kardeşinin oğlunu seviyordu. Kureyş'in Medine'ye yürüdüğü haberini, Medine'ye ulaştırdı. Hz. Peygamber mektubu alınca istişare yaptı düşman Medine kenarına gerçekten yaklaşmıştı. Bazı Ashab-ı Kiram, şehri içerden müdafaa edelim, diyordu. Gençler ise düşmanla dışanda karşılaşmak istiyorlardı. Neticede bu görüş kabul edildi.

Cuma namazından sonra Medine'den çıktılar. Kureyş Uhud dağında karargahını kurmuştu. Müslümanlar da oraya hareket ettiler. Müslümanlar 1000 kişiydi. Münafıkların reisi Abdullah 300 kadar adamiyle geri dönünce Müslümanlar 700 nefer kaldılar.

Müslümanlar Uhud'a vardıklarında müşrikleri orada yerleşmiş buldular. Bunun üzerine arkalarını Uhud dağına vererek Medine'ye karşı saf aldılar. Düşmanın cephe gerisinden saldırısını önlemek için Hz. Peygamber, sol taraftaki dağın boğazını beklemek üzere 50 nefer bıraktı ve bunlara: **"Düşman ister galip, ister mağlup olsun, benden emir almadıkça buradan asla ayrılmayacaksınız, düşman süvarisi gelirse atlarına ok atın, çünkü at oku yedi mi ilerlemez!"** diye sıkı sıkı tenbih etti.

Düşmanın sağ kanadında Halid, sol kanadına Ebu Cehil'in oğlu İkrime, süvarilerin başında Safvan bulunuyordu. Kadınlar def çalarak askerleri kızıştırıyorlardı. Harb mübareze ile başladı. Hz. Ali ve Hz. Hamza hasımlarını yere serdiler. Ebu Dücane de emsalsiz kahramanlıklar gösterdi. Kureyşliler, Bedir'in öcünü almak için var kuvvetleriyle saldırıyorlardı.

c) Hz. Hamza'nın Şehit Edilmesi

Ebu Süfyan'ın karısı Hind, Bedir'de babası öldüğünden onun intikamını almak için Vahşi namında bir zenciye külliyetli para va'dederek Hz. Hamza'yı öldürmesini tembih etmişti. Vahşi, Hz. Hamza'nın erkekçe karşısına çıkmağa korktuğundan, bir pusuya yattı. Habeş usulü ok atarak onu karnından yaralayıp şehit etti.

Çok şiddedenen harb Müslümanların lehine dönmüştü. Düşman safları bozulmuş kadınlar dağa doğru kaçmağa başlamışlardı. Hz. Peygamber ordusunu öyle tertib etmişti ki, düşman süvarisine karşı duracak süvarisi yokken, süvari hücum edebilecek yalnız bir yer kalmıştı, orayı da okçularla kapatmıştı ve onlara buradan asla ayrılmamalarını tenbih etmişti. Bu sayede de ilk anda zafer kazanmıştı.

d) Fakat Dünyalık Peşine Düşünce

Fakat burada bazıları gaflete düştüler. Düşmanı takibedecek yerde ganimet toplamağa koyuldular. Okçular da, düşman nasıl olsa bozuldu diyerek yerlerini bıraktılar. Bunu fırsat bilen Halid, süvarisiyle hücum etti. Müslümanların içine daldı. Bunu gören müşrikler tekrar hücuma geçtiler. İki hücum arasında kalan Müslümanlar neye uğradıklarını bilemediler bir kargaşalık başladı. Bir ara Hz. Peygamberin şehit edildiği duyuldu. Müslümanlar da çok şaşırdılar, ümitsizliğe düştüler. Bir grup Müslüman Hz. Peygamber'in etrafına halka olmuştu. O'nu koruyorlardı. Yapılan saldırılar sırasında Hz. Peygamberin zırhı yanağına batmış, mübarek dişi kırılmıştı. O büyük Peygamber düşmanın attığı ok yağmuru altında bile metanetini kaybetmiyor:

- Ya Rab, kavmimi affet, çünkü onlar ne yaptıklarını bilmiyorlar, diye dua ediyordu.

Müslümanlar çok zor duruma düşmüşlerdi. Ümmü Umare denen Nesibe Hatun, Müslümanlara su dağıtıyordu. Bu zor durumda kalınca su kabını elinden bıraktı ve bir kılıç alarak Hz. Peygamberi korumağa başladı. Hücum edenlerden birini atından düşürdü, yere yuvarladı.

Hz. Peygamber yanındakilerle bir tepeye çıktı. Ebu Süfyan, **"Muhammed aranızda mı?"** diye seslendi. **"Ebu Bekir ve Ömer orada mı?"** diye sordu. Bir cevap alamayınca, **"Demek bunların hepsi ölmüş"**

diye söylendi. Bunun üzerine Ömer:

- Bunların hepsi sağdır ve buradadır, diye haykırdı.

Ebu Süfyan:

- Muharebe nöbetledir, bugün Bedir'in karşılığıdır, dedi.

e) Ölülere Saldırı

Kureyş kadınları, bu harbde insanlığa asla sığmayan vahşice hareketlerde bulunmuşlar, şehit düşen Müslümanların burunlarını, kulaklarını keserek gerdanlık gibi boyunlarına asmışlardır. Hatta Ebu Süfyan'ın karısı Hind, Hz. Hamza'nın göğsünü deşerek onun ciğerini dişlemiştir. Tarihte ona **"İnsan ciğeri**

yiyen kadın" denir.

Uhud Harbine Müslümanlar kadınları da katılmıştı. Fakat bunlar askere su dağıtmak, yaralı sarmak gibi insani vazifeler görmüşlerdir.

Uhud Harbinde Müslümanlar 70 şehit verdiler. Büyük bir üzüntü içinde Medine'ye döndüler. Fakat buna kendileri sebebiyet vermişler, Hz. Peygamber'in emirlerini dinlememişlerdi. Medine'deki Yahudiler ve münafıklar bu mağlubiyete sevinmişlerdi. Bu, Hz. Peygamber'e ağır geldi. Yaralı ve yorgun olduğu halde düşmanı takibetmeğe karar verdi. Müslümanların zayıf düşmediğini hem Yahudilere, hem müşriklere göstermek bakımından bu karar mühimdir. 16 Şevval, harbin ertesi Pazar günü münadi haykırarak Müslümanları takibe çağırdı.

f) Hezimetten Zafere

Mekkeliler, Uhud'dan çekilmişler. Revha'ya gelmişlerdi. Hz. Peygamber arkalarından bir gözcü göndermiş, **"Git bak, eğer develere biniyorlarsa Mekke'ye gidiyorlar, yok atlara biniyorlarsa Medine'ye saldıracaklar demektir"** dedi. Haberci develere bindiklerini söyledi. Fakat Mekkeliler'de bir tereddüt vardı: kimisi geri dönmek istiyordu. Hz. Peygamber bunu haber aldığından sancağı Hz. Ali'ye vererek düşmanı takibe yolladı ve Hamrau'l-Esed'e kadar geldi. Orada üç gece söndürmeksizin ateş yakarak tereddüt içinde olan düşmana karşı kuvvetli ve kalabalık olduklarını gösterdi. Ebu Süfyan, tekrar bir çatışmaya girmekten kaçındı. Müslümanlar Uhud'da mağlup olmuşken, böylece galip duruma geçtiler.

g) Hicretin Üçüncü Yılı Olayları

Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hasan dünyaya geldi.

Hz. Peygamber, Ömer'in kızı Hafsa ile evlendi.

Hz. Osman'ın birinci zevcesi Rukkiye vefat ettiğinden, yine Peygamberimiz'in kızı Ummü Gülsüm ile evlendi. Böylece Peygamber Hulefa-i Raşidin'den ikisine kız verdi, ikisinin de kızı ile evlenerek sıhriyet bağları kurdu.

Hz. Peygamber'in zevcelerinin adları şöyledir: Hatice, Sevde, Aişe, Hafsa, Huzeyme kızı Zeynep, Ümmü Seleme, Cahş kızı Zeynep, Ümmü Habibe (Ebu Süfyan'ın kızı), Cüveyriye, Safiyye (Yahudi asıllı), Meymune.

ÜNİTE IV:
Uhud'dan Hendek Savaşına Kadar

Konular:
• *Raci' Olayı,*
• *Bi'r-i Maune Faciası,*
• *Beni Nadir Gazası,*
• *Beni Mustalık Gazası,*
• *İfk Hadisesi.*

a) Raci' Olayı

Hicret'in 4'üncü yılında Lihan kabilesi komşularından birkaç kişi gelerek, kendilerine din öğretecek mürşidler gönderilmesini istediler. Hz. Peygamber, altı kişi gönderdi. Bunlar Raci' denen yere vardıklarında hıyanete kurban olduklarını anladılar. Yanlarındakiler bunları müşrik olan Lihanlılara teslim ettiler. Onlar da bunlardan dördünü şehit ettiler, ikisini Mekkeye götürüp Müşriklere sattılar. Müşrikler de onları Bedir'de ölenlere bedel olarak öldürdüler.

Müslümanlar bu altı zatın alçakça bir hıyanete uğramalarına çok üzüldüler. Hz. Peygamber'in şairi Hasan b. Sabit acıklı mersiyeleriyle bu eleme tercüman oldu.

b) Bi'r-i Maune Faciası

Yine Hicret'in 4'üncü yılında idi. Kilab kabilesinden Ebu Bera, Peygamberimize gelerek kabilesine birkaç din öğreticisi gönderilmesini istedi. Peygamberimiz: **"Ben Necid'lilere güvenmem"** dedi de, Bera O'na teminat verdi. Peygamberimiz bunun üzerine Ashab-ı Suffa'dan 40 kadar zati gönderdi. Bunlar Maune kuyusu denen yere vardıklarında, içlerinden birini Tufeyl oğlu Amir'e göndererek, Peygamberin mektubunu sundular. Amir Mektubu okumadı bile. Etrafındaki kabilelerden adam toplayarak, Ebu Bera'nın sözüne rağmen bu mürşidleri öldürmüşlerdir. İçlerinden yalnız biri sağ olarak kurtulmuş ve Medine'ye gelmiştir, işte bazı kabileler verdikleri sözden dönerek böyle hıyanet ederlerdi. Çünkü müşrikler ve Yahudiler onları kışkırtırdı.

c) Beni Nadir Gazası

Yahudiler, Uhud'dan sonra Müslümanları küçümsemeğe başladılar. Müslümanlarla yaptıkları andlaşmalara riayet etmez oldular. Kuba yakınında Nadiroğulları Yahudileri yaşıyordu. Hz. Peygamber bunlara giderek ödenmesi gereken iki kişinin diyetinden düşen payı, andlaşmalar gereğince vermelerini istedi. Aralarında bir dedikodu başladı. Meğer Peygamber'e bir suikast hazırlıyorlarmış Peygamberimiz bundan haberdar oldu ve Medine'ye döndü. Yahudiler her vesile ile Müslümanları rahatsız ediyorlardı. Onun için Hz. Peygamber, Muhammed b. Mesleme'yi göndererek 10 gün zarfında memleketi terkedip başka yere gitmelerini emretti. Onlar buna razı oldular. Çünkü

suçluydular. Fakat münafıkların reisi olan İbn-i Ubey onlara haber salarak kendilerine yardım edeceğini bildirdi. Bunun üzerine Yahudiler çıkmamağa karar verdiler. Müslümanlar onların kalelerini muhasara ettiler. Nihayet teslim oldular. Silahlarını yada mallarını develerine yükleyip gitmelerine müsaade olundu. Nadiroğullarından kalan araziyi Hz. Peygamber Muhacirlere tevzi etmiştir. Ensar'dan fakir olan iki kişiye de vermiştir. Diğerleri muhtaç olmadıklarından almamışlardır.

Bu yılda Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hüseyin doğdu.

Hz. Peygamber, Zeyd b. Sabit'e İbrani dilini öğrenmesini emretmiştir. Çünkü Yahudilere güveni kalmadığından onları tercüman olarak kullanmaktan vazgeçmişti.

d) Beni Mustalık Gazası

Medine'ye dokuz konak mesafede yaşayan Mustalıkoğulları, Medine'ye saldırmak niyetinde idi. Hz. Peygamber bu hareketi yerinde bastırmak için oraya gitti. Bunların bir kısmı dağıldı, bir kısmı savaşa girdi. 600 esir alındı, 2.000 deve, 5.000 koyun ele geçti.

e) İfk Hadisesi

Bu harbden dönüşte Hz. Aişe Validemiz, çirkin bir iftiraya maruz kalmıştır. Emaneten takındığı bir gerdanlığı yolda düşürdüğünden onu ararken kervandan geri kalmış, ona rastlayan, onu devesine alarak kervana yetiştirmiştir. Fırsat arayan Münafıklar bunu dillerine dolamışlar, Hz. Peygambere Hz. Aişe'ye ve Müslümanlara incitici sözler uydurmuşlardır. Nihayet Hz. Aişe'nin bu iftiradan temiz olduğuna dair ayetler inmiş, Müslümanlar da sevinmiştir. Kur'an-ı Kerim bunu, açık bir bühtan olarak niteler.

ÜNİTE V:
Hendek Savaşı
(Hicrî 5. Yıl)

Konular:
• *Müşrikler ve Yahudiler Birleşiyor,*
• *Muhasara Uzayınca,*
• *Düşmanları Yere Seren Kuvvet,*
• *Kurayzaoğullarının Hıyanetine Verilen Ceza.*

a) Müşrikler ve Yahudiler Birleşiyor

Müslümanlar geniş bir nefes alma devrine girmişlerdi. Mekkeliler yılmış, kabileler sinmiş, Yahudiler temizlenmişti. Tam sükun içinde tatlı bir hayat geçirecekleri zaman gelmişti.

Araplar kan davası gütmekten vazgeçmezler. Yahudilerin de Müslümanlara hıncı vardı. Bu ikisi aralarında anlaşarak çöldeki kabilelerin bazılarını kandırdılar. Mesela, Hayber'in yan gelirini Gatafan Araplarına vadettiler. Kureyş 4.000 asker, 300 süvari, 1.000 deve verdi. Fezareoğulları birçok piyade ve 1.000 develi gönderdi. Diğer kabileler de ellerinden geleni yaptılar. Böylece 10.000 kişilik bir ordu toplandı ve Ebu Süfyan'ın kumandasında Medine'ye yürüdü.

Müslümanlar, bunu haber aldılar. Hz. Peygamber, âdeti üzere ashabı toplayıp durumu istişare etti. Medine'yi içeriden müdafaa etmeğe karar verildi. Fakat bu kafi değildi. Selman Farisi'nin teklifi üzere şehrin etrafına hendek kazılarak düşmanın geçmesine engel olunması uygun görüldü. Başta Peygamberimiz olmak üzere ashab, canla başla çalışarak altı günde hendek kazıldı.

Hendek kazılırken büyük bir kaya çıktı. Kayayı kimse parçalayamadı. Hz. Peygamber, taşa bir vurdu, büyük bir parça koptu, **"Allah-u Ekber, Şam'ın köşklerini görüyorum"** dedi. Bir kere daha vurdu. **"İran'ın beyaz saraylarını görüyorum"** dedi. Bir defa daha vurdu, **"Sana'nın kapılarını görüyorum"** dedi. Bunlar geleceği aydınlatan müjdelerdi ve böylece gerçekleşti.

Kureyş ordusu, Medine önüne geldiğinde hendekle karşılaşınca şaşırdı. Bu, onların tanımadığı bir müdafaa tarzı idi. Karargah kuruldu, beklemeye başladılar. Müslümanlar 3.000 mücahide müdafaaya koyuldular. Muhasara uzayıp gidiyordu. Araplar böyle şeylere alışmış değildi. Onlar baskın yapıp ne bulurlarsa yağma yaparak götürmeğe alışkındırlar. Düşman arasında sızıldamalar başladı. Bu sırada Nadir Yahudilerinin reisi ve bu harbin baş kundakçısı olan Heyey, Kurayza Yahudilerini kandırarak onları kendi taraflarına çekti: Deniz gibi bir ordumuz var, Müslümanların işini bitireceğiz bu defa dedi. Durum gerçekten kötü oluyordu. Medine'yi her taraftan vuracaklardı.

Kur'an-ı Kerim bu olayı mealen şöyle anlatır:

"Hani düşmanlar, üst tarafınızdan ve alt tarafınızdan gelerek hücum etmişlerdi. O hengâmede gözler dönüp kalmış, yürekler gırtlağa (can boğaza) dayanmıştı. Çeşitli zanlara kapılmışlar. İşte o zaman müminler denenmiş ve şiddetli bir sarsıntıya

uğramıştı.” Ahzab, 33/10-11

b) Muhasara Uzayınca

Muhasara 20 gündür devam ediyor, düşman bir netice alamıyordu. Kurayza Yahudilerinin düşman tarafına geçmesi de bir netice vermedi. Hava soğuktu, yiyecekleri kalmamıştı. Ne olursa olsun hendeği geçmek için hücuma geçtiler. Birkaç kişi atlarıyla hendeği atladılar. Abdivedoğlu adındaki pehlivanın karşısına Hz. Ali çıktı ve bir şahin gibi dalarak, elindeki kalkanını parçalamasına rağmen, onu yere serdi. Diğerleri geri çekilmek zorunda kaldılar. Ebu Cehil'in oğlu İkrime kaçarken mızrağını bile düşürdü... Ertesi gün aynı şiddedi hücum yapılmış ise de, netice alınamadı.

c) Düşmanları Yere Seren Kuvvet

Harbde her çareye başvurulur. Düşman çenberini kırmak için Kurayza ile müttefiklerini birbirinden ayırmak kafi idi. İki taraf birbirinden kuşkulanmağa başlamıştı. Nuaym Sekafi adındaki itibarlı bir zat, henüz Müslüman değilken, iyilik yapmak maksadıyla Kurayza ile müşrikler arasında şüphe düşürerek onların arasını açtı, birbirlerine güvenleri kalmadı. Ebu Süfyan'ın kafasında bir korku fırtınası kopmuştu. İşte o gece dışarda kopan müthiş bir fırtına düşmanı perişan etmeğe kafi geldi. Korkunç bir kasırga ağaçları koparıyor, tozu toprağı düşmanın yüzüne gözüne çarpıyor, çadırları söküp atıyordu. Gök gürültüsü bu hale korkunç bir dehşet veriyor bardaktan dökülürcesine yağan yağmur selleri her şeyi silip süpürüyordu. Düşmanın içine öyle bir korku sinmişti ki, her şey onlara saldırıyor sanıyorlardı. Allah tarafından verilen bu afet düşmanı bozguna uğrattı. Allah'ın nice orduları vardır. Kur'an-ı Kerim bunu mealen şöyle açıklar:

“Ey İman edenler! Allah'ın o nimetini anınız ki, hani size karşı askerler geldiği zaman biz onların üzerine rüzgar ve sizin görmediğiniz askerler göndermiştik” Ahzab, 33/9

Bu durum karşısında düşman daha fazla dayanamadı, o gece çekilip gitti hem o kadar telaşlı gitti ki, başkumandan Ebu Süfyan devesinin dizinin bağını çözmeğe bile vakit bulamamıştı!

Sabahleyin fırtına dinmiş, düşman kaçmıştı. Müslümanlar kendilerini bu felaketten kurtaran Allah'a sonsuz hamd-ü senalar ettiler. Hz. Peygamber müminlere şu müjdeyi verdi:

- Artık nöbet bizdedir, bundan sonra Kureyş bize saldıramaz.

d) Kurayzaoğullarının Hıyanetine Verilen Ceza

Kurayza Yahudileri, en nazik zamanda ahiderini bozarak düşmanla işbirliği yapmışlardı. Allah'ın yardımı orada yetişmese, müşriklerle birleşip Medine'yi kılıçtan geçireceklerdi. Şimdi onların hesabını görme sırası gelmişti. Hz. Peygamber, Hz. Ali'ye sancağı verip Kureyza Yahudileri üzerine yürüdü. Yahudiler kalelerine çekildiler. 25 gün muhasara altında kaldılar. Nihayet teslim oldular. Hakem olarak Sa'd îbn-i Muaz'ı gösterdiler. O da: **“Harbe katılanların**

idam edilmesi, kadınların, çocukların esir alınması, malların ganimet sayılması” hükmünü verdi. Yahudiler, Tevrat’a da uygun bulduklarından bunu kabul ettiler.

ÜNİTE VI:
Hudeybiye Barışı

Konular:
• *Müslümanların Kâbe'yi Ziyaret Arzusu,*
• *Hudeybiye Barış Müzakereleri,*
• *Andlaşmanın Yazılması,*
• *Aleyhte Sanılan Hükümlerin Lehte Olduğu,*
• *İslam'a Davet İçin Elçiler Göndermek.*

a) Müslümanların Kâbe'yi Ziyaret Arzusu

Müslümanlar Mekke'den ayrılalı 6 yıl olmuştu. Anababa yurtlarını özlemişlerdi. Neleri varsa orada kalmıştı. Kutsal olan Kâbe-i Muazzama Mekke'de idi. O'nu ziyaret etmek büyük bir arzu halinde içlerinde yaşamaktaydı. Fakat şimdiye kadar buna imkan bulamamışlardı. Hz. Peygamber, Hicret'in altıncı yılı ashabına Kâbe'yi ziyaret edeceklerini bildirdi. Müslümanlar buna çok sevindiler. 1.400 kadar Müslüman bu ziyarete hazırlandı. İhramlarına büründüler, kurbanlık develerini aldılar. Silah almak yasak edildi. Çünkü harbe değil, Hacca gidiyorlardı. Hz. Peygamber Kasva adındaki devesiyle önde gidiyordu.

b) Hudeybiye Barışı Müzakereleri

Kureyşliler, bunu duyunca telaşa düştüler. Müslümanları Mekke'ye sokmama kararı aldılar. Mekke kenarında tertibat kurdular. Hz. Peygamber bunu öğrenince:

- Bu Kureyş'e ne oluyor ki, harbden bıkıp usanmadı mı? dedi.

Müslümanlar Hudeybiye'ye gelip durdular. Arada elçiler gelip giderek Kâbe'yi ziyarete müsaade sağlamağa çalışıldıysa da, müşrikler buna bir türlü yanaşmadılar. Nihayet Hz. Osman elçi olarak gönderildi. Hz. Osman, Müslümanların ziyaret için geldiklerini anlattı. Kureyş O'na da:

- Eğer istersen kendin ziyaret et, dediler.

O da:

- Peygamber tavaf etmedikçe, ben yapamam. Biz hepimiz O'nu tavaf etmeğe geldik. Kurbanlarımız da yanımızda, dedi.

Fakat Kureyş bunu kabul etmedi. Bu görüşme biraz uzadı. Hz. Osman dönmeyince, onun hapis veya katledildiği şayiası yayıldı. Haram aylarda (Muharrem, Recep, Zilkade, Zilhicce) Harem-i Şerif'te bir elçiye böyle bir muamele, çok çirkin bir şey olurdu. Onun için Müslümanlar, İslam davası uğrunda canlarını feda etmekten çekinmeyeceklerine dair Hz. Peygambere biat ettiler, and içtiler. Bu biat bir ağacın altında yapıldı. Buna **"Rıdvan Biati"** denir.

Kureyş, Müslümanların ziyaret için geldiğini anladı, fakat inadında devam etti. İş bu duruma geldikten sonra müsaade vermeyi kibrine yediremedi. Bunu gelecek seneye bırakmak istedi.

c) Andlaşmanın Yazılması

Kureyş bu görüşünde direnince, Müslümanlar fedakarlık göstererek kan dökülmesin diye ertesi sene ziyarete razı oldular. Sıra andlaşmanın yazılmasına geldi. Hz. Ali yazmağa başladı. Müşrikler, başa **“Bismillahirrahmanirrahim”** yazılmasına razı olmadılar. Sadece **“Allah adıyla”** yazılmasını kabul ettiler.

Kararlaştırılan şartlar şunlardır:

1- Müslümanlar bu yıl ziyaretten vazgeçerek, Medine’ye dönecekler.

2- Gelecek yıl Mekke’ye gelecekler, fakat üç günden fazla kalmayacaklar.

3- Müslümanlar silahsız gelecekler.

4- Müslümanlar Mekke’deki Müslümanlardan hiçbirini götüremiyecekler. Medinelilerden kalmak isteyen olursa kalacak.

5- Mekkeli Müslümanlardan veya müşriklerden biri Medine’ye gidecek olursa geri çevrilecek, Müslümanlardan biri Kureyş’e gelirse o teslim edilmeyecek.

d) Aleyhte Sanılan Hükümlerin Lehte Olduğu

Bu şartlar çok ağırdı. Fakat Hz. Muhammed (s.a.s.) bunu kabul etmiş ve buna **“Feth-i Mübin”** demişti. Hakikaten olayların gelişmesi, Hz. Peygamber’in uzağı gördüğünü gösterdi. Bu andlaşma sonra Müslümanların lehine işledi. Dönüşte yolda **“Fetih Sûresi”** nazil olarak Müslümanlara büyük fetih ve zaferi müjdeledi.

e) İslam’a Davet İçin Elçiler Göndermek

Hudeybiye andlaşmasıyla Müslümanlar varlıklarını etrafa duyurmuş oldular. Bir sükunet devri başladı. Hz. Peygamber bu sırada Bizans’a, İran’a, Mısır’a, Habeşistan’a ve uzaktaki Arap kabileleri reislerine mektuplar göndererek onları İslam’a davet etti. Tevhid dinini her tarafa duyurmuş oldu. Gümüşten bir mühür kazdırdı, üzerine **“Muhammedü’n-Resulullah”** yazılıydı.

OKUMA:

A) İSLAMA DAVET MEKTUPLARI:

Genceli Nizami "Hüsrev ve Şirin" adlı eserinde bu olayı şöyle anlatır:

"Vakta ki O (Hüsrev Perviz) dünyaya hakimdi; namı Şarkta ve Garpta tanınmıştı. Peygamberimiz kafi hüccetlerle Nübüvvetinin doğruluğunu isbat ediyor, bazan yalçınkayalara sırlar tevdi ediyor, bazan kavimler O'nun menkıbelerini söylüyordu. O, bütün Dünya milletlerini hakk'a çağrıyor, her tarafa davetler gönderiyordu. Peygamberimizin emriyle her hükümdara nameler yazıldı. Necaşi'ye name yazıldıktan sonra Hüsrev'e de bir name yazıldı. Peygamberimizin elçisi bu mektubu takdim ettiği zaman Hüsrev'in yüzü hiddetle, gazabla bozuldu; öfkesinden saçının her teli bir ok gibi dikildi. Hiddet ateşinden her damarı bir volkan gibi oldu. Hüsrev, Muhammed (s.a.s.) in kendisine gönderdiği o heybetli yazıya bakınca, bütün dünyayı aydınlatan o unvanı görünce, diyebilirsiniz ki, su görmüş kuduz insan gibi oldu. Saltanat gururu onu doğru yoldan sapıttı. Hüsrev; bana karşı bu küstahlığa cür'et eden kimdir. Kimdir o adam ki, ismini benim ismimden evvel yazmak cesaretini gösteriyor? dedi. O, hiddetinden kıpkırmızı, ateş gibi yanıyor, fena şeyler düşünüyor ve yanılıyordu. Hüsrev bu mektubu yırtarken kendi ismini de parçalıyordu. Peygamber'in elçisi onu bu kadar hiddetli görünce hemen geri döndü ve kainatın çerağı olan o büyük Peygambere bu dumansız ateşi, Hüsrev'i anlattı. O parlayan nurun sıcaklığında dualar, pervaneler gibi pervaz ediyordu. İran'ın Kisraları bundan dolayı düştü ve Kisraların taçları yerlere yuvarlandı. Peygamber, ne yüksek bir şahlar şahıdır ki, korku saçarak ve ümit vererek Feridun Çemşid'lere hakim oldu."

Bunların içinde İran hükümdarı elçiyi iyi karşılamamış, mektubu yırtmış diğerleri gayet hoş karşılamışlardır. Bizans Kayseri'ne mektup vardığı zaman Ebu Süfyan ticaret kervaniyle Suriye'de bulunuyordu. Kayseri, Ebu Süfyan'dan Hz. Muhammed (s.a.s.) hakkında bilgi almıştır.

Mısır hakimi Mukavkis, nazik bir cevap vermiş iki cariye hediye göndermiştir ki, bunlardan biri "Marrye" dir.

B) NECRAN HIRİSTİYAN HEY'ETİ:

Yahudiler, Müslümanlara karşı cephe almışlardı. Hıristiyanların durumu ise başkaydı. Bir aralık Yemen tarafındaki Necran Hıristiyanlarından bir grup Medine'ye gelerek Hz. Peygamberle görüştüler. Bunların içinde din hakkında bilgi sahipleri vardı. Hz. Peygamber'in getirdiği dinin hak olduğunu içlerinde anlayanlar oldu. Bunlardan Ebu Harise bir arkadaşına, Muhammed'in söylediklerinin doğru olduğunu kanaat getirdiğini söyledi. Arkadaşı:

- Öyleyse neden çekiniyorsun? diye sorması üzerine şu cevabı verdi:

- Sebebi, bizimkilerin bize yaptıklarıdır. Bize mevki verdiler, servet verdiler. Eğer Muhammed'e uyarsam bunları geri alırlar!

İşte böylece adi şeyler yüzünden yüce hakikatten nasiplerini alamadılar, sapıklıkta devam ettiler.

ÜNİTE VII:
Hayber Fethi

Konular:
• *Hayber Fethi,*
• *Hz. Ali'nin Kahramanlığı,*
• *Yahudilerin Tutumu.*

a) Hayber Fethi

Hayber; Medine ve Suriye yolu üzerindedir. Burası bağlık bahçelik bir yer olup, Yahudiler yerleşmiştir. 7 kale vardır. Medine'den sürülen Yahudilerin bir kısmı buraya gelmişti. Hayber Yahudilerin reisi olan Yesir, Medine'ye hücum etmek için bir plan hazırlamıştı. Hz. Peygamber, Abdullah b. Revaha'yı göndererek Hayber ile bir anlaşma teklif etti. Fakat onlar buna yanaşmadılar. Müslümanlara hücum için Gatafan Araplarıyla anlaştılar. Onlar harekete geçmezden önce düşmanı yatağında bastırmak amacıyla Müslümanlar 1.600 kişilik mücahidle Medine'den yola çıktılar ve 150 km'lik mesafeyi üç günde alarak Hayber'e gelip dayandılar. Yolda ashab, yüksek sesle bağırarak tekbir getiriyorlardı. Peygamberimiz onlara: **"Yavaş söyleyiniz. Siz uzak veya sağır bir varlığa hitab etmiyorsunuz. Allah size çok yakındır"** buyurdu.

Karşılarında Müslümanları gören Hayberliler, kalelerine kapandılar.

Orduya bazı kadınlar da katılmıştı. Hz. Peygambere:

- Askere yardım etmek, hastalara ilaç vermek, harb meydanında su dağıtmak için geliyoruz, demişlerdi. Bunlar adeta seyyar hastane vazifesi görmüşlerdir.

Hz. Peygamber, Hayber'e girerken şöyle dua etmiştir:

"Ya Rab! Biz senden bu ülkenin ahalisinin, bu ülkedeki her şeyin iyiliğini istiyoruz. Onun, ahalisinin ve içindeki herşeyin şerrinden sana sığınırız."

b) Hz. Ali'nin Kahramanlığı

Hz. Peygamber anlaşma teklif etti. Reisleri olan Mişkem oğlu Sallam reddetti. Bundan sonra harb başladı. Arapların bin yiğite bedel sandıkları meşhur Yahudi pehlivanı Merhab vardı. Çarpışmalar çok şiddedi oluyordu. Hz. Ali burada çok büyük kahramanlık göstermiş, elinden kalkanı düşünce eline geçen bir kapıyı kalkan gibi kullanarak döğüşmeye devam etmiş ve kaleyi almıştır. Kaleler birer birer düşüyordu. En çetin kale olan Kamus kalesine sıra gelince, yine Hz. Ali buranın kumandanı olan Merhab'ı yere sererek **"Hayber Fatihi"** ünvanına hak kazandı. (Allah O'ndan ve cümlesinden razı olsun)

c) Yahudilerin Tutumu

Yahudiler, barış istediler. Burada çiftçi gibi oturacaklar ve mahsüllerinin yarısını Müslümanlara verecekler. Bu kabul olundu. Yahudilere iyi muamele yapıldı. Hayber'de Yahudilerin bir ziyafet vererek Hz. Peygamberi zehirlemeğe

kalkıştıklarını tarihler yazmaktadır.

ÜNİTE VIII:
Kâbe'yi Ziyaret
(Hicrî 7. Yıl)

Konular:
• *Kâbe'yi Ziyaret,*
• *Müslümanların Yüksek Ahlâkı,*
• *Halid b. Velid ve Amr'ın Müslüman Olmaları.*

a) Kâbe'yi Ziyaret

Bir yıl önce yapılan anlaşma gereğince Müslümanlar bu yıl Mekke'ye gidecekler, Kâbe'i Muazzamayı ziyaret edeceklerdi. Zilkade ayı girince, Hz. Peygamber Müslümanlara Kâbe'yi ziyaret için hazırlanmalarını söyledi. Bütün Müslümanlar buna sevindiler. Muhacirler, doğup büyüdükleri yurtlarına gideceklerdi. Anlaşma gereğince Mekke'ye silahlı girmeyecekler, yalnız yol için lazım olan kılıçları kınlarında sokulu bulunacaktı. 2.000 Müslüman böylece yola çıktı.

Kureyşliler, Müslümanların geldiklerini duyunca şehri tahliye ettiler, etraftaki tepelere çadır kurdular. Uzaktan Müslümanları seyrediyorlardı. Levha hazindi: 7 yıl önce Kureyş ulularının öldürmeğe and içtikleri o zat, tek başına ölüm çemberini yararak aralarından çıkmış, uzak bir diyara gitmişti. Başladığı kutsal davasında büyük Allah'ın desteğine nail olarak devam etmiş, O'nun hak davetine uyan koca bir tevhid kitlesinin önüne düşmüş, işte şehre giriyordu!..

b) Müslümanların Yüksek Ahlâkı

Mekkeliler, Müslümanlara Medine havası yaramadığından zayıf düştüklerini söylemişler; bunu yalanlamak için Hz. Peygamber başı dimdik durarak koşa koşa yürüdü, Müslümanlar da aynı hareketi tekrarladılar. Müşriklere parmak ısırttılar. Ziyaret ve tavaf işi tamamlanınca kurbanlarını kestiler.

c) Halid b. Velid ve Amr'ın Müslüman Olmaları

Müslümanların Mekke ziyareti, Kureyş, üzerinde çok iyi tesir bıraktı. Müslümanların temizliğini, ahlâklarının, güzelliğini, İslam Dini'nin yüceliğini gözleriyle gördüler. Velid oğlu Halid Müslüman olmağa karar verdi ve bu kararını Kureyş'ten gizlemeğe hiç lüzum görmeyerek Kureyşlilere:

- Aklı başında olan herkes anladı ki, Muhammed sahir veya şair değil, O hak Peygamber'dir. O'na vahyolunan Allah kelamıdır, dedi.

Ebu Cehil'in oğlu İkrime, Halid'in bu sözlerine şöyle mukabele etti:

- Sen de mi atalarının dininden dönüyorsun? Sabii oluyorsun?
- Ben Sabii olmuyorum, Müslüman oluyorum.
- Kureyş içinde bu sözü söylememesi gereken biri varsa o da sensin!

- Neden?
- Neden olacak, Müslümanlar babanın şerefini yıktılar, amcanı, amcanın oğlunu öldürdüler. Ben, senden böyle şeyler beklemezdim.
- Bunlar cahiliyet eseri şeylerdir. Ben gerçeği anladıktan sonra Müslüman oluyorum.

Halid'in bu kararını Ebu Süfyan duyunca hemen Halid'i buldu ve bu haberin doğru olup olmadığını sordu. Halid; bunu doğrulayınca Ebu Süfyan kızdı ve:

- Eğer bunun doğruluğuna inansaydım, Muhammed'den önce seni haklardım dedi.

Halid buna şu cevabı verdi:

- Doğru söylüyorum ve sana rağmen Müslüman oluyorum.

Halid, bir pervane gibi İslam'a koştu ve Medine'nin yolunu tuttu. Yolda As oğlu Amr'a rastladı, ona Müslümanlığı kabule gittiğini söyledi. O da aynı düşüncede olduğunu, İslamiyet'i kabul etmeğe karar vermiş olduğunu söyledi. İkisi beraber Medine'ye gittiler ve Hz. Peygamber'in huzuruna girerek Müslümanlığı kabul ettiler.

Halid, Kureyş'in süvari kumandanı idi. Uhud Harbinde Kureyş'i galip çıkaran o idi. Bu değerli kumandan bundan böyle İslam'a hizmet edecek Mute Harb'inde askeri maharetini göstererek Müslümanları düşmana yendirmeyecektir. Hz. Peygamber O'na **"Seyfullah"** Allah'ın Kılıcı ünvanını verdi.

ÜNİTE IX:
Mute Savaşı

Konular:
• *Müslümanların Kuzeye Hareketi,*
• *Halid'in Askerî Dehası,*
• *Cafer Tayyarın Ailesini Teselli.*

a) Müslümanların Kuzeye Hareketi

Mute, Suriye'dedir. Rumlarla yapılan ilk harb burada oldu. Suriye'deki Hıristiyan Araplar, Hz. Peygamber'in gönderdiği adamlara kötü muamele etmişlerdi. İslamiyet'i o tarafa duyurmak lazımdı. Hicret'in 8. yılında Hz. Peygamber 3.000 kişilik bir orduyu, Haris oğlu Zeyd'in kumandasında Suriye'ye gönderdi. Zeyd azadlı bir köle idi. Ashabın ulularının bulunduğu bir ordunun başına onu kumandan geçirmek, İslam'ın getirdiği eşitliğin bir örneğidir. Bu, eşitlik prensibinin uygulanmasıdır. Prensipler mücerret halde kalırsa bir şey kazandırmaz, kuru laftan ibaret kalır. Hz. Peygamber sancağı Zeyd'e teslim ederken şöyle dedi:

- Şayet Zeyd şehit olursa, Cafer Tayyar kumandayı alsın, o da şehit olursa, Abdullah İbn-i Ravaha yerine geçsin.

Bundan sonra Hz. Peygamber, askerlere şu talimatı verdi:

"Kadınları, çocukları, ihtiyarları ve körleri sakın öldürmeyin, evleri yakıp harab etmeyin; ağaçları kesip tahribatta bulunmayın."

İslam Ordusunun hareketini haber alan Kayser'in Suriye'deki valisi, 100.000 kişilik kuvvetli bir ordu topladı. Bunun başında Kayser'in kardeşi Teodor bulunuyordu.

İslam ordusu, karşısında böyle kuvvetli bir ordu bulunca tereddüt etti. Düşman tam teçhizatlı idi. Fakat geri dönmek olamazdı. Onun için Mute'de savaşa girdiler 100.000 kişinin karşısında 3.000 mücahid ölümü hiçe sayarak döğüşüyordu. Zeyd şehit oldu. Sancağı Cafer Tayyar aldı. İman dolu göğsünü düşmanın oklarına karşı gelerek kahramanca ileri atıldı. Sağ eli kesilince sancağı sol eline aldı. O da kopunca sancağa sarıldı ve onu yere düşürmedi. Bu halde şehit düştü. Hz. Peygamber, onun harbde kesilen kollarına bedel iki kanat verildiğini ve böylece meleklerle uçtuğunu müjdeledi. Bu müşkil durumda ordunun başına Velid oğlu Halid'i geçirdiler. Bozulmak üzere olan askeri yüksek bir tepeye topladı, onların moralini yükseltti. Öyle kahramanca döğüştü ki, o gün elinde dokuz kılıcın parçalandığını söylerler. Düşman bu bir avuç kahramanın bu derece dayanmasına hayret etti ve gözü yıldı. Düşmanın, Müslümanların sayısı hakkında bir bilgisi yoktu.

b) Halid'in Askerî Dehası

Ertesi günü Halid askeri dehasını göstererek şöyle bir tertibat aldı: Arka kuvvetleri öne geçirdi, sağ kanadı, sola, sol kanadı sağa aldı. Düşmanın her

fırkası kendi önünde dün gördüğü askerden başka asker görünce Müslümanlara taze imdat geldi sandılar. Çünkü çarpışma onların zaten gözünü yıldırmıştı. Müslümanların sayısı hakkında bir bilgileri olmadığından, biraz geri çekilip durumu gözden geçirmeği düşündüler. Tam bu sırada Halid'in hücum emri vermesi düşmanı büsbütün korkuttu. Düşman geri çekilmeye başladı. Halid bunu fırsat bilerek hemen askerini geri çekti. Böylece galip mağlub belli olmadan bu savaş sona erdi. Düşman, Müslümanları arkadan takibe cesaret edemedi. Halid'in askeri mahareti sayesinde 3.000 kişilik İslam Ordusu, 100.000 kişilik düşmandan kurtulmuş oldu.

c) Cafer Tayyâr'ın Ailesini Teselli

Hz. Peygamber, Cafer'in ölümüne çok üzüldü. Bu müsibetli günlerinde Cafer ailesine yemek yapıp göndermelerini, kendi ailesine tenbih etti. Kara günlerin de Müslümanların komşularına bakıp gözetmeleri buradan kaldı. Bu harb'de ilk şehit Zeyd idi. Zeyd'in kızını görünce gözyaşlarını tutamadı. Zeyd'in kızı:

- O ne ya Resulallah, sen de mi ağlıyorsun? deyince:
- Bu, dostun dost için gözyaşı dökmesidir, dedi.

ÜNİTE X:
Mekke'nin Fethi
(Ramazan Ayı, 8 Ocak 630)

Konular:
- *Müşriklerin Andlaşmayı Bozmaları,*
- *Ebu Süfyan'ın Medine'den Boş Dönüşü,*
- *Fetih Hazırlığı,*
- *Ebu Süfyan'ın İslam Karargahında İslam'ı Kabulü,*
- *Fetih Hutbesi: İslam'da Eşitlik,*
- *Kadınların Biatı,*
- *Umumi Af,*
- *Huneyn ve Evtas Savaşı,*
- *Taif Muhasarası,*
- *Bir Vefakârlık Örneği,*
- *Vicdanlara Tahakküm Yok,*
- *Şair Ka'b'ın Müslüman Oluşu,*
- *Hatem-i Tai'nin Kızı.*

a) Müşriklerin Andlaşmayı Bozmaları

Mute'den Halid'in İslam Ordusunu yenilmeden çekmesi, Arap kabileleri arasında bir zafer havası yaratmıştı. Şimalde İslamiyet yayılmağa başlamıştı. Mekkeliler, Hudeybiye Andlaşmasını bozuyorlardı. Bizans ile Harbe girmeden döndükleri için Müslümanları küçümsüyorlardı. Bu arada Müslümanların müttefiki olan Huzaa'ya müşrikler saldırdılar. Huzza reisi Medine'ye gelerek Müslümanlardan yardım istedi ve sözlerini şu mealdeki mısralarla bitirdi.

"Kureyş, sana verdiği sözden döndü, o bağlandığı ahdi bozdu. Bizi rükû ve secde halinde iken, namaz kılarken bile vuruyorlar. Allah aşkına, bize yardım et, imdadımıza yetiş!"

Hz. Peygamber Kureyş'e haber göndererek ölülerin diyetini ödemelerini, yoksa Hudeybiye Andlaşmasının hükümsüz sayılacağını bildirdi.

b) Ebu Süfyan'ın Medine'den Boş Dönüşü

Kureyş, durumu görüşmek üzere Ebu Süfyan'ı Medine'ye gönderdi. Ebu Süfyan, doğrudan Hz. Peygamberi görmeğe cesaret edemedi. Kızı olan Hz. Peygamberin zevcesi ümmü Habibe'yi gördü. Hz. Ebu Bekir, Hz. Ömer'den netice alamadı, ümitsiz olarak geri dönmek zorunda kaldı. Mekke'yi bir sözle oturtup kaldıran bu adam, Medine'de kimseye söz geçirememişti. Öz kızma bile meramını anlatamadı.

c) Fetih Hazırlığı

Hz. Peygamber, orduya sefer hazırlığı yapılması emrini verdi. 10.000 kişilik bir ordu topladı. Medine şimdiye kadar bu kadar kalabalık bir ordu çıkarmamıştı. Çölü yararak Mekke'ye doğru ilerlediler. Kan dökülmeden Mekke'ye girmek için bu harekat gizli tutuldu. Mekke'ye yaklaştıkları zaman amcası Abbas'a rastladı. Abbas Müslüman olmuş, Medine'ye yollanmıştı. Ailesini göndererek kendisi İslam ordusuna katıldı. Müslümanlar Mekkeye dört fersah mesafeye geldiler. Ordunun kalabalık olduğunu müşriklere göstermek için her tarafa ateş yaktılar.

d) Ebu Süfyan'ın İslam Karargahında İslam'ı Kabulü

Ebu Süfyan, durumdan şüphelenmişti. Gece etrafta olup bitenleri öğrenmeğe çıktı. Abbas'a rastladı. Abbas ona İslam ordusunu göstererek:

- Bu ordu yarın Mekke'ye zorla girecek olursa, Kureyş'in çekeceği var, dedi.

Ebu Süfyan:

- Öyleyse çaresi ne? dedi.
- Hz. Peygamber'e giderek, O'ndan eman dilemektir.

Ebu Süfyan'ı Hz. Peygamberin huzuruna götürdü. Ebu Süfyan orada Müslümanlığı kabul ettiğini söyledi. Artık Mekke kan dökülmeden fetholundu demekti. Abbas, Hz. Peygamber'den şu ricada bulundu:

- Ebu Süfyan öğünmeyi seven bir adamdır, ona bir lütufta bulun! Peygamberimiz bunu kabul etti ve:
- Her kim Ebu Süfyan'ın evine girerse o emniyettedir, ona kimse dokunamaz, kim evine kapanırsa emniyettedir, kim Mescid-i Haram'a girerse emniyettedir.

Ebu Süfyan Mekke'ye dönerek Kureyşlilere durumu anlattı. Müslüman olduğunu açıkladı. Bunun üzerine Mekkeliler teslim oldu.

Müslümanlar, dört koldan Mekke'ye girdiler. Hz. Peygamber askerlere sıkı sıkı tenbih etti: **"Kat'ıyyen kan dökmeyiniz, silahlı çatışmaya girmeyiniz."**

Kutsal şehre kan dökmeden girmek en büyük emeliydi ve böylece de oldu. Ancak Halid'in girdiği güney semtinde müşrikler saldırıya geçti ise de, bu büyümeden bastırıldı.

e) Fetih Hutbesi: İslam'da Eşitlik

Hz. Peygamber, Harem-i Şerif te bir hutbe irad etti. Burada Allah'ın birliğini, Hak Dinin esaslarını anlattı. Sonra insanlar arasında eşitlik ve Müminler arasında kardeşlik olduğunu ilan etti ve Hucurat Sûresinin 13'üncü ayet-i kerimesini okudu.

İnsanların yakalandıkları en büyük hastalık birbirine düşmanlık yapmak, kan davası gütmek, eşitliği tanımamaktır. İslam'a göre herkes Allah'ın kuludur ve insanlar eşittir. Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şerif bu gerçeği daima hatırlatır. Arab'ın Arap olmayana, Araplardan başkasının da Araplara bir üstünlüğü olmadığını Hz. Peygamber beyan etmiştir. İslam'da ırk, renk, soy, boy farkları yoktur, insanlık vardır. Meziyet ve şeref de takva sahibi, iyi ve olgun insan olmaktadır. En hayırlı insan, insanlara yararlı işler yapandır. İslam'ın getirdiği temel prensip budur.

İşte Fetih günü Peygamberimiz, bu gerçeği bir defa daha Kâbe'den ilan etmiştir.

Hz. Peygamber, bunları söylerken Mekkeliler mağrur başlarını eğmişler,

dinliyorlardı. Bu adamların Mekke'de astıkları astık, kestikleri kestikti. Müslümanlara neler yapmamışlardı. Şimdi acaba ne olacaktı? O büyük Peygamber sordu:

- Ey Kureyş, Benden ne umarsanız, hakkınızda ne yapacağımı zannedersiniz?

Cevap verdiler:

- Sen kerim ve civanmert bir kardeşsin!

Hz. Peygamber burada da beşerin en büyük mürşidi, tarihin en büyük adamıdır.

- Bugün sizi kınamak yok. Gidiniz, hepiniz serbestsiniz!

O, hem Mekke'yi, hem de gönülleri fethetti.

Hz. Muhammed, Kâbe'yi putlardan temizledi. Hz. İbrahim'in kurduğu gibi, Allah'a ibadet edenler için hazırlattı. Bilal, Kâbe'nin üzerine çıkarak o yanık sesiyle ezan okudu. Müminler saf saf olarak namazlarını kıldılar.

f) Kadınların Biatı

Yeni Müslüman olanlar Hz. Peygambere biat ettiler. Erkeklerden sonra kadınlar da biat ettiler. Bunların önünde Hz. Ali'nin kız kardeşi Ummü Hani, Halid'in kız kardeşi Fahite vardı. Kadınlar biat ederken şöyle diyorlardı. **"Allah'a ortak koşmayacağız, hırsızlık ve zina etmeyeceğiz, çocuklarımızı öldürmeyeceğiz, iftira ve bühtandan sakınacağız. Hak olan her şeyde Hz. Peygamber'e itaat edeceğiz. Darlık ve varlık zamanında Peygamber'e sadık kalacağız."**

g) Umumi Af

Hz. Peygamber, başta Hz. Hamza'nın ölüsüne bile hakaret eden Hind olmak üzere bütün düşmanları affetti. Ebu Cehil'in oğlu İkrime'yi-Safvan'ı, Hz. Hamza'nın katili Vahşi'yi bile affetti. Yalnız, **"Vahşi gözüme görünmesin, sevgili amcamı hatırlayınca içim parçalanıyor"** dedi.

Hz. Peygamber 15 gün Mekke'de kaldı. Bu müddet içinde O'nun yüksek ahlâkını temiz kalbliliğini görenler hemen Müslüman oluyorlardı.

h) Huneyn ve Evtas Savaşı

Mekke'nin fethinden sonra Müslümanlar, büyük bir sevinç içinde idiler. Allah'ın yardımıyla Kâbe putlardan temizlenmişti. İslam Dini, etrafa yayılıyordu. Ancak Mekke yakınında oturan Hevazin kabilesi vardı. Bunlar kalabalıktı, putperestliğe bağlı idiler. Onun için İslamiyet'in Arabistan'a yayılmasını istemezlerdi. Reisleri olan Malik 20 bin kişilik büyük bir ordu topladı. Düreyd isminde bir ihtiyar vardı, tecrübesinden yararlanmak için onuda harb meydanına getirdi. Askerler, Huneyn vadisinde toplandılar. İhtiyar, burada hayvan sesleri ve çocuk ağlayışları duyunca, **"Bunlar ne?"** diye sordu. Malik askerlerin dönüp kaçmaması için karılarını, mallarını da beraber getirdiğini söyledi. İhtiyar kurt:

- Bozulan orduyu böyle şeyler tutamaz. Eğer yenilirseniz kadınlarınızı kendi elinizle esir vermek şerefsizliğine düşersiniz, dedi.

Fakat gençler, **"Bu adam bunamış"** dediler. Askerler vadinin dar bir boğazını

iki taraftan tutmuştu.

Müslümanlar, 12.000 kişilik bir ordu ile buraya geldiler. Başında Ebu Süfyan olmak üzere yeni Müslüman olanlar da beraberdiler. Hatta müşriklerden 70 kadar kişi katılmıştı. Çünkü Kureyş'ten ayrılmak istemiyorlardı. Sabahın alacakaranlığında düşmanın pusuda olduğundan habersiz darboğazdan geçerken iki taraftan hücuma uğradılar. Boğaz dar olduğundan serbest askeri harekata müsait değildi. Müslümanlar neye uğradıklarını anlayamadılar ve şaşırdılar. Bir bozgun başladı. Bunun sebebi bir de şudur: Ordu mütecanis değildi. Yeni Müslüman olanlar, hatta müşrikler vardı. Bunlar beşinci kol gibiydi; nasıl ki, o durumda söyledikleri sözler bunu göstermektedir. Ebu Süfyan manalı bir gülümseme ile:

- Bu bozgunun denize kadar önü alınmaz, demişti.

Talha oğlu Osman:

- Bugün Muhammed'den öç alıyoruz, demişti.

Diğer biri:

- Bugün sihir bozuldu, diye haykırmıştı.

Safvan ise buna karşılık olarak:

- Sus, ağzın kurusun, bana Hevazin'den bir adam hakim olacağına varsın Kureyş'den bir adam hakim olsun, cevabını vererek, kabile gayreti gütmüştü.

Bu karışık durumda Hz. Peygamber kaçanları durdurmağa çalışıyor;

انا النبى لاكذب ـ انا ابن عبد المطلب

“Ben Peygamberim, bundan şüphe yok, ben Abdülmuttalib oğullarındanım” diyor, Ensar ve Muhacirleri, etrafına toplamağa uğraşıyordu. Amcası Abbas'ın gür sesi dağılanları Muhammed'in etrafına toplamağa çağınyordu. Müslümanlar yine kendilerini topladılar ve düşmana şiddede saldırdılar. Düşman bozguna uğrayıp kaçmağa başladı. Müslümanlar, baştan biraz mağlubiyet acısını tattıktan sonra kazandıkları bu zafere çok sevindiler. Kur'an-ı Kerim Tevbe Sûresinin 25-28. ayetleri de bunu anlatmaktadır.

Bu harbde, şimdiye kadar hiçbir harbde ele geçmeyen ganimet alınmıştır: 22 bin deve, 40 bin koyun, 4 bin okka gümüş, 6 bin esir harb meydanında kaldı. İhtiyarın dediği gibi bunlar askerin kaçmasına mani olamadı. Düşmanı Evtas'a kadar kovaladılar ve ilerde bir daha belini doğrultamayacak şekilde yere serdiler.

ı) Taif Muhasarası

Hevazin reisi Malik, Taife kaçıp sığınmıştı. Yılanı kovuğundan, tilkiyi ininden çıkarmak gerekti. Burası şirkin son yuvası halinde kalamazdı. Onun için Taifi sardılar. Taifliler kalelerine kapandılar. Muhasara uzun sürdü. Selman Farisi'nin tarifi üzerine Müslümanlar mancınık kullandılar, ağaçtan yapılmış tanklarla kaleye saldırdılar. Fakat kale sağlam olduğundan yıkılmadı. Bir ay kadar süren muhasaradan sonra Müslümanlar vazgeçtiler, geri döndüler. Taifliler daha sonra Müslümanlığı kabul ettiler ve putlarını parçaladılar.

i) Bir Vefakarlık Örneği

Hevazin'den alınan ganimet taksim olunurken, esirler arasından bir kadın:
- Ben Muhammed'in süt kardeşiyim, dedi. Beni O'na götürün.
Getirdiler Hz. Peygamber onu görünce tanıdı. Bu, süt kardeşi Şeyma idi. Onunla geçirdiği çocukluk günlerini hatırladı ve gözlerinden yaşlarını tutamadı. Hırkasını yere serdi. Şeyma'yı onun üstüne oturttu. Ona i'zaz ve ikramda bulundu. Onu serbest bıraktı ve ona bir köle, bir cariye, iki deve, bir miktar koyun vererek ailesi yanına gönderdi.
Hevazin'den bir hey'et ricacı gelmişti. Onlara sordu:
- Malınızı mı istersiniz, yoksa karılarınızı, çocuklarınızı mı?
Onlar da:
- Tabii karılarımızı ve çocuklarımızı, dediler.
Bunun üzerine: Kendisine ve Abdülmuttaliboğullarına ait olan esirlerin hepsini serbest bıraktığını söyledi. Diğer ashab da bunu görünce, Peygamberlerinin yaptığına uydular ve onlar da ellerindeki esirleri serbest bıraktılar. Böylece 6.000 insan hürriyetine kavuşmuş oldu. Müslümanlar daima böyle büyüklük göstermiştir.
Hz. Peygamber, Hevazin reisi Malik'e haber gönderdi. Eğer gelip Müslüman olursa, onun da ailesi ve malları kendisine verilecektir. Malik bunu duyunca geldi ve Müslüman oldu. Hz. Peygamber ailesini serbest bıraktı, mallarını iade etti. Üstelik 100 deve de verdi. O, insanları böyle iyilikle kendine bağlıyordu.

j) Vicdanlara Tahakküm Yok

Evtas harbindeydi. Muhallim adında bir Müslüman, Amr adında birine rastladı. Amr, Müslüman olduğunu söylediği halde onu öldürdü. Hz. Peygamber Muhallim'i sorguya çekerek:
- Müslüman olduğunu söylediği halde niye öldürdün? dedi.
O da:
- Onun Müslümanım demesi, ölümden kurtulmak içindi, deyince:
- Ya sen onun kalbini yardın mı ki, doğru mu, yalan mı söylediğini bilesin?
- Kalbi bir et parçası, yarılsa sanki ne anlaşılır?
- Kalbini bilmezsin, söylediğine inanmazsın, ya ne yapmalı, dedi ve onu lanete mahkum etti.

k) Şair Kab'ın Müslüman Oluşu

Ka'b adındaki şair, Hz. Peygamberi hicvederdi. Bu yüzden korkusundan kaçmıştı. Müslümanlık her tarafta yayılınca sığınacak bir yer bulamadı. Müslüman olan kardeşi Ka'b'a mektup yazarak Hz. Peygambere gelip af dilemesini bildirdi. Ka'b gelip Müslüman olduğunu açıkladı ve kurtuldu. Ka'b bu defa Hz. Peygamber'in huzurunda O'nu metheden meşhur kasidesini okudu. Kasidenin bir yerinde:

"Peygamber dünyayı aydınlatan bir şûledir.
Şirki kesip atmak için çekilmiş Allah kılıçlarından biridir"

beyitini söyleyince bu Hz. Peygamber'in hoşuna gitti ve yanında verecek birşey olmadığından sırtındaki hırkasını çıkarıp ona hediye etmiştir. Bundan dolayı bu kasideye **"Kaside-i Bürde"** denir.

l) Hatem-i Tai'nin Kızı

Bu sırada Tayy kabilesi Müslümanlara karşı vaziyet almıştı. Hz. Ali bunların üzerine gönderildi. Reisleri kaçtı. Hz. Ali aldığı esirleri Medine'ye getirdi. Cömertliği ile meşhur Hatem'in kızı da esirler arasında idi. Hz. Peygamber'e gelerek:

- Ya Resulallah! Babam öldü. Tek akrabam olan kardeşim de kaçtı. Hürriyetimi satın alacak fidye param yok. Senin mürüvvetine sığınırım. Babam cömert bir adamdı, esirleri kurtarır, kadınları korur, fakirleri besler, düşmüşlere yardım ederdi dedi. Ben öyle bir adamın kızıyım.

Hz. Peygamber:

- Senin baban, İslam fazileti üzere bir adamdı, dedikten sonra etrafındakilere:

- Hatem'in kızı serbesttir, babası insanlık sever bir adamdı. Allah merhametli olanları sever ve mükafatlandırır, dedi. Kıza giyecek ve yol harçlığı vererek onu kardeşinin yanına gönderdi.

ÜNİTE XI:
Tebük Savaşı

Konular:

- *Tebük Savaşı,*
- *Münafıkların Bozgunculuğu,*
- *Mescid-i Dırar'ın Yakılması,*
- *Hz. İbrahim'in Vefatı,*
- *Necaşi'nin Ölümü,*
- *Etrafa Mürşidler Gönderilmesi,*
- *Ebu Bekir'in Hac Emirliği.*

a) Tebük Savaşı

Tebük, Medine ile Şam arasındadır. Bizans bu sıralarda İran'a karşı zafer kazanınca süratle yayılmakta olan İslamiyet'in önüne durmak istedi. Hıristiyan olan Araplar da ona uydu. Şimalde hazırlanmak istenen bu kuvvetleri dağıtmak için Müslümanlar harekete geçti. Gönüllüler toplanmağa başladı. O sene Hicaz'da müthiş kıtlık olmuştu. Ashabın zenginleri büyük mali fedakarlıkta bulundular. Hz. Ebu Bekir, elinde avucunda nesi varsa ordunun donatımına verdi. Zengin olan Hz. Osman koca bir gönüllü alayını kendi hesabına hazırladı. Kadınlar bile süs eşyalarını orduya bağışlayarak bu vatan hizmetine katıldılar. Kıtlık yüzünden güçlüklerle hazırlanan bu orduya **"Ceyşü'l-Usre"** denir. Münafıklar, çeşidi bahanelerle bu harbe katılmak istemiyorlardı.

Hz. Peygamber, 30 bin kişilik ordusuyla Medine'den hareket etti. Yazın sıcağında çölü aşarak Tebük'e geldiler. Karşılarına düşman çıkmadı Düşman kalelerine kapanıp döğüşmekten kaçındı. Bizans o sıralarda iç meseleleriyle meşguldü. Müslümanlar da bir harp yapmadan geri döndüler. Çünkü maksat hasıl olmuştu; Düşman kuvvetleri sindirilmişti.

Bazıları buraya kadar gelmişken daha ileri gidelim. Suriye'ye hücum edelim, dedilerse de, Hz. Peygamber, bunu kabul etmedi. O zaman Şam'da taun hastalığı vardı. Hz. Peygamber taun olan yere girmekten men ederdi.

b) Münafıkların Bozgunculuğu

Münafıklar, her fırsattan istifade ederek Müslümanları birbirine düşürmeye çalışırlardı. Tebük Harbine katılmak istememişlerdi. Harp yapmadan döndükleri için askerlerle alay etmişlerdi.

c) Mescid-i Dırar'ın Yakılması

Münafiklar, Müslümanları parçalamak için, Kuba mescidine karşı olmak üzere Medine yakınında kendilerine bir mescid yaptılar. Mescid-i Nebevi'ye gelmeyerek burada toplanmak istediler. Bir Hıristiyan olan Abu Ami de, münafıkları bu işe teşvik etti. Tam Tebük seferine çıkılacağı sırada Hz. Peygambere gelerek

yaptıkları bu mescidi açmasını rica ettiler. Maksatları belli idi. Hz. Peygamber, onları başından savdı ve Tebük dönüşünde bu mescidi yaktırdı. Çünkü burası münafıkların yuvası olmuştu. Zahirde mescid, fakat içyüzü Müslümanlığa suikastla dolu idi. Kur'an-ı Kerim bu olaydan bahseder.

d) Hz. İbrahim'in Vefatı

Hz. Peygamber'in en son doğan oğlu İbrahim, 18 aylık olmuştu. Onu kalbindeki babalık sevgisiyle okşayarak büyütürdü. Çocuklarının bir kısmını küçükken kaybetmiş, bir kısmı da evlenip anne olduktan sonra ölmüşlerdi. Hayatta yalnız sevgili kızı Fatıma kalmıştı. Bir de İbrahim vardı. Fakat o da şimdi hastalığa yakalanmıştı. Hasta yavrucuğun solgun yüzüne baktıkça: **"Allah'ın takdirine karşı elden ne gelir, ya İbrahim!"** diyerek içten duygularını ifade ederdi. Nihayet emr-i Hak vaki oldu. İbrahim'in masum ruhu, göklere uçtu. Babanın gözlerinden yaşlar boşandı.

- Göz yaşarır, kalb mahzun olur, Allah'ın rızasına uygun olandan başka bir söz söylemeyiniz. Ey İbrahim! Seni kaybetme yüzünden derin bir hüzün içindeyiz.

Yanındakiler, ölüye ağlamaktan nehyettiğini söylediler. O da:

- Ben üzülmeyi men etmedim, bağıra çağıra ağlamayı yasak ettim. Kalb yanar, göz yaşarır. Bu yaşlar kalbdeki merhametin eseridir.

Hz. Peygamber, oğlunun namazını kılarak toprağa verdi. Mezara nişan dikip:

- Faydası da yok, zararı da. Fakat geride kalanı tatmin eder, buyurdu.

Bu sırada güneş tutulmuştu. Bazıları bunu İbrahim'in ölümü için tutuldu sandılar. Hz. Peygamber bu yanlış düşünceyi şöyle düzeltti:

- Güneş veya ay Allah'ın ayetlerinden iki nişandır. Bunlar kimsenin ölümü için tutulmazlar, buyurarak bu konuda insana aklın yolunu gösterdi.

e) Necaşi'nin Ölümü

Hicret'in 9'uncu yılı Habeş Hükümdarı Necaşi öldü. Necaşi oraya hicret eden Müslümanlara çok iyi muamele etmişti. Hz. Peygamber Necaşi için uzaktan da olsa cenaze namazı kılmıştır.

f) Etrafa Mürşidler Gönderilmesi

Hicret'in 9'uncu yılı sulh ve sükun yılıdır. Hz. Peygamber, halka İslam'ı öğretmek için etrafa mürşidler gönderdi. Bunlar güler yüz, tatlı söz ile halkın gönlünü fethederdi. Peygamberimiz bunlara şu talimatı vermiştir:

"Kolaylaştırın, sakın güçleştirmeyin, müjdeleyin, nefret uyandırıp korkutmayın. Uyuşunuz, anlaşınız, ayrılmayınız; halka yumuşak davranın, şiddet göstermeyin."

Mekke'nin fethinden sonra Arap kabilelerinden heyetler gelip Müslüman olduklarını bildirmişlerdir. Bu heyetlere Hz. Peygamber çok hoş muamele ederdi. Bunların içinde en nazik olanı Yemen'den gelen Eş'ariler'di.

g) Hz. Ebu Bekir'in Hac Emirliği

Hicret'in 9'uncu yılı İslam'ın zafer yılı olmuştu. Nasr Süresi'nde verilen o büyük müjdeler gerçekleşmiştir. Hac zamanı gelmişti. Mekke fetholunduğundan bu sene bütün menasikiyle ilk serbest hac yapılacaktı. Hacca gitmek üzere toplanan 300 kişi ile Hz. Ebu Bekir'i hac emiri olarak Mekke'ye gönderdi. Arkasından da tebligatçı olarak Hz. Ali'yi gönderdi. Kâbe'yi tavaf ve ziyaret işlerinin ne şekilde olacağını Hz. Ali açıkladı. Putperestlerin haccetmesi, Kabe'nin çıplak tavaf edilmesi yasaklandı. O zamana kadar müşrikler kadın-erkek çıplak tavaf yapıyorlardı.

ÜNİTE XII:
Veda Haccı
(Zilhicce, 10 Şubat 632 Milâdi)

Konular:
• *Medine'den Hareket,*
• *Arafat'taki Hutbe.*

a) Medine'den Hareket

İslamiyet, bütün Arabistan yarımadası'na yayılmıştı. Mekke fetholunmuş, Kâbe putlardan temizlenmiş, Tevhid Dini yerleşmişti. 10'uncu Hicri yılın Zilka'de ayında, Hz. Peygamber'in hacca gideceği duyuruldu. O'nunla haccetmek isteyenler hazırlandılar. Zilka'denin 25'nci Cumartesi günü Hz. Peygamber, ihrama girdi ve öğle namazını kıldıktan sonra Mekke'ye hareket edildi. Mekke'ye vardığında hac merasimini ifaya başladılar. Bu sene hacca gelenler çoktu. Hz. Peygamber Arafat'ta 100.000 hacıya hitaben meşhur hutbesini irad buyurdu ki buna **"Veda Haccı Hutbesi"** denir. Artık cahiliyet devri tamamen kapanmış, yeni aydınlık bir devir açılmıştı. Din tamamlanmış, insanlar nimetin en mükemmeline kavuşmuşlardı. O da İslam nimeti idi...

b) Arafat'taki Hutbe

Bu hutbesinde Hz. Peygamber, eski cahiliyet âdetlerini ayaklarının altına alıp çiğniyor, kan davalarını, ribacılığı kaldırıyordu. İnsanları mutlu hayata kavuşturacak temelleri bildiriyor, cemiyete huzur verecek aile haklarını açıklıyor, insanların eşitliğini bildiriyor, can ve mal emniyetini sağlayacak esasları ilan ediyordu. Bu hutbedeki hükümler **"Hukuk-ı Beşer Beyannamesi",** İnsan Hakları Evrensel Beyannamelerinden çok önce insanların haklarını korumuştur. Bu hutbeden sonra şu mealdeki ayet-i kerime nazil oldu: *"Bugün sizin dininizi kemale erdirdim, size verdiğim nimetleri tamamladım ve size Din olarak Müslümanlığı (verip ondan) hoşnut oldum."* Maide, 5/3

OKUMA:

VEDA HUTBESİ

Hz. Peygamber, Arafat'taki hutbesinde, Allah-u Teala'ya hamd-ü senadan sonra şöyle buyurdular:

"Ey insanlar! Beni dinleyin. Belki bu yıldan sonra burada sizinle bir daha buluşamam. İslamiyet'ten önceki zamana ait bütün cahiliyet âdetlerini ayağımın altına alıp çiğniyorum.

Arab'ın Arap olmıyan (yabancıya) bir yabancının da Arab'a üstünlüğü yoktur. Çünkü bütün insanlar Adem'dendir. Adem de topraktandır.

Ey insanlar! Sözlerimi dinleyin ve anlayın! Her Müslüman, diğer Müslümanın kardeşidir.Bütün müminler kardeştir. Bir kimseye kardeşinin malı helal olmaz. Meğer ki gönül rızasiyle vermiş ola. Kendinize zulmetmeyin.

Kölelere gelince; onlara kendi yediklerinizden yedirin ve giydiklerinizden giydirin. Onlar da Allah'ın kullarıdır ve kötü muameleye layık değildirler.

Cahiliyet adetlerini ayağımın altına alıp çiğniyorum. Bütün kan gütme davaları tamamiyle kaldırılmıştır. Bunlar yalan ve uydurma şeylerdir.

Her türlü riba (faiz) de kaldırılmıştır. Ortadan kaldırdığım ilk riba, amcam Abdülmuttalib oğlu Abbas'ın ribasıdır. Sermayeleriniz yine sizindir, ne zulmediniz, ne de zulüm görünüz. Borçlular, alacaklılara ancak aldıkları parayı iade edecektir.

Ey insanlar, sizin kadınlarınız üzerinde bir takım haklarınız vardır. Onlar sizin haklarınıza riayet etmelidirler. Onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Onlara karşı iyi davranınız. Eşlerinize şefkatle muamele edin. Siz, onları Allah emaneti olarak aldınız. Onlar size Allah ahdiyle helal olmuştur.

Ey insanlar! Allah'ınıza kavuşacağınız zamana kadar, bugün nasıl kutsal bir günse, bu ay nasıl mukaddes bir ay ise ve bu belde nasıl mübarek bir belde ise, kanlarınız ve mallarınız da öyle kutsaldır. Herbirinizin kanı ve malı ötekine haramdır. Kıyamet gününde Allah'ınızın huzuruna çıkacaksınız. O da size yaptıklarınızı bir bir soracak ve ona göre mükafat ve mücazat verecektir. Sakın benden sonra kafirler gibi bölük bölük olup birbirlerinizin boynunu vurmayınız. Nezdinde bir emanet bulunan kimse bu emaneti kime aitse ona vermelidir.

Ey ahali! Size öyle bir şey bırakıyorum ki, ona sımsıkı sarıldıkça yanlış yola sapmazsınız. O da Allah'ın kitabı ve Resulünün sünnetidir.

Ey insanlar! Bir kadın, kocasının izni olmadıkça onun malından bir şeyi başkasına vermesi caiz değildir. Borç ödenmelidir. Kiralanan mal geri verilmelidir. Hediyeye hediye ile mukabele etmek yaraşır. Başkalarına kefil olan kimse, kefaletin sorumluluğunu yüklenmiş demektir. Ey insanlar! Şeytan sizin bu yurdunuzda tapılmaktan ümidini kesmiştir. Fakat, hor, önemsiz gördüğünüz bir takım amellerle hoşnut olur. Dininiz hususunda ondan sakının.

Ey insanlar! Aşırı gitmekten, ifrattan sakının, evvelkilerin mahvolmalarına sebep,

dinde aşırı olmalarıdır. Nesi küfrün yarısıdır. Küfredenler onunla saptılar. Zaman döndü dolaştı, nice devirler yaptı. Yine Allah'ın yeri, göğü yarattığı sıradaki hali üzere geldi. Allah nezdinde ayların sayısı onikidir. Dördü haram aylardır, üçü ardarda gelir. Recep ise tektir.

Her katil, suçundan kendisi mes'uldür. Hiç bir katilin işlediği suç çocuklarına şamil olmaz. Hiçbir oğlun ve kızın suçu babayı sorumlu etmez.

Müslümanları doğru yola yöneten adam, kesik burunlu bir zenci de olsa, ona itaat ediniz. Emirlerime itaat edin ki, Cennete giresiniz.

Burada hazır bulunan, bulunmayanlara sözlerimi tebliğ etsinler. Olabilir ki, burada bulunmayanlar içinde, bulunanlardan daha fazla bunları hatırlayacak olanlar bulunur.

"Tebliğ ettim mi?"

Orada bulunanlar hepsi

Evet ya Resulallah, dediler.

Bunun üzerine

"Şahid ol ya Rab!" buyurdu.

ÜNİTE XIII:
Son Günleri ve İrtihalleri

Konular:
• *Hastalığı,*
• *Nesi Varsa Sadaka Veriyor,*
• *Kerimeleri Hz. Fatıma ile Başbaşa,*
• *Refik-i A'la'ya: Yüce Dosta,*
• *Son Vazifenin İfası.*

a) Hastalığı

Veda Haccı'ndan Medine'ye döndükten bir müddet sonra Hz. Peygamber hastalandı. Zaten Maide Sûresi'nin 3'üncü ayeti nazil olduğu vakti, ashabdan bir kısmı O'nun hayatının sona yaklaştığını sezmişlerdi. Çünkü din tamam olunca, Peygamberin vazifesi de son buluyor demekti. Hz. Peygamber'in hayatı gayet muntazamdı, sıhhat kurallarına son derece riayet ederdi. Temizliğe çok önem verirdi. Bütün öğütlerinde bunları ashabına öğrettiği gibi, kendisi de titizlikle uygulardı. Fakat bu dünya hayatı bir geçiş yeridir.

Hz. Peygamber, bu fani alemden göçeceği zamanın yaklaştığını anladı. Hicret'in 11'inci yılı girmişti. Safer ayının 19'uncu gecesi kimseye sezdirmeden Baki' mezarlığına giderek orada yatan ashabını selamladı ve; yakında biz de aranızda olacağız, dedi. Mezarlıktan dönüşte hastalığı arttı. Hz. Aişe O'na, **"Vah başım"** diyerek başının ağrıdığını söyledi. Buna şu karşılığı verdi:

- Senin değil Aişe, asıl benim vah başım!

Hastalık günden güne artıyordu. Buna rağmen Mescid'e çıkıp namazda imam oluyordu. Bir gün dermansız kalınca Hz. Ebu Bekir'in cemaate imam olmasını emretti. Ebu Bekir üç gün imamlık yaptı.

b) Nesi Varsa Sadaka Veriyor

Hastalığı sırasında yanında 7 dirhem parası vardı. Bunları sadaka olarak dağıttırdı. Öldüğünde nakit olarak hiç parası kalmadı. Biraz ev eşyası ve malı vardı. Zevcelerine hisselerini ayırdıktan sonra kalanını yoksullara, yolculara sarfolunmak üzere vasiyyet etti; geriye mal bırakmadı.

c) Kerimeleri Hz. Fatıma ile Başbaşa

Hz. Fatıma her gün gelerek, Hz. Aişe'nin odasında yatmakta olan babasını ziyaret ederdi. Hayatta kalmış tek evladı o idi. Bir defasında Fatıma:

- Kimbilir ne acılar çekiyor babacığım, deyince:

- Babasının sevgili kuzusu, bugünden sonra babacığın hiç acı çekmeyecek, cevabını verdi.

Bu söz, bu elem dünyasından göçeceğine işaretti.

Hastalığı esnasında birkaç defa ashabına nasihadarda bulundu. Ensar ile

Muhacirlerin kardeşçe geçinmelerini tavsiye etti.

“Benim irtihalimi düşünüp telaş ediyormuşsunuz! Hiçbir Peygamber, ümmeti içinde ebedi kaldı mı ki, ben de kalayım? Ben Hak Teala’ya kavuşacağım ve buna hepinizden ziyade layıkım... Ben size şefkatli ve merhametliyim. Sîzler yine bana kavuşacaksınız. Buluşacağımız yer, Havz-ı Kevser kenarıdır. Her kim orada benimle buluşmak isterse, elini ve dilini tutsun! Ben haberimi aldım, Allah’a kavuşuyorum...”

d) Refik-i A’la’ya: Yüce Dosta

8 Haziran’a rastlayan Rebiul-Evvel ayının Pazartesi sabahı, Peygamber, Hastalığının biraz hafiflediğini hissetti. Sabah namazını Mescid’de Ebu Bekir’in ardında kıldı. Odasına dönünce dermansızlığı arttı. Kuşluk vakti oldu: **“Ya Rab! Ölum şiddetine karşı bana kolaylık ver, canımı tatlılıkla al”** diye dua ediyordu. Başı Hz. Aişe’nin kucağında duruyordu. Yanında bir kabda soğuk su vardı. Elini suya batınp mübarek yüzünü serinletiyordu. Haziran’ın sıcak gönlerinden biri, gökyüzü saf, her taraf sakin, ilk hilkat gününde olduğu gibi her şey durgun. Mübarek parmağıyla yukarı doğru işaret etti: **“Refik-i Ala’ya-Yüce Dosta”** diyerek gözlerini semaya çevirdi ve ruhu ebedi aleme uçtu.

189Matın (ölümün) de hayatın gibi temiz ve pak ya Resulallah!

e) Son Vazifenin İfası

Ashab-ı Kiram acı haberi gözyaşları içinde öğrendiler. Medine-i Münevvereyi matem havası kapladı. Bazıları buna inanmak istemiyordu. Hz. Ebu Bekir:

“Kim ki Muhammed’e taparsa bilmiş olsun ki, Muhammed ölmüştür. Kim ki Allah’a taparsa bilsin ki, Allah daim ve bâkidir” diyerek yüce gerçeği açıkladı ve Al-i İmran Sûresi’nin 144’üncü ayet-i kerimesini okudu.

Hz. Ali, Abbas ve oğlu Fazl, Zeydin oğlu Usame cenazesinin gasli ile meşgul oldular. Hz. Ali yıkadı, diğerleri yardım ettiler. Nereye defnedileceği müzakere edildi. Bazıları Mekke’ye bazıları da Hz. Peygamber’in makamı olan Kudüs’e definolunmasını ileri sürdüler. Hz. Ebu Bekir:

- Peygamberler öldükleri yere defnolunurlar, dedi.

Hz. Aişe’nin odasına mezar kazılarak Salı günü akşamı Ravza-i Mutahhara’ya konuldu. Cenaze namazı gruplar halinde kılındı. Evvela erkekler, sonra kadınlar, sonra çocuklar saf saf olarak sevgili Peygamberlerine dini vazifelerini ifa ettiler.

(O Yüce Peygambere, O’nun Al ve Ashab’ına salat ve selam olsun.)

ÜNİTE XIV:
Hz. Peygamber'in Fazilet Dolu Yüksek Ahlâkı

Hz. Peygamber, güzel ahlâkı tamamlamak için gönderilmiştir. Onun için, O'nun her öğrettiği fazilettir. İnsana gerçek değerini öğretti. İslamiyet, insanlar arasına kardeşlik koydu. Sevgi, saygı, fazilet, eşitlik, adalet, iyilik, doğruluk getirdi. İnsanların birbirleriyle anlaşıp barış içinde yaşamaları, hakkına razı olup kimsenin elindekine göz koymamaları ne güzel şeydir. Hayat ancak o zaman manalaşır ve güzelleşir. İşte bunu gerçekleştirmek için Hz. Peygamber insanlığa hayır ve fazilet örneği olmuştur. O ashabıyle konuşur. Tatlı tatlı sohbet eder, hatta şakalaşırdı. Küçükleri okşayıp sever, onları sevindirirdi. Zengin, yoksul, köle demez herkesin hatırını sorar, gönlünü alırdı. Kimsenin kalbini kırmazdı. En kenar mahallelerden bir kimse hastalandı mı, gider ziyaret eder hatırını sorardı. Herkese selam verir, karşılaştığı kimselerin elini sıkardı. Herkese tatlı söz söyler, güler yüz gösterirdi. Hiçbir zaman aşırılığı sevmezdi, tevazu sahibiydi. Bir gün adamın biri ziyaretine geldiğinde, huzurunda titremişti. Ona:

- Arkadaş, korkma, ben hükümdar değilim! Ben, Kureyş'ten kuru ekmek yiyen bir kadının oğluyum, demişti.

Sade, fakat temiz giyinirdi. Temizliği severdi. **"Temizlik imandandır"** buyururdu. Pislikten ve fena kokulardan asla hoşlanmazdı. Camiye temiz gelmelerini ashabına tenbih ederdi. Aile hayatında çok geçimli idi. Evinde boş oturmazdı. Hz. Hatice:

- Ya Ebe'l-Kasım, yorulma, deyince O'na:

- Bu dünyada dört şeyden hiç hoşlanmam! Onlardan Allah'a sığınırım: Korkaklık, cimrilik, tembellik bir de pislik, derdi.

O'nun hizmetinde bulunan Enes der ki: **"On sene yanında hizmetinde bulundum. Bana bir defacık olsun: Of aman, dediğini işitmedim."** O, daima fazilet örneği olmuştur.

Gönlü insanlık sevgisiyle dolu idi. En çok şefkate muhtaç olan yoksullara öksüzlere, çocuklara çok merhamet gösterirdi. Bir gün bir çocuğu severken onu gören bir bedevi:

- Siz küçükleri çok seviyorsunuz. Benim on torunum var, bir tanesini bile kucağıma alıp sevmem, deyince Hz. Peygamber ona:

- Senin kalbinde merhamet yoksa, ben ne yapayım? **"Merhamet etmeyen, merhamet yüzü görmez"** buyurdu.

O'nun sevgisi hudutsuzdu. Hayvanlara karşı bile merhametli davranmayı öğretmiştir. Kapıda seslenen bir kediyi eliyle içeri almıştı. Hastalanmış bir hayvanın tedavisiyle meşgul olurdu. Susuz kalmış bir köpeğe ayakkabısıyle su çekip veren kimsenin, günahı dahi olsa, onu Cennetle müjdelemişti. Bir kediyi aç bırakan kadının bu yüzden azap göreceğini bildirmişti. Susuz kalmış bir ağacı sulayana sevap yazıldığını haber vermiştir.

O, alemlere rahmettir.

"Rahmetenli'l-alemindir Mustafa."

Asr-ı Saadet'in Kronoloji Cetveli

Miladî
571 (20 Nisan-12 Rebiu'l Evvel)
Fahr-i Alem Peygamber Efendimiz'in doğumu.

"Doğdu ol satte ol Sultan-ı Din
Nura gark oldu semavat-ü zemin."

575 Beş sene Sa'd kabilesinde süt annesi Halime'nin yanında kaldıktan sonra Mekke'ye ailesine dönüşü.
577 Annesi Amine, hizmetçileri Ümmü Eymen ile birlikte Medine'ye gelip pederinin mezarını ziyaret etmesi ve dönüşü, Ebva köyünde annesinin vefatı.
577 Peygamber Efendimiz'i, dedesi Abdülmuttalib himayesine alması.
579 Abdülmuttalib'in vefatı üzerine amcası Ebu Talib'in himayesinde kalması.
583 Amcası Ebu Talib ile Suriye'ye ticaret kervaniyle gitmesi ve Busra'da Bahire'nin, bu genç çocuğun beklenen Son Peygamber olacağını sezmesi.
588 Amcası Zübeyr ile Yemen seyahati.
591 Kureyş ile Kays arasında 4 yıl süren Ficar harbinde bitaraf kalması ve Hılfu'l-Fudul anlaşmasına katılması ve bununla iftihar buyurması.
595 Şam'a ikinci seyahati, Meysere'nin Peygamberimiz'e hayranlığı.
596 Hz. Hatice ile izdivacı
606 Kâbe'nin tamirinde Hacer-i Esved'i yerine koyma vazifesini Kureyş'in Muhammedü'l-Emin dedikleri Peygamberimiz'e ifa ettirmesi.

Milâdî Bi'sed
610 1 Hira'da ilk vahyin gelişi (Ramazan ayında)
En yakınlarını İslam'a davete başlaması üzerine Hz. Hatice, Hz. Ali, Hz. Zeyd ve Hz. Ebu Bekir'in Müslüman olmaları.
613 3 Üç sene gizli da'vetten sonra Safa tepesine çıkıp aleni da'vete başlaması.
615 5 Müşriklerin baskısı karşısında bazı Müslümanların Habeşistan'a ilk hicretleri,
Müşriklerin fakir Müslümanlara işkencelerini arttırmaları, Müslümanların Daru'l-Erkam'a sığınmaları.
616 6 Hz. Hamza ve Ömer'in Müslüman olmaları.
617 7 İkinci kafilenin Habeşistan'a hicreti.
Müşriklerin, muhacirleri geri çevirmesi için Habeş Hükümdarına müracaatları, Hz. Cafer'in okuduğu ayetlerin te'siriyle bunun neticesiz kaldığı,
Kureyş'in Haşimoğullariyle münasebeti keserek boykot ilanı.
619 9 Kureyş'in üç senelik muhasarayı kaldırması,
İki büyük keder: Hz. Hatice'nin ve Ebu Talib'in vefatları (Senetü'l-Hüzn).
620 10 Taiflileri İslam'a da'vet için Taife gitmesi, orada maruz kaldığı güçlükler Mi'rac'ın vuku'u.
Birinci Akabe Biatı: Medineli oniki kişinin Müslüman oluşu.
621 12 İkinci Akabe Biatı: Bu defa Müslüman olanlar çoktu. Hazrec'ten 9.

Evs'ten 3 kişi olmak üzere 12 temsilci (Nakib) seçtiler.

Milâdî Hicrî

622 1 (Eylül) Mekke'den Medine'ye hicret buyurdular.

Hicri takvimin başlangıcı.

Beni Salim yurdunda İlk Cum'a Namazının kılınması.

Ebu Eyyub El-Ensari'nin hanesinde misafir kalmaları.

Medine'de Mescid-i Nebevi'nin ve Hane-i Saadet'in inşası.

Ezan'ın meşru kılınması. Müslümanlar arasında kardeşlik te'sisi (Muahat)

623 2 Mescid'in önünde fakirleri barındırmak için Suffa yapılması. Yahudilerle siyasi münasebetlerin kurulması.

Mekke'de nişanlandığı Hz. Aişe ile Medine'de izdivaçları.

Kıble'nin Kudüs'deki Mescid-i Aksa'dan Mekke-i Mükerrem'deki Kâbe'i Muazzama'ya çevrilmesi.

Medine etrafındaki kabilelerle barış antlaşmaları yapılması.

624 2 Ramazan orucunun farz kılınması.

İslam'da ilk harb olan şanlı Bedir Zaferi.

Zekat'ın ve Sadak-i fitr'ın farz olması.

İlk bayram namazının kılınması.

Hz. Peygamberin kerimesi ve Hz. Osman'ın zevcesi Rukiyye'nin vefatı.

Hz. Fatıma ile Hz. Ali'nin izdivaçları

624 3 Yahudilerin Müslümanlara karşı düşmanca harekete başlamaları münafıkların türemesi.

Sevik gazvesi: Müslümanların Ebu Süfyan'ı bozguna uğratmaları.

625 3 Uhud Harbi, Hz. Hamza'nın şehadeti.

Hz. Hasan'ın doğumu (Ramazan ayında).

Peygamber Efendimiz'in Hz. Ömer'in kızı Hafsa ile izdivacı.

625 4 Raci' vak'ası: Dine da'vet için kabilelere gönderilen mürşidlerin pusuya düşürülüp şehid edilmesi. Bi'r-i Maûne faciası İslam mürşidlerinin şehit edilmesi.

Beni Nadir Gazvesi: Şımaran Yahudilerin sürgün edilmesi,

Hz. Hüseyin'in doğumu (Şaban ayında).

Terceme işlerinde Yahudilere itimat kalmadığından Hz. Peygamber'in, Zeyd b. Sabit'e İbrani dilini öğrenmesini emir buyurması.

625 5 Dumetu'l-Cendel Gazası: Suriye civarında toplanan eşkiya çetelerinin dağıtılması.

Beni Mustalık Gazvesi: Bu kabile Medine'ye saldırmak istediğinden susturuldu. Dönüşte ifk şayiasının yayılması.

Teyemmümün meşru kılınması.

627 5 Hendek veya Ahzab Harbi: Müşriklerin Medine'yi kuşatmaları, Allah'ın inayetiyle perişan olup dağılmaları.

Hendek Harbinde hıyanet eden Beni Kurayza Yahudilerinin cezalandırılması.

628 6/7 Hudeybiye Andlaşması: Bazı Şartları ağır görülen bu antlaşma İslam için zafer hazırlamıştır. İslam'a da'vet için hükümdarlara mesajlar gönderilmesi,

(Bizans imparatoru Heraklius'a, İran Kisrası Hüsrev Perviz'e, Mısır Hakimi Mukavkıs'a, Habeşistan Necaşi'sine, Umman, Yemame, Bahreyn, Yemen

emirlerine). Hayber'in fethedilmesi. Hz. Ali'nin dillere destan kahramanlıklar göstermesi, Yahudilerin baş cengaveri Merhab'ı bir hamlede yere sermesi. Fedek Yahudilerinin vergiye bağlanması. Bir Yahudi karısının Hz. Peygamber'i zehirleme teşebbüsü.

Safiyye ile izdivacı.

Mut'a nikahının yasaklanması. Mekke'den Habeşistan'a göçmüş olan Müslümanların Medine'ye dönmeleri. Hz. Ali'nin Kardeşi Cafer-i Tayyar'ın son kafile ile dönüşü.

629 7 Hudeybiye Anlaşması hükümlerine göre Müslümanların Kâbe'yi ziyaret etmeleri.

Halid b. Velid'in ve Amr İbn-i As'ın Müslüman olup Medine'de Müslümanlara iltihakı.

Yemen'den Eş'ari kabilesinin, Medine'ye gelip Müslüman olmaları. İran'ın Yemen Valisi olan Bazan'ın Müslümanlığı kabulü.

629 8 Mute Harbi: Suriye'de Bizans'la ilk karşılaşma. Halid İbn-i Velid'in askeri dirayeti sayesinde 3.000 kişilik İslam ordusunun 100.000 kişilik Bizans ordusunun karşısında durması.

Zatü's-Selasil gazvesinde Amr İbn-i As'ın kumandanlık etmesi.

630 8 Mekke'nin fethi, Kâbe'nin putlardan temizlenmesi. Galibin mağlupları toptan affederek cihanşümul büyüklük göstermesi Huneyn, Evtas, Havazin harbi.

Taifin muhasarası, putlarının Ebu Süfyan ve Mugire'nin eliyle yıkılması, Harb esirleri arasına süt kızkardeşi Şeyma'yı görünce serbest bırakması ve Havazin hey'etine bütün esirlerin azad olunduğunu bildirmesi. Harb ganimetinden Müellefe-i Kulub'a hisse verilmesi.

Kaside-i Bürde şairi Ka'b bin Züheyr'in Hz. Peygamberin huzurunda gelerek **"Banet Suadu"** diye başlayan meşhur kasidesini okuması ve **"Peygamber etrafı aydınlatan bir meşaledir, her fenalığı kökünden kazıyan Allah kılıçlarından biridir"** beytini söyleyince, Resul-ü Ekrem'in çok memnun kalıp Hırkai Şerifini vermesi. (Bu kasideye Bürde denir.)

Kerimeleri Hz. Zeyneb'in vefatı. Oğlu Hz. İbrahim'in doğumu.

630 9 Tebük Harbi, Suriye'de Bizans'a verilen Ders.

Münafıkların bu harbe katılmaktan kaçınmaları ve toplandıkları Mescid-i Dırar'ın yakılması.

Sulh ve sükun devresi: Kabilelere mürşidler ve muallimler gönderilmesi, bütün kabilelerden hey'etler gelip Müslüman olduklarını arzetmeleri (Senetü'l-Vüfud).

Sevgili oğlu Hz. İbrahim'in vefatı. Necaşi için salat-ı gaib kılması.

631 9 Hz. Ebu Bekir'in Hacc Emirliği.

Müslümanlığın bütün Arabistan yarımadasına yayılması.

632 10 Veda Haccı, Hıccetü'l-Belağ, Hıccetü's-Selam dahi denen Veda Haccı'nda 100 bin kişilik bir cemaate hitabları.

632 11 Safer ayında Baki mezarlığına ani bir ziyaret yapıp ahirete göçmüş müminleri selamlaması ve şehitlere duası.

İrtihallerinden üç gün evvel Hz. Ali ve Fadl'a dayanarak Mescid'e gelip cemaate namazı kıldırması, Ashabına hayır dolu temennilerde ve son tavsiyelerde bulunması.

632 11 (Mayıs-Rebiu'l-Evvel) Fazilet dolu nurlu bir hayattan sonra bu fani alemden irtihalleri ve ruhunun Refik-ı Ala'ya yükselmesi.

Yüce Allah'ın Salat-u Selam'ı O'na ve O'nun bütün Al-ü Ashab'ına olsun.

"Vasfında sözün hulasasın al: İnsandı, fakat melekten efdal."